

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN KEŞFİ, EĞİTİMLERİYLE İLGİLİ SORUNLARIN TESPİTİ VE ÜLKEMİZİN GELİŞİMİNE KATKI SAĞLAYACAK ETKİN İSTİHDAMLARININ SAĞLANMASI AMACIYLA KURULAN (10/136, 176, 177, 178, 179, 180, 181) MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2 Ekim 2012 Salı

**ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN KEŞFİ, EĞİTİMLERİYLE İLGİLİ SORUNLARIN TESPİTİ VE ÜLKEMİZİN
GELİŞİMİNE KATKI SAĞLAYACAK ETKİN İSTİHDAMLARININ SAĞLANMASI AMACIYLA KURULAN
(10/136, 176, 177, 178, 179, 180, 181) MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

2 Ekim 2012 Salı

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Üstün yetenekli çocukların eğitimi hakkında	1:44

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>İ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM		1:10
Fatma Nur SERTER	İstanbul	3, 7
Nurettin ÇEK		5:10
Hüseyin BÜRGE	İstanbul	7, 10
Mustafa ATAŞ	İstanbul	7
Hülya GÜVEN	İzmir	8
Tülay SELAMOĞLU	Ankara	8
Dilek YÜKSEL	Tokat	8
Temel COŞKUN	Yalova	8:9
Şirin ÜNAL	İstanbul	9
Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY	Mardin	9
Mehmet Emrehan HALICI	Ankara	10
İKİNCİ OTURUM		11:44
Yrd. Doç. Dr. Adile Gülşah SARANLI		11:18, 20:26, 30, 32, 36, 37, 40, 41, 43, 44
Korkut TÜRKYARAR (Komisyon Uzmanı)		13, 19, 20
Fatma Nur SERTER	İstanbul	15:17, 19, 23:24, 25, 28:29, 31:34, 36:42, 43
Hüseyin BÜRGE	İstanbul	16
Hüsamettin ZENDERLİOĞLU	Bitlis	18:19, 24
Temel COŞKUN	Yalova	19, 42
Yüksel ÖZDEN	Muğla	19:20

Mehmet Emrehan HALICI	Ankara	20, 23, 24, 25, 26:27, 28:30, 31:35, 36, 37, 38:42
Şirin ÜNAL	İstanbul	24
Hülya GÜVEN	İzmir	26
Necati BİLGİÇ (Milli Eğitim Bakanlığı Grup Başkanı)		27:29, 35:36, 37, 38:40
Tülay SELAMOĞLU	Ankara	27, 30:31, 33, 35, 36, 39, 42:43
Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY	Mardin	29

Açılma Saati: 15.23

Kapanma Saati: 19.07

BİRİNCİ OTURUM

02 Ekim 2012 Salı

Açılma Saati: 15.23

BAŞKAN: Halide İNCEKARA (İstanbul)

0

BAŞKAN – Hepinize hoş geldiniz diyorum. Yeni yasama yılınız ve yeni Komisyon çalışmalarımız hayırlı olsun inşallah. Yani epey uzun süre geçmiş. Gerçekten siyasette tarih yok derlerdi. Bazen asır gibi oluyor, bazen an gibi oluyor. Böyle bir süreç.

Ben bir beş-on dakikanızı alacağım. Daha önce yaptıklarımızı ve kimleri çağırdığımızı şöyle bir özetlersek çünkü yeni dönemde rapor yazma sürecine gireceğiz, hatırlamakta fayda var. Eksik yaptığımız varsa önerilerinizle birlikte tamamlayacağız, hem ziyaret olarak hem konuk olarak, yeterli dersiniz de rapor çalışmalarına geçeceğiz. Daha önce hepinize şey yazılmıştı, rapora eklenmesini istediğiniz detaylar var mı diye. Arkadaşlar bir çalışma yapmışlar, 500 sayfalık falan bir çalışma. Hiçbirinizin bunu okumak istediğini zannetmiyorum. Ama bu arada çalışırken, azalırken bölüm bölüm ben yine sizlerin düşüncelerine müracaat edeceğim inşallah.

Geçen süreçte Komisyonumuz 16 tane kurumu ziyaret etmiş. Bu kurumların başında hepimizin yaşadığı bir Ankara Fen Lisesi, arkasından BİLSEM örnekleri için Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezi, daha sonra dezavantajlı çocuklarımıza sunulan imkânlarla ilgili aynı başarıyı biz diğer tarafta da gösterebilir miyiz düşüncesiyle Ankara Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Gebze'de Türk Eğitim Vakfı İnanç Türkeş Özel Lisesi, Yalova'da Termal Fen Lisesiyle bir bilim sanat merkezi, İstanbul'da Bilim Sanat Merkezi, fen lisesi ve bir özel kolej, arkadan da üstün yetenekli çocukların eğitimiyle ilgili ihtisaslı olduğunu düşündüğümüz, iddia edilen, Beyazıt Ford Otosan İlköğretim Okulunu, bunu yanında özel bir teşebbüsün çocukların özel yeteneklerini eğitmesi ile ilgili de bir güzel sanatlar lisesi ve Türkiye'de tek olduğu bildiğimiz bir liseyle, bir yerel yönetimin eğer isterse neler yapabileceğini bize gösteren ve geçen günkü yarışmalar da yine ödül alarak dönen bir Bayrampaşa Bilim Merkezi ziyaretimiz oldu. Toplantılara başlarken önce Millî Eğitimde bu işin başında olan arkadaşımız Doçent Doktor Hakan Sarı Bey'i çağırmıştık, neler yapıyorsunuz, neler ediyorsunuz diye. Arkadan da akademisyenlerimiz Ayşegül Ataman Hanımefendi, Ferhunde Öktem -biraz sonra fikirlerini teker teker paylaşacağım- 23 tane akademisyen ve icranın başında bulunan kişileri dinledik. Bu dinlemelerimiz neticesinde biz kamuda, kamuyu yönetenlerin içinde hiçbir bakanlığın altında üstün yetenekli çocuklarımızın eğitimi ile ilgili bir özellik, özenti ya da başlamış bir program görmedik. İyi niyetli, gayretli, arzu ediyorlar ama hepsi arzu döneminde. Fakat bu rapor yazılırken arzu ettiğimiz şudur ki bütün bunları biz niye yapılmadı diye sorabiliriz ya da burada konuştuklarımızı, önerdiklerimizi hayata geçirip geçirmedikleri ile ilgili kendilerinden bir briefing alırız. Ha, anlattık, anlattınız, hâlâ dinlemedinizse kusura bakmayın deriz. Ha, anlattık, duydunuz ve hayata geçirdiirse de bunun için teşekkür ederiz.

Biraz sonra sizlere, bugün tesadüfen aslında gelen, gelmesinden de son derece fayda murat ettiğimiz Nurullah Bey var aramızda, Nurullah kendini anlatacak, Nurullah üzerinden de somut olarak, hadi ne yapıyoruz, kim ne yapıyor sorusunun cevabını arayacağız inşallah. Bu arada Hakan Sarı Bey olanları, işte rehberlik öğretmeni eksikliğini falan birtakım şeyler anlatmış ama esas bundan sonra söyleyecekleri bizim için daha çok önem taşıyor. Necate Baykoç Hanım gelmiş. Geçmiş dönem de aynı zamanda Bakanlıkta yöneticilik yaptığı için söyledikleri bizim için önemli. Necate Hanım özellikle BİLSEM'lerin geliştirilmesi üzerinde durmuş.

Ayşegül Ataman Hanım ki bu konu da Türkiye'nin ilklerinden, neredeyse teklerinden diyeceğimiz bir isim. Bunlara ilave bir eğitim verirse bir elit sınıf yaratmış oluruz düşüncesini hakim olduğu, üstün yeteneklerin ayrı bir eğitim kurumunda eğitilmesini desteklemediği, üstün yetenekli çocukların öğretmenlerinin yüksek lisans düzeyinde yetiştirilmesi gerektiği, bu nedenle konu ile ilgili tezsiz yüksek lisans imkânlarının artırılması gerektiğini söylemiş. Normal çocuklarla üstün yetenekli çocukların birlikte eğitimlerinin normal çocukların seviyesini yukarı çekeceğini, fen liselerinin niteliğinin değiştirilmesi ve lise türlerinin sayısının azaltılması gerektiğini ifade etmiş.

Arkadan Ferhunde Öktem Hocam gelmiş, Ferhunde Öktem Hocamın şöyle de bir özelliği var: Şu anda çocuklara yetenek ve zekâ testi yapan bir kurumun başında. Ferhunde Hocam böyle bir kurumun başında yetenek testlerini yapan taraf olduğu halde son

derece öz güvenli bir şekilde, bu testlerin yeterli olmadığını, seviye olarak, hem yıl olarak geride kaldığını hem de yabancı çeviri olduğu için zaman zaman aksaklıklar yaşandığını, çocukların eğitiminde psikologların eğitim ve öğretim hayatında daha yoğun yer alması gerektiğini ifade etmişler. Uğur Sak Bey geldi. Ben Uğur Sak Bey'i izin verirsiniz tekrar çağırıp dinlemek istiyorum çünkü tam toplantıdayken hatırlarsanız çocuğunun başına bir iş geldiği için bizimle çalışmaları paylaşmadı. Ama Uğur Hoca'nın arazide iyi çalışmaları olduğunu biliyorum. Ben şahsen tekrar dinlemeyi arzu ederim. Uğur Hoca demiş ki: Her devletin kendi toplumlarındaki üstün yetenekli dilimini kendi ekonomik gelişmişliklerine göre belirlediği, her ülkenin kendi modelini oluşturması gerektiği, ailelerin Türkiye'de örgütlenemediği, özel sektörün üstün yetenekli eğitiminin içerisine dahil edilmesi gerektiği, dünyada uygulanan modeller içerisinde en başarılı üç programın sırasıyla özel okul, özel sınıf ve mentorluk programı olduğunu ifade etmiştir. Bu Hocamız da demiş ki, dünyada yirmi yedi farklı türde üstün yetenekli çocuklarla ilgili eğitim programı olduğunu söylemiş.

Arkadan Profesör Ümit Davaslıgil Hocamız gelmiş. Üstün Bilim Sanat Spor Araştırma ve Geliştirme Akademisinin bir üst kurul şeklinde kurularak, üstün yetenekli eğitiminde koordinatör olmasını, üstün yeteneklilere verilen değerler eğitiminin çok önemli olduğunu, üstün yetenekli çocukların öğretmenlerinin sözleşmesi olmasını ve teşviklerle desteklenmesinin yerinde olacağını ifade etmiştir.

Şimdi, hem Ümit Davaslıgil Hoca hem ileride göreceğimiz birkaç hocanın bir fikirleri var ayrı bir üst kurul kurulması konusunda. Bizim hiç burada gündeme getirip tartışmadığımız ama mutlaka ya Başbakanlığa bağlı ya da Cumhurbaşkanlığına bağlı bir üst kurul kurulmadığı süre içinde bu çocukların sahibinin olmayacağı konusunda ısrarla, bunu özellikle altını çizerek söylemek istiyorum.

İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi Serap Emir Hanım, İstanbul Beyazıt Ford Otosan İlköğretim Okulunda Millî Eğitim Bakanlığı müfredatının farklılaştırılarak uygulandığını, bu uygulamanın iki sınıfta yapıldığını -sınıfların yarısını hep birlikte gördük-normal ve üstün yetenekli çocuklarla bir arada eğitildiğini... Ama uygulamalar ve son gelen raporlar, maalesef, üzülecek söyleyeyim, uygulamanın çok başarısız olduğunu gösteriyor.

Bu arada, Gençlik ve Spor Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı Tamer Bey'i çağıracağız. Hatta, şimdi düşünüyorum niye çağırıldı acaba Kültür Bakanlığı ve Spor Bakanlığını diye. Yani, tabii bendeki vatandaş olarak dışarıdan baktığımızda kurgu, bu kişilerin bu işle ilgili bir çaba sarf ettiği, bir tarama yaptığı, tarayıcı olduğu, derin edindiğiyle ilgiliydi. Ama maalesef ne Kültür Bakanlığında ne Spor Bakanlığında o gün itibarıyla biz böyle bir şey- maalesef- göremedik. Bundan sonra raporda da onlara ithafen yani "Sizden şunu bekliyoruz." Demek de çok anlamlı gelmiyor. Yine çocuğun sahibini bul. Çocuğun sahibi, görevlendirmeyle bu iki Bakanlığın çalışması gerektiğini düşünüyorum. Yanlış mı düşünüyorum, bilmiyorum. Bilgilerinize sunuyorum.

Bu arada yetenek sınavlarıyla ilgili Hacettepe Üniversitesi Nörometrika Teknoloji Geliştirme Merkezinden Profesör Doktor Sirel Karakaş Hanım'ı çağıracağız. Yeteneği tek bir ölçükle ölçmenin doğru olmadığını, zekâ testlerinde çocukların kaygı, heyecan gibi nedenlerle gerçek zekâ seviyelerini gösteremeyebileceklerini, nöropsikolojik testler kullanılarak zekânın ölçümünde önemli ölçüde başarı sağlanabileceğini, WISC-R testlerinin tüm dezavantajlarına rağmen kullanılabilirliğini, ancak bunun yanında beyni de ele alan teknolojilerin kullanılması gerektiğini ifade etmişler.

Aynı toplantıya katılan Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Profesör Doktor Yaşar Özbay, özelle, farklılaştırılmış eğitim verilmesi gerektiğini, farklı seviyedeki çocuklar için farklı okulların açılmasının pedagojik temelini olmadığını, çocukların akranlarından ayrı bir eğitime tabi tutulmalarının duygusal gelişimlerini olumsuz etkileyeceğini, farklılaşmış bir eğitim yürütmek için eğitim sistemini sınıf tabanlı değil ders ve içerik tabanlı olarak yapılandırılması gerektiğini ifade etmişiz. Biz bu toplantılarda şöyle bir handikap yaşamış hocam, hocalarım, sayın milletvekillerim: Bir, eğitimin kalitesi ve içeriğiyle ilgili bazı konuşmalar var. Bu Komisyonun çok içine, konusuna giren bir konu değil çünkü bunu teknik adamlar kendi aralarında tartışsın. Birtakım gelen kişiler de sistem üzerinde konuşmalar... Onun için birbirine tezat gibi gelebilir ben akışı yaparken. Ama tabii ki gelen konuklarımız zaman zaman üstün yetenekli çocuğun eğitiminin kalitesini de konuşmuş, oralardan da satır aralıkları buluyoruz.

Hacettepe Üniversitesi Öğretim Görevlisi Profesör Doktor Emine Nilgün Metin Hanımefendi, çocukların her alanda üstün yetenekli olmasının mümkün olmadığını, çocuğun yetenekli olduğu alanda hızlı bir gelişme kaydederken diğer alanlarda akranlarıyla aynı seviyede olabileceğini, tek bir özelliğe bakarak çocuğun üstün yetenekli olup olamayacağına karar verilemeyeceğini ifade etmişler.

Profesör Necate Baykoç Dönmez Hanımefendi, üstün yetenekli çocukların normal akranlarıyla birlikte eğitim görürken farklarına varılmaması durumunda psikolojik sorunlarla karşı karşıya kalabileceklerini, çocuk gelişim uzmanlarının çocukları küçük yaşlardan itibaren izleyebilmesi için aile hekimleriyle birlikte çalışmaları ve sayılarının artırılması gerektiğini söylemiş.

Farklı bir düşünceyle bize farklı bir ufuk açan başka bir hocamız Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Üyesi Profesör Doktor Füsun Akarsu Hanımefendi'nin en büyük özelliği, zekâyı kesinlikle şey yapmadan, yetenekler üzerinde bir gruplanma yapmasıydı. Çocuklarla ilgili gözlemlerin ve farklı ölçümlerin çocukların dosyasında toplama geleneğinin olmadığı; çocuklar için en ideal eğitim sisteminin çocuğun ihtiyacına göre bireyselleştirilmiş, farklılaştırılmış ve çocuğun kendi hızında, kendi temposunda, kendi gittiği yere kadar gitmesine zemin hazırlayan eğitim olduğunu, Finlandiya, İsveç, Norveç gibi ülkelerde eğitimin tüm çocuklar için üst düzeyde tutulduğunu, bu nedenle üstün yetenekli çocuklar için özel eğitim programları izlemeye gerek duymadıklarını, üstün yetenekli çocukların yetenekleri doğrultusunda eğitilmesi için aşama aşama daha üst düzey eğitim kurumlarına yönlendirilmesi gerektiğini, Türkiye' de üstün yetenekli çocukların haklarını savunacak bir baskı grubu oluşturulmadığını - ki burayı çok önemsiyoruz- etkilenmeyi engellemek için çocukları sınıflamak yerine, tanımlamayı; çocuk bazında, kişi bazında yapmak yerine yetenekler ve özellikler bazında yapmak gerektiğini, böylelikle çocuğun değil, çocuğun yaptığı işin tanımlanacağını, üstün yetenekli olarak çocukların yeteneklerinin geliştirilmesi için ileri düzeyde öğrenme ortamları adında kurumların kurulması gerektiği, bu kurumların sadece okul içinde değil mümkün olan her yerde kurulabileceğini ifade etmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanı Emin Garip, merkezi müfredat uygulamasının ortalı bir zekâyı hitap ettiğini, zekâ engelli öğrencilerle üstün zekâlı çocukların bu eğitim sisteminde dezavantajlı duruma düştüğünü, ülkemizdeki müfredat sorununu aşmak için TÜBİTAK ve YÖK gibi kurumlarla birlikte çalıştıklarını, bazı ülkelerde çocukların üniversiteye gitmeden üniversite derslerini aldıklarını ki bunu arzu ediyoruz. Özellikle akademisyen olan hocalarımdan rica ediyorum, YÖK yasası hazırlanırken içine konulabilecek şeylerle ilgili bir teklif hazırlarsak bu süreçte müdahil olabiliriz diye düşünüyorum. Arzu ederseniz tekrar Profesör Emin Garip Bey'i buraya çağırıp bize vadettiklerini hayata geçirip geçirmediği, neler yaptığıyla ilgili bir on beş dakika, yarım saat dinleme şansımız olabilir.

Kültür ve Turizm Bakanlığında gelen arkadaşımız kısaca bize Bakanlıkta bununla ilgili hiçbir şey olmadığını, parası olmadığını, bunun için bir şey yapamadığını -aslında çok da mantıksız gelmiyor- "üstün yetenekli çocuk" ifadesinin kullanılmasını uygun bulmadığını, usta-çırak ilişkisiyle kültür sanat faaliyetlerinin gelişeceğini söylemiş.

Kalkınma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Ahmet Yaman ile Eğitim Kültür Dairesi Başkanı Ahmet Alper Ege, özetle, bir projenin kalkınma ajansları tarafından desteklenmesi için KOBİ veya sanayi projesi olması gerektiğini ifade etmişti. Bununla ilgili çok olumlu, sevinçli haber verebilirim. İstanbul Kalkınma Ajansı sanıyorum üç dört tane projeye yüklü miktarda para aktardı. Ben geçenlerde ziyaretlerine gittim. Bundan haberim yoktu, baktım. Tabii ki ilkinde hatalar olacağını tahmin ediyoruz. Yani seçilirken nelere dikkat...

Ama ben buradaki, Bakanlıktaki arkadaşına da ayrıca teşekkür ediyorum; gerçekten hızlı hareket ettiler, fark ettiler, bütün Türkiye sathında kalkınma ajansları, üstün yetenekli çocukların eğitimiyle ilgili yapılan projelere destek vermeye başladılar. Bu harikulade bir şey kaynak açısından. Ama şimdi kimlerin, hangi nitelikte ve kalitede insanların bunları alıp çocukları şey yapmadan...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Daha projeler belli değil, değil mi?

BAŞKAN – Yok, belli belli, geçmiş.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ha, öyle mi?

BAŞKAN – Tabii tabii, aktarmışlar Hocam. Onları şey yaparsanız görürsünüz. Hatta isteyebilirsiniz. Verirler. tabii kabul edilmiş projenin neyini vermesinler. Onun için böyle bir müjdeyi ben burada gönül rahatlığıyla verebilirim. Sayın milletvekillerim, illerinize, kalkınma ajanslarıyla böyle bir iş birliğine girebilir, okullar ve Millî Eğitim müdürlüğüyle, çocuk ve öğretmenle birlikte yapılacak projelere destek alabilirsiniz.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Ülker Akkutay, enderuna... Ha, enderun konusunda bir konuşma yapmışız. Enderun konusunda ben çok tatmin olmamıştım. Daha doğrusu hikâyeyi bize tam anlatamadılar. Yurt dışında bize anlatılardan çok daha fazla hikâye olduğunu duyduk ama orayı bilmezsek ne eksik kalır dediğimde, düşündüğümde çok bir şey eksik kalmaz. İyi bir modelmiş, iyi kullanmışlar, iyi sonuçlar almışlar ama biz sanıyorum daha iyisini yapmaya gayret gösterebiliriz.

TÜBİTAK Bilim İnsanları Destekleme Daire Başkanı Profesör Şemsettin Türköz Bey, Bilim İnsanı Destekleme Dairesi tarafından desteklenmek için bir yaş sınırının olmadığını, bu daire tarafından verilen bursların karşılıksız olarak ve üstün başarı gösteren öğrencilere verildiğini, ilk ve ortaöğretim düzeyinde yarışma programları ve bilim olimpiyatları düzenlediklerini, bilim olimpiyatları vasıtasıyla bilime meraklı öğrencilere eğitim verdiklerini, proje yapmaya, araştırmaya meraklı olan öğrencilere proje yarışmaları, başarılı

öğrencilere lisans düzeyinde burslar verdikleri, bu bursların yüksek lisans ve doktora devam ettiği, her alanda yüksek lisans ve doktora bursu verilmediğini, hangi alanlarda burs verileceğinin Bilim Kurulu tarafından belirlendiğini ifade etmişler.

Bu arada daha önce Talim Terbiye Başkanlığı yapması da hassaten önemli olan Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ziya Selçuk Beyefendi'yi dinlemişiz.

IQ'ye verilen önemin abartıldığını, IQ'nün başarılı olmada sadece bir faktör olduğunu, başarının sadece IQ ile sağlanamayacağını, zekâ testlerini uygulamanın zararlarının olabileceğini, IQ'su yüksek çıkan çocuklardan beklentilerin arttığını, düşük çıkanlardan ise olumsuz beklentilerin ortaya çıktığını, zekânın gelişmesinde hamilelik döneminin çok önemli olduğunu ancak günümüzde bunun ihmal edildiğini, Türkiye'de öğretmen, aile gibi çevrenin üstün yetenekliler konusunda bilgi sahibi olmamasından dolayı çocuklara doğru şekilde yaklaşmadıklarını, üstün çocukların eğitimi için atılacak ilk adımın ulusal bir eğitim planı hazırlamak olduğunu ifade etmişler.

Daha sonra kurumların başında, icranın başındaki kişilere tekrar müracaat etmişiz. YÖK Başkanı Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya, YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Mehmet Şişman Bey'i misafir etmişiz. Üstün yetenekliler konusunun 2000'li yıllardan ortasından itibaren önem kazandığını bize anlatmış. Komisyon çalışmalarının sonuçlarını bekleyeceklerini ve kendilerine yol gösterici olacağını söylemiş, Türkiye'deki eğitim denilince zihin engellilerin akla geldiğini, bu nedenle bunlara odaklı bir özel eğitim olduğunu, üstün zekâlılar eğitimi için de İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Maltepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi olmak üzere iki bölüm bulunduğunu, bütün eğitim fakültelerinin müfredatında iki saatlik "üstün zekâlılar özel eğitimi" isimli bir ders olduğunu, üstün zekâlıların eğitimi alanında iki doktora programı olduğunu, İstanbul'daki programın öğretim üyesi yetersizliği nedeniyle kapandığını, Anadolu Üniversitesinde ise doktora programının devam ettiğini, üstün yeteneklilere karşı duyarlılığın her öğretmene kazandırılması gerektiğini, "Üstün zekâlılar öğretmenliği" diye bir bölüm olmasının mahzurlu olabileceğini ifade etmişlerdir.

Ben bu akşam yine Mehmet Şişman Bey'le bir araya geleceğim. Bir yasada ve/veya yönergeyle yapabildiklerini, bilemiyorum, neler yaptığını bu bize vadettiklerini gerçekten bu süreçte hayata geçirme şansları olmuş mu olmamış mı, onları kendileriyle paylaşacağım. Yalnız bu arada şunu söyleyeyim: Burslarda iyi bir oranın bu konuda araştırma yapacaklara aktarıldığını birlikte orada bir arkadaşça görüşerek yaptığımı, onu söylemek isterim.

Bu arada biz ÖSYM Başkanı Prof. Dr. Ali Demir Bey'le görüşmüşüz. Ali Demir Bey'in üstün yetenekli çocukların eğitimiyle ilgili nerede bir fonksiyon olur diye düşündüğümüzde, sadece "Ben iyi bir sınav yaparım; hatasız, kusursuz, iyi bir sınav yapabilirim, soru hazırlatabilirim." dedi ama Millî Eğitim Bakanlığı soru hazırlama işini ne TÜBİTAK'a ne de oraya bırakmak istemiyor.

Aynı toplantıya katılan MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Grup Başkanı Dr. Nurcan Ateşok Deveci Hanım'ı çağırdık. Biz niye çağırdık bu Hanımı da? Çocukların yeteneklerini ölçme konusunda bir çalışmalarının olup olmadığını ama baktık gördük ki Millî Eğitim Bakanlığının içinde ne öğretmenlerin ölçümleriyle ne çocukların ölçümleriyle ilgili bir çalışma olmadığını, tam tersi dışarıya birtakım fason sorular hazırlayarak sınav yaptıklarını gördük.

Son toplantımıza da Prof. Dr. Üstün Ergüder Bey gelmiş. Eğitim sistemimizin herkesi ortalama olmaya ittiğini, bazı alanlarda işlerinin lokomotifi olabilecek yetenekleri normalleştirdiğimizi, üstün yeteneklilerin ekranlarından soyutlanarak ayrı bir eğitim vermesi yerine birlikte eğitimin yapılmasını, böylece sınıftaki herkesin başarısının artacağını, eğitim sisteminin okulda verilen bilgiyi almaya yönelik olduğunu, öğrenciye bilgiyi nasıl kullanacağını öğretilmediğini, okullarda öğrencilere daha aktif görevler, inisiyatif verilmesi gerektiğini, eğitim sisteminde yeni bir düzenlemenin ilk önce pilot uygulamalarla başlaması gerektiğini, üstün yeteneklilerin istihdamının düşünülmemesi gerektiğini, yetenekleri doğrultusunda yetişmeleri durumunda özel ya da kamusal alanda kolaylıkla istihdam edilebilecekleri ifade edilmiştir.

27.06'da da bir görüş alışverişinde bulunmuşuz. Beni dinlediğiniz için hepimize teşekkür ediyorum. Uyumadım inşallah sizleri ama bunları paylaşmak da kimin ne dediğiyle ilgili bir fayda murat ettim.

Nurettin, sen şimdi bir on dakika kendini anlat, bizim de uykumuz açılın.

Nurettin Bey, hoş geldin, sefa geldin. Bu kardeşimiz yemekhanede buldu beni. Elinde bir dosyayla geldi, kendini anlatmaya çalıştı. Ayaküzeri biraz dinledik. O sırada yalnız bize değil birkaç kişiye de kendisini ifade etmesi gerektiğini söyledik. O sırada Aile Bakanımız Fatma Hanım oradaydı. Bu bizim için bir şanstı çünkü Nurettin elimizde somut. "İşte zekâmız, işte üreten çocuğumuz. Haydi bakalım biz ne yapıyoruz?" dediğimizde, hareket ettiğimizde ne yapacağımızı gerçekten bilmiyoruz. O sırada Sayın Bakanla sohbetler etti. Şunu söyleyebilirim ki: Sayın Bakan bize ne düşen varsa... Çünkü çocuğun hukukunu koruyan bakanlık Aile Bakanlığı yani taraftır o. Çocuğun başına gelebilecek her türlü işte, engelde, avantaj ya da dezavantaj durumunda taraftır, taraf olmalıdır. Daha önceki

görüşmelerimizi, bu konuda yapabileceklerini çok geniş yüreklilikle söylediler. Hatta bu çocukların... Ki göreceksiniz biraz sonra, köyde yaşayan bir çocuk eğitimini akrabalarının yanında geçirmiş. Hâlbuki biz bu çocuklarımızın şehir merkezlerinde bir ev tutarak, yurtlara yerleştirerek eğitimlerini kolaylaştırabiliriz.

Evet, buyur bakalım.

NURETTİN ÇEK – Öncelikle, kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Benim buraya gelme amacım Türk gencine güvenmenin gerektiğinin ve ülkemiz sahihsiz olmadığının bir göstergesidir, bunu öncelikle belirtiyim. Amacımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün de geçmişte yaşadıklarından ve birçok bilim adamının geçmişte yaşadığından ilham alarak daha iyi bilimsel çalışmalara öncelik etmektir. Geçenlerde YÖK Başkanımızı dinledim televizyonda, diyor ki: "Dünyada 6 milyon araştırmacı var, bizim sadece bu araştırmacılar içerisinde hissemiz maksimum 100 bin." Yani bizim 100 bin araştırmacımız var. Ama ben de diyorum ki bize imkânlar sağlansa o 6 milyonun en az 1 milyonu Türkiye gençlerinden oluşan bir araştırmacı grubu olacaktır.

Ben lisede, ilköğretimde diploma notum 100 üzerinden 98,5'ti; 1,5 puan da müzik aleti çalamadığım için kırıldı. Lisede hiçbir zaman başarılı bir öğrenci olmadım yani bunu belirtiyim. Bunun nedeni ekonomik ve çevresel faktörlerden kaynaklanıyor ancak yine de yılmadık, durmak yok dedik, projelere devam dedik ve lise 2'de yani lise 1'de aslında TÜBİTAK'a bir proje sundum. Araba projesiydi. Güneş olduğu zaman güneşten elektrik alarak aküleri şarj ediyordu. Rüzgâr etki ettiğinde türbinler dönüyordu, rüzgârdan elektrik alarak aküleri şarj ediyordu. Cep telefonu gibi ev ve benzeri yerlerde şarja takılabiliyordu, gittiği zaman da bir düğme var, basıyorsunuz tekerleklerin dönmesinden kaybettiği elektriği geri kazanıyordu. TÜBİTAK'a sunduk. Gelen cevap: "Bunu sen yapamazsın. Yapsa yapsa, ancak ve ancak bir profesör yapar." Gelen cevap aynen bu. Biz burada çok kırıldık çünkü Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun bize rehber olması lazımdı, bize destek olması lazımdı ancak biz bu desteği göremediğimiz için kalbimiz kırık yani onu belirtelim. Ondan sonra ben bunu götürdüm, Fırat Üniversitesindeki hocalarıma arz ettim. Elektrik elektronik mühendisliğinde Prof. Dr. Yakup Demir'le tanıştım. O beğendi, değerlendirdi. Daha sonra benim üniversitede elektrik elektroniğe, makinede, genel fizikte, kimya mühendisliğinde ve fen fakültesi kimyada fahri araştırmacı olmamı sağladı. Ondan sonra biz ne projeler yaptık, fahri araştırmacı olduktan sonra.

İstenilen değerde ve sınırsız süreli kullanılabilen elektrik üretici. Bu bir yakıt hücresidir. Duymuşsunuzdur yakıt hücrelerini, yakıt hücreleri bazı maddelerin kimyasal tepkimeye girmesi sonucu elektrik üreten aletlerdir. Ancak dünyadaki en büyük yani en verimli yakıt hücresi yüzde 73 verimle çalışıyor yani en son sınırı o, artı her sıcaklık değerinde çalışmıyor yani çevresel koşullardan etkileniyor. Biz bunu çok basit bir malzemeye 5 TL'den daha az bir maliyetle yaptık, şu an bu yüzde 101 verimle çalışıyor. Yani şu an yüzde 101 verimle çalışıyor, TÜBİTAK'a tabii bunu dolaylı olarak, direkt detayları vermeden gönderdik, yine cevap geldi, hiç şaşırıyorum artık, "Bunu sen yapamazsın, yapsa yapsa ancak ve ancak bir profesör yapar." Daha bıktım artık bu cevapları almaktan.

Daha sonra güneş pilleri kullanılarak... Örneğin size bir ipucu vereyim: Güneş pili nedir? Fotovoltaik yani- İngilizcesi odur-ışık yoluyla voltaj oluşturulmasıdır. Güneş paneli lambaya yaklaştırdığınızda elektrik üretir çünkü, ışık yoluyla. Bunu TÜBİTAK'taki ağabeylerime söyledim -isim vermeyeceğim, söyledim birkaç ağabeyime- dediler: "Yahu bırak, Allah'ını seversen, bırak, olmaz, olmaz." Ha, paneli götürdüm, Elazığ'dan panel götürdüm, odalarında tavana tuttum, lambalar yanıyordu. Başka lambaların LED lambaların yandığını gördüler, seslerini çıkarmadılar, işlerine gelmedi çünkü, bir şey demediler. Ampul yanarken, lamba yanarken biz bu lambanın güneş paneli kullanarak kaybettiği elektriğin en az yüzde 20'sini geri kazandırmayı başardık.

Projelerimiz şu an itibarıyla bu aşamada ancak size burada bir müjde de vermek isterim, özellikle bunun Millî Savunma Bakanımız Sayın İsmet Yılmaz'a arz etmek isterdim. Proje, ağaçlardan, ağacın hiçbir yapısını değiştirmeden elektrik üretmek. Bunu gerçekleştirdik. Ağaca, sadece bir köşesini deliyoruz -yani imkânlarımız kısıtlı diye deliyoruz bir köşesini- sodyum hidroksit koyuyoruz, iki farklı metal koyuyoruz ve bir voltan yukarı elektrik üretiyoruz. Hangi ağaç olursa olsun, hangi ot olursa olsun, bunu denedik. Ha bunu nerede kullanacağız? Sınırdaki kullanacağız, güvenlik sistemlerinde kullanacağız. Örneğin, Mecliste ağaçlar var, cep telefonu kameraları kullanarak Meclisin güvenliğini kimseye çaktırmadan sağlayabiliriz. Çünkü o kadar küçük düzeylerde ki yani cep telefonu kamerası şu kadarlık bir düzeyde. Zaten ağaçtan elektriği karşılıyor, o yüzden enerji problemi de yok, ağaç ölmediği müddetçe o yaşıyor. ("Ağaç ölmüyor, değil mi?" sesi)

Yok ölmüyor. Hatta sodyum kullandığımız için, sodyum tüm canlılar için gerekli bir maddedir. Örnek vereyim: Sodyum tuzda bulunur.

Bundan dolayı bunu Millî Savunma Bakanımıza arz etmek isterdik ve sınırın güvenliğini bu şekilde sağlanması gerektiğini...

BAŞKAN – Tamam, şimdi şeye geçelim, sen biraz kendinden bahset, sen hikâyeni anlat bize, kendini fark ettin, kim fark etti, ne yaptın, nereye gittin, nerelere gittin, hangi kapılardan döndün onları anlat.

NURETTİN ÇEK - Şimdi çok değerli Komisyon üyelerimiz, ben ilköğretime gitmeden önce babam beni Elazığ'da İzzet Paşa Camisi diye bir cami var -Kocatepe Camisine benziyor, oradan başlantı kurayım- oraya götürürdü, ben orada kubbe çapını incelerdim; aklımda kaldı, bizim köyde betondan cami yaptım. Sonra binalar yaptım, binalara yollar yaptım, kanalizasyonlar yaptım tabii maket yani küçük; en büyüğünün boyu 50 santimdi ama betondandı. Ha LED'li lambalar ve akkor lambalar yani eski el feneri ampulleri kullanarak buranın aydınlatmasını yapıyordum 12 volt elektrikle. Daha sonra bunu geliştirdim geliştirdim...

BAŞKAN – Kaç yaşında?

NURETTİN ÇEK – Bunu altı yaşında yapmışım. Beş yaşındayken okula gitmeden önce Kur'an-ı Kerim'i açardım, oradan bakarak ayısını yazmaya çalışırdım. Ha sonra altıncı sınıfa kadar işte böyle gittik, biraz okulda da fen bilgisinden elektrik bilgisi de öğrendiğimiz için, zamanın Maden Kaymakamı, şu an Malatya İl Hukuk İşleri Müdürü olan Şükrü Özcan...

BAŞKAN – Detaylara ve isimlere girmeden.

NURETTİN ÇEK – Tamam.

Çalışmalarımı beğendi ve bana destek verdi. İki sene beni derhaneye gönderdi o zaman, ondan dolayı fendeğim daha çok arttı, özellikle kimya ve biyoloji alanında matematik alanında çünkü köy okulunda okuduğum için hiçbir zaman matematik ve fen hocam olmamıştı. Sonra işte Anadolu lisesini kazandım, yalnız yanlış tercih yüzünden o nasip olmadı gidemedik. Liseye geldik, fizik dersinde hocalar anlatıyor, işte canım sıkılıyor tabii ben çünkü deneysel öğrenmeyi seven bir insanım ki tüm bilim adamlarının özelliğidir. Bilim adamları deneysel öğrenmeye daha elverişlidir, deney olduğu zaman ürettikleri icat sayısı artar; imkânlar doğrultusunda tabii. İsterdim mesela şu an ODTÜ'deki laboratuvarı kullanmayı, isterdim açıkçası. Sonra işte lisede hoca fiziği anlatıyor, "alternatif akım" diye bir konu var, onu anlatıyor, tabii ben öğrenemiyorum. Gerçekten öğrenemiyorum teorik olarak. Gittim işte üniversitedeki hocalarımın yanına, bana bir "alternatif akım motoru" hediye etti, deney yapı yapı o konuyu öğrendim. Bir gün getirdim okulda fizik öğretmenimize arz ettim, dedim "Hocam, bakın ne güzel işte, konuyu buradan anlatalım, öğrenme oranı artar." Çünkü insan gördüklerinin yüzde 90'ını unutmaz. Böyle dedi: "Ya hele git işine –Elâzığlılar biraz öyle konuşuyor- nedir, saçma sapan şeyleri başımıza bela ediyorsun. Sen manyaksın, sen nesen yahû" Neyse bir öyle, iki öyle, dört yılım da öyle ziyan oldu. Yani okulda o yüzden başarılı olamadım. Matematikte kendi formüllerimi, teorilerimi bularak soruları çözüyordum, hoca kabul etmiyordu, eksi veriyordu, o yüzden olmadı. Ancak üniversite hayatında akademik olarak çok şey katettim yani gerek projelerim olsun gerek hocalarımın bana güveni olsun gerek Hacettepe Üniversitesinin şu an uygulamakta olduğu liselerde okuyan çocuklarla üniversitelerin işbirliği içerisinde, üniversite öğretim üyelerinin diyalog hâlinde olması projesini bizden almaları olsun, yani bizden ilham alarak almaları olsun, bu bana bir gurur veriyor. Amacım Türkiye Cumhuriyeti'nde elektrik elektronik mühendisliğinde bilim adamı olmak ve Türkiye'nin en iyi bir bilim adamı olmak, önce TÜBİTAK'ın başına geçip çocuklara imkân sağlamak, sonra bu ülkenin Başbakanı olmak.

BAŞKAN – Kaç doğumlusun?

NURETTİN ÇEK – 15 Mart 1994, 15 Mart Einstein'ın doğum günüdür.

BAŞKAN – Tamam, bitti mi?

NURETTİN ÇEK – Bitti benim arz edeceğim şeyler.

BAŞKAN – Bu kadar mı? Koca şeyler yazmışsın buraya.

NURETTİN ÇEK – Sorularınız olsun ki...

BAŞKAN – Ne soracağız?

NURETTİN ÇEK – Sorun mesela, yani ben soru almayı tercih ediyorum.

Liseyi bitirdim, burada Ankara Üniversitesi Fizik Mühendisliğini kazandım yani puan olarak 25 puan da geçtim ancak tercih etmedim. Şu an hâlâ Fırat Üniversitesinde fahri araştırmacı olarak çalışıyorum.

BAŞKAN – Nasıl bir statü o?

NURETTİN ÇEK – Memur değil, fahri araştırmacı. Bizim üniversiteyle biz protokol imzaladık karşılıklı.

BAŞKAN – Siz, dediğin kim?

NURETTİN ÇEK – Yani ben, çoğul konuşmaya alıştığım için. Şu an Fırat Üniversitesindeki hocalarımla da görüşmelerim devam ediyor, bir kulüp kuracağız, Fırat AR-GE kulübü diye, benim gibi lisedeyken başarılı olan, icat yapmış olan, patent başvurusunda bulunan çocukları Fırat Üniversitesinde öğretim üleriyle bire bir diyalog hâline geçireceğiz.

Şimdi, üstün zekâlı öğrencilerin sorunları, öncelikle şunu belirtiyim size, bir, her yerde olduğu gibi ekonomi. Öncelikle bu çünkü genelde üstün zekâlı öğrenciler fakir ailelerin çocuklarıdır çünkü çevresel faktörler onları bir şeyler arayış, bir şeyler bulma yönüne itiyor. Yani zengin çocuğu nadiren üstün zekâlı olur çünkü pek düşünmez ancak fakir çocuğu ister istemez öne çıkma yolunda adımlar atar ve bir şeyler bulma çabası içerisinde. Ha ekonomik sorunu belirttik, iki, laboratuvar yok yani deney yapabilecek laboratuvarları yok çünkü üstün zekâlılar teorik bilgiye sahip değillerdir, yaptıkları deneylerden teorik bilgi üretirler. Üçüncüsü de devletin üstün zekâlı öğrencileri takdir etmemesi. Mesela, örnek veriyorum: Bizim dekanımız, sağ olsun, üniversitedeki hocalarımız olsun, başarı belgeleri vererek bizi takdir ettiler. Örneğin ben Sayın Elazığ Valisinden beklerdim bir plaket, gerçekten beklerdim ya da bir Başbakanımızdan beklerdim çünkü devletin gücünü eğer arkamızda hissederseniz ister istemez Türkiye Cumhuriyeti devletine ve milletine karşı bir sorumluluk duygusu içerisinde biz daha çok çalışırız.

BAŞKAN – Bitti mi?

NURETTİN ÇEK – Bitti.

BAŞKAN – Üç tane mi başlıktı?

NURETTİN ÇEK – Özetleyeyim: Ekonomi, laboratuvar ve devletin destek vermemesi. Mesela ÖSS’de şöyle bir şart getirilebilir: Örneğin; On tane üniversiteden, on farklı üniversiteden başarı belgesi alan çocuk, mesela, örneğin elektrik alanında mı almış, elektrik elektronik mühendisliği bölümüne sınavsız girsin. Şimdi size soruyorum... Şöyle sorayım: Size deneysel yani öğrenen bir profesör ve icat yapan profesör mü lazım, yoksa ezberleyip, gelip profesör olup öğrenciye anlatıp çıkan bir profesör mü lazım? Şimdi size soruyorum: Size hangisi lazım; İcat yapan mı, yoksa anlatıp geçen bir profesör mü? Teknoloji geliştiren yani icat yapan. O zaman üstün zekâlı çocuklar sınavsız alınmalıdır, küçükken farklı üniversitelerden. Bu şartı siz koşun 10 olur, 20 olur, 30 olur. Zaten üstün zekâlıysa kendini her üniversiteye kanıtlar, mutlaka ikna edeceği birilerini bulur.

BAŞKAN – Soru sormak istiyorlar izin vererseniz arkadaşlar.

Hocam, buyurun.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Şimdi, senin üstün zekâlı olduğuna ilişkin okul süreci içerisinde bir tespit yapıldı mı, bir sınava alındın mı, IQ testine girdin mi, yoksa bunlar tesadüfen mi ortaya çıktı? Nasıl çıktı ortaya?

NURETTİN ÇEK – Okul süreci içerisinde hiçbir zaman bir test yapılmadı, IQ testi, sadece beni Maden Kaymakamının keşfetmesi icatlardan dolayı. Hani küçükken, altıncı sınıftayken sallandığı zaman tellerin birbirine değmesinden dolayı ışık veren alet vardı, “deprem aleti” diye ismini koymuştu. O beni keşfetti, o arkamda durdu, destek verdi. O zaman yani kendi döneminde maddi problemleri çözdü, laboratuvar malzemesi aldı bana, ondan dolayı. Ancak liseye gelince, hani hem o adamın gitmesi hem Elâzığ’daki yöneticilerin destek vermemesi, okul müdür ve yardımcıları tarafından dört defa disipline gitmemden dolayı...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Neden? Neden disipline gittiniz?

NURETTİN ÇEK – Hocalara soru sorduğum için. Hatta, Tarih sınavından 100 aldım, gidip şikâyet ettiler “Bu kopya çekmiş.” Hâlbuki, en arkada oturuyordum, yanımda da hocanın kendisi oturuyordu yani bilimsel olarak mümkün olmayan bir suçla itham edildiğim için. Dört defa ben disiplin kuruluna gittim -Allah razı olsun- yani bazı büyük rütbeli ağabeylerimizin devreye girmesi sonucu yırttık, yoksa okul hayatımız bitiyordu.

BAŞKAN – Evet. Efendim, var mı soru?

NURETTİN ÇEK – Evet, sorularınızı bekliyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – Sizinle birlikte bu çalışmalarda bulunan başka arkadaşınız var mı?

NURETTİN ÇEK – Yani, bir yıl öncesine kadar yoktu. Şu an itibarıyla, hani, AR-GE kulübü kurma çalışmalarımızdan dolayı farklı bölümlerden üstün zekâlı öğrencileri tespit ediyoruz. Nasıl ediyoruz? Üniversitedeki hocalarım hani, ders veren hocalarım kendi bölümlerinde sınıflara ders vermeme izin veriyorlar. Gidip hani, dinlememi, onların projelerini dinlememi, onlara not verme konusunda bana imtiyaz veriyorlar. O nedenden dolayı şu an itibarıyla 20’ye yakın öğrencim var asistan olarak, benim yetiştirdiğim. Bu, edebiyat alanında, tarih alanında, elektrik elektronik, makine, mekatronik her alanda var yani. Şu an itibarıyla 20 tane var yani.

BAŞKAN – Herkese sorduracağım çünkü Nurettin kendini adadı bize, Komisyon çalışmalarına. Nurettin’i bırakmayacağım, üzerinde deneyler yapacağım.

Buyurun Hocam.

NURETTİN ÇEK – Soru bekliyorum.

BAŞKAN – Evet. Buyurun Hocam, soru bekliyor.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim.

Ben çok iyi kavrayamadım, atlamış da olabilirim. Liseyi bitirip üniversite sınavlarına girmiş miydiniz?

NURETTİN ÇEK – Girdim. Evet, girdim.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Girdiniz. Hangi bölümü kazandınız?

NURETTİN ÇEK – Ankara Üniversitesi Fizik Mühendisliğinin puanı tuttu ancak tercih yapmadım.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Kaç puan aldın?

NURETTİN ÇEK – 255 puan aldım, orası 230 istiyordu.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Oranın alması değil, senin aldığın 255. O yıl en yüksek puan kaçtı?

NURETTİN ÇEK – Bu sene zaten yani geçmiş yıl...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – En yüksek puan...

NURETTİN ÇEK – 500' dü.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, neden tercih yapmadın?

NURETTİN ÇEK – Neden tercih yapmadım? Çünkü ben kendime güveniyorum, arkamda yani on altıya yakın bir akademisyen grubu var. Onlar bana dediler ki: "Sen elektrik elektroniğe daha yakınsın, biz senin yerinde olsak sevdiğimiz mesleğe gideriz." Ki gerçekten elektrik elektronik benim hani çocukluk hayalim olduğundan dolayı...

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Tercihlerde var mıydı elektrik elektronik?

NURETTİN ÇEK – O vardı, gelmedi zaten.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Tutmadı puan.

NURETTİN ÇEK – Tutmadı. 30 puan farkla.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, tekrar girecek misin?

NURETTİN ÇEK – Tabii ki de gireceğiz ama tabii gönül isterdi ki projelerimizden dolayı...

BAŞKAN – Şimdi, Nurettin hiç dershaneye gidememiş, destek alma şansı olmamış. Şimdi, Nurettin destek alacak ve dershaneye gidecek ve inşallah o süreçte alınır.

Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK YÜKSEL (Tokat) – Aslında, soru soruldu. Ben de üniversite eğitimi almayı düşünüyor musun? Ya da üniversite sınavı yerine projelerle girsene daha iyi olurdu gibi bir tespitin var herhâlde, onu soracaktım, onu zaten söyledin. Teşekkürler.

NURETTİN ÇEK – Rica ederim. Evet. Başka soru bekliyoruz. Özellikle Temel Bey' den soru bekliyorum.

BAŞKAN – Niye?

NURETTİN ÇEK – Çünkü ben bu Komisyona katılmak için Temel Bey'e yani danışmanlarına yazı göndermiştim, onlar bana dönmediler diye.

BAŞKAN – Hiç ilgilenmiyorsun Hocam. Görüyorsun değil mi?

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Nurettin Bey, bu Komisyonun bir üyesi olsaydınız Türkiye'deki üstün yetenekli çocuklar için ne yapmak isterdiniz? Özet olarak söyleyebilir misiniz?

NURETTİN ÇEK – Evet, Türkiye'deki üstün zekâlı öğrenciler için ne yapılabilir? Öncelikle, ben, üniversitelerle iş birliği çerçevesinde bir bilim kurulu ama her üniversiteden 100 kişilik bir bilim kurulu kurulacak. Bu 100 kişilik bilim kurulu özellikle profesör olsun ha, yardımcı doçent olmasın çünkü yardımcı doçent ve doçentler -belki şeytan girer aklına- çocukların projesini çalarlar diye profesör olsun. Onların ihtiyacı yok. Bu 100 kişilik bilim kuruluna Türkiye'nin her yerinden öğrenciler, her farklı alandan -mesela, edebiyat mı, yazdığı bir şiirden dolayı; benim gibi teknik adam mı, ondan dolayı- projelerini sunsunlar. Bu bilim kurulu tarafından başarılı görülen öğrenciler üniversiteye sınavsız alınırlarsa eğer üstün zekâlıların sorunları biter. Mesele üniversiteye girmekte. Adam üniversite sınavına çalışmaktan sahip olduğu potansiyeli yitiriyor çünkü. Gerçekten yitiriyor. Bakın, benim amcamın kızı Marmara Üniversitesinde Makine Mühendisliğine yerleşti ancak makineyle ilgili hiçbir şey bilmiyor. Gerçekten, orayı bitirdi, notu da çok yüksek orada ama makineyle ilgili bir vida sıkmayı bile bilmiyor. Neden bilmiyor? Çünkü notu yüksek olan adam -yani herkes için geçerli değil, yüzde 99 olarak bilimsel verilerde böyledir- ezberleyerek giriyor. Biz ÖSS'yi ezberleyerek çalışıyoruz, sınav bittikten sonra her şeyi unutuyoruz. Yani bunu öğrenci olarak söylüyorum.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Nurettin Bey, üniversite seviyesine kadar beklemeden, daha erken yaşlarda sizin gibileri nasıl keşfedeceğiz? O konuda bir fikrin var mı?

NURETTİN ÇEK – O çok kolay. Şimdi, bu çok kolay. “Nasıl kolay?” diyeceksiniz, zaten benim kendimi belli ettiğim gibi, hocama götürüp hani bir alternatif akım motoruyla fizik anlatıyorsa ya da bir devre, bir deneysel düzenek yapıyorsa veyahut hani imkân bulamayıp bir proje geliştirmişse bu çocuğu tespit etmişsiniz demektir, sadece o projedeki yeniliği alacaksınız. Bu birinci yöntem.

İkinci yöntem de, yine buradan yola çıkarak çocuğu üniversiteye sevk edeceksiniz, üniversitedeki akademisyen “Tamam, bunda iş var.” derse tamamdır, zaten o üstün yeteneklidir, artık onun için diyecek bir laf yoktur.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Sen şimdi diyorsun ki “Üniversitede araştırma görevlisiyim.”

NURETTİN ÇEK – Fahri.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Fahri. Neyle geçiniyorsun, ne edersin, ne yaparsın? Bundan sonra ne düşünürsün? Sen geldin, burada bizi böyle talebe gibi dinletiyorsun Nurettin. Ama bundan sonraki şeyin ne senin, yani ne yapmak istiyorsun?

NURETTİN ÇEK – Şimdi, istemeden de olsa...

TEMEL COŞKUN (Yalova) - Şu anda ne yapıyorsun orada, üniversitede?

NURETTİN ÇEK – Üniversitede araştırmacılığa devam.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Ücret alıyor musun?

NURETTİN ÇEK – Yok, almıyorum.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Nasıl geçiniyorsun? Neyle?

NURETTİN ÇEK – Nasıl geçiniyorum? Çok şükür, babamdan kalan bir emekli maaşı var, yani onunla idare etmeye, çat pat idare etmeye çalışıyoruz. Yani işte, öyle geçiniyoruz, geçimimizi öyle yapıyoruz çok şükür. Yani az da olsa bize şu an itibarıyla, kısa vadeli program için yetiyor. Ancak uzun vadeli program için yetmeyecektir. Bundan dolayı tabii ki de devletten destek talep ediyoruz. Onu söyleyelim yani. Ha üniversitede şu an benim öğrencilerim var. Mesela Elektrik Elektronikte 4'üncü sınıf olan öğrenciler tezlerini bana sunuyorlar, önce benim onayından geçiyor, ondan sonra hocanın onayından geçiyor.

TEMEL COŞKUN (Yalova) - Üniversitenin haberi var mı buraya geldiğinizden?

NURETTİN ÇEK – Kesinlikle var. Hatta, Rektör Yardımcımız Sayın Hasan Allı -makinede bana ders veren hoca Rektör Yardımcısı oldu- bana şunu söyledi; ben görüşüm kendisiyle, dedi ki: “Söyle ki eğer üniversiteye benim gibi zeki öğrenciler alınırsa, sınavsız alınırsa bilimde kalite artar.” Dedi: “Öğrenci geliyor, bakıyorsun, diploma notuna, 100. Hani, lisede. Bakıyorsun sınavları da yüksek, bir soru soruyorsun, yok formülü...”

BAŞKAN – Sen, Fırat Üniversitesinde Mehmet Cebeci Bey'i tanıyor musun?

NURETTİN ÇEK – Mehmet Cebeci, Elektrik Elektronikte Profesör Doktor, tanıyorum.

BAŞKAN – O seni tanıyor mu?

NURETTİN ÇEK – Yani, pek onunla şey olmuyor, sohbetim pek olmuyor onunla çünkü o aynı halkla ilişkiler danışmanı gibi sürekli dolu. O yüzden ben en çok Fırat Üniversitesinde Elektrik Elektronik Bölümü Başkanı Yakup Demir ve bir zamanlar TÜBİTAK'ın Bilim Teknik Dergisi yazarı olan Sayın Yavuz Erol'la Elektrik Elektronikte ders yapıyorum.

BAŞKAN – Evet, başka soru var mı?

Kim dedin? Kim çalıştığın hoca dedin?

NURETTİN ÇEK – Elektrik Elektronik Bölüm Başkanı Profesör Doktor Yakup Demir.

TEMEL COŞKUN (Yalova) - Bir tane daha var.

NURETTİN ÇEK – Yardımcı Doçent Doktor Yavuz Erol.

Tezlere Yakup Hoca da yeni başladı, bu sene, yani bu altı aylık kısa vadeli program itibarıyla 3 tane gönüllü öğrencimizle beraber tez çalışması yapıyoruz ki önce buna sunacaklar, ondan sonra.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Ben onu merak ettim şimdi, “Fahri araştırmacıyım.” diyorsun. Yani üniversitede böyle bir şeyin var mı? Hani, bilmiyorum, olabiliyor mu? Yani böyle bir şey var mı, gidip not verebilme, derslere girebilme? Hani böyle bir imkân varsa, üstün yetenekli bütün çocuklar, her ilde üniversite var, o zaman gidip direkt... Üniversitenin o kadar araştırma görevlisi, okutmanı, doçenti varken bir anda böyle adapte olunabiliyorsa ben buna şaşırımdım. Yani böyle bir sistem var mı? Sana özel mi tanınmış bu?

NURETTİN ÇEK – Evet, yanıt veriyorum sorunuza. Şimdi, esastan başlıyorum, devlet yönetiminde bir memur para almıyorsa, örneğin, diyelim ben Başbakanlıktan para almıyorsam, Başbakanımız beni bilim teknoloji fahri danışmanı olarak atayabilir mesela, fahri olarak. Üniversitemizde de notların, benim verdiğim, onlara verdiğim notların resmî olarak bir geçerliliği yoktur ancak bu bir referanstır. Hoca illa aynısını verecek, daha aşağısını da verebilir, daha yukarısını da. Ben sadece orada bir referans...

BAŞKAN – Ha bir de insanları zorda bırakmayalım tabii üniversiteyi yani nihayetinde bu arkadaşımız kendisi bir eğitilen olarak oraya gitmekte ve arkadaşlarıyla kendi yaptıkları tecrübe paylaşımı. Onun dışında bir statüsü, bir konumu yok yani kayıtlara geçmek açısından, insanları da zorda bırakmayalım.

Peki, çok teşekkür ediyoruz sana.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Anne babanın eğitim durumu nedir?

NURETTİN ÇEK – Babam ilkokul, annem de ilkokul.

BAŞKAN – “Tezlerini bana sunuyorlar.” diye bir ifade kullandın, orada bir yanlış anlaşılma olabilir. Ben düzelttim, sen istersen düzelt. Yani orada bir akademik kimlik olarak sana verilmiş bir şey yok.

NURETTİN ÇEK – Yok, diyorum ya resmî olarak değil, sadece görüş alıyorum.

BAŞKAN – AR-GE olarak kapılarını...

NURETTİN ÇEK – Siz şu an nasıl benden görüş alıyorsunuz ya, aynı onun gibi.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum. Bize müsaade et, dışarıya alalım seni.

Evet, şimdi telefon açacağız, hocalarından da şey alacağız ama elindeki sertifikaları reel bir sertifika, yaptığı çalışmalar reel bir çalışma, hepsi üniversite patentli çalışmalar.

Buyurun Hocam.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Sayın Başkanım, şimdi, Nurettin örneği, aslında bizim üzerinde durmamız gereken bir tablo çıkardı ortaya. Böyle gençlerimizin bilime merak duymaları, teknolojiyle ilgili bir şeyler üretmek istemeleri çok olumlu, bunun desteklenmesi lazım ama herkesin belli yetenekleri oranında doğru yönlendirilmesi gerekir. Şimdi, Nurettin'in anlattıklarını iki üç dakikadan sonra ben hep kuşkuyla dinlemeye başladım. Hele sona doğru artık toplantıda ona yeterinden daha fazla vakit ayırdığımızı düşünmeye başladım. O çocuk açısından da belki o kime giderse, bir kere bilimle ilgili bir şey söyleyen, merak eden, ülkesine AR-GE konusunda bir şeyler kazandırmaya çalışan, hele işte, birtakım sıkıntıları olduğu da belli, ekonomik sıkıntılardan geçmiş birisine biz de heyecanla, zevkle ve neredeyse bir mucize beklemeye açık vaziyette bakıyoruz. Bence bu tür arkadaşlar açısından da tehlike yaratabilir yani onların, bu tür arkadaşların müracaat ettiği ciddi kurumlar, bürokratlar, okul yönetimleri de bence biraz daha dikkatli bir biçimde, bizler de dâhil dikkatli biçimde onlarla ilgilenmemiz ve yaşanmamız gerekir.

Bilimsel bir çalışma yaptığını iddia eden, genç olsun yaşlı olsun herkesin sonuçta bunu kanıtlayabilmesi, deneylerle bunun saptanması gerekir. Bunun için de müracaat edilecek yer, Türkiye'de kurum olarak TÜBİTAK'tır. Yani şimdi bu arkadaşımızın her konuda “İşte, TÜBİTAK'a söyledim ama siz yapamazsınız, profesörler yapar.” filan, ya bu yaklaşımlar bir kere doğru değil. Eğer tutanaklar elden geçirilecek, TÜBİTAK açısından, ben TÜBİTAK'ı müdafaa etmek konumunda değilim ama böyle bir şey olacağına ihtimal vermiyorum. TÜBİTAK dese dese “Ya bunu projelendirin, belgelendirin, nasıl yapacağınızı biraz daha teknik detaylandırın.” diyebilir. Ama böyle vakalar çok yani istekli olmak güzel ama bunun doğru yönlendirilmesi gerekir. İşte, devridaim makinesini yapmaya çalışan, yoktan bir şeyleri var etmek isteyen, sıfır enerjiyle bir şeyler üretmek isteyen birçok genç olabilir, girişimci olabilir, hatta ileri yaşta olan teknik insanlar da böyle projeler yaparlar, çizerler, getirirler. Bu merak iyi ama bu merakın arkasında hakikaten önemli bir şeyler yapılıyor ama “Türkiye'de bunun farkında değil, bu çocukların önu açılmıyor, onlara destek verilmiyor.” gibi ciddi bir yargıya varmak da doğru değil diye düşünüyorum efendim.

BAŞKAN – Şimdi, Emrehan Bey, karşımızdaki, özel seçilmemiş, lalettayin elimize çarpmış çocuklardan birisi. İçeriye girerken şeyi bile yok, onları göstererek girmiş. Bunu niçin söylüyorsunuz? Gerçekten örnekleme olmak açısından çok ilginçtir.

Kayıtlara geçiyor, şu kayıtları kapatabilir miyiz.

Kapanma Saati : 16.15

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.40

BAŞKAN : Halide İNCEKARA (İstanbul)

0

BAŞKAN – Doçent Doktor Adile Gülşah Saranlı Hanımefendi, hoş geldiniz.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Hoş bulduk.

BAŞKAN – Biz sizinle İnternet üzerinden bir görüşme yapmıştık. Sizden ricamız, yaptığımız çalışmalara ışık tutmak. Diğer ülkelerdeki örneklemeleri görmek istiyoruz. Amerika’daydınız, üstün yetenekli çocukların eğitildiği bir okuldaydınız. Kaç ay kaldınız?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Sayın Başkan, ben, TÜBİTAK desteğiyle, doktora sonrasında araştırma yapmak amacıyla sekiz aylığına gittim, Connecticut Üniversitesine gittim. Connecticut Üniversitesi, Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Bakanlığı tarafından mali olarak desteklenen tek Üstün Yetenekliler Ulusal Araştırma Merkezi, bu üniversitenin içerisinde kurulmuş durumda. Otuz senedir, otuz beş senedir çalışmalarını yürütüyorlar. Amaçları: Üstün yetenekliler alanında Amerika için hangi yöntemler en iyi yöntemlerdir? Tanılamada en iyi yöntem nedir? Matematik programını öğretirken en iyi yöntem nedir? Bu çocukların mesleki rehberliği için en iyi yöntem nedir? Devletten aldıkları bütçeyle yıllar boyunca çalışmalar yapan bir kurum burası.

Ben, burada sekiz ay bulundum, TÜBİTAK destekli olarak oraya gittim.

BAŞKAN – Çocuklara eğitim veren bir kurum mu, araştırma yapan bir kurum mu?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Her ikisi de Hocam.

Şimdi, burası üniversiteye bağlı, eğitim fakültesine bağlı bir uygulama ve araştırma merkezi. Bütçesini Amerika Birleşik Devletleri’nden alıyor. Hem bilimsel araştırmalar yapıyor, 11-12 tane doçent, profesör sırf üstün yetenekliler alanında burada çalışıyorlar, full. Başka hiçbir görev, hiçbir şey yok. Ders de veriyorlar, bu alanda öğretmen de yetiştiriyorlar, araştırma yapıyorlar. Ve mesela, bu araştırma merkezini kuran Profesör Doktor Renzulli -duymuşsunuzdur eminim adını- burayı başlatan kişi. Bu kişinin aynı zamanda üstün yetenekliler için, sadece üstün yetenekli çocukları alan bir de devlet okulu kurmuş; Renzulli Akademi -siz bana sormuştunuz Skype görüşmesi sırasında- bu akademi üstünde de çalışmalar yürütüyorlar, pilot okul olarak kullanıyorlar. Burası bir “charter school” olarak geçiyor yani aslında “devlet okulu” olarak geçiyor. Oraya giden çocuklar, etrafta oturan ailelerin, ekonomik olarak olanağı çok iyi olmayan ailelerin çocukları ama üstün yetenekli olarak tanılanmış çocuklar bunlar. Orada, sabahtan akşama kadar devam eden bir okul ve sadece üstün yetenekli çocuklar okuyor. Oralara gezilerde de bulundum, sürekli ziyaretlerde bulundum, derslerine katıldım, ondan sonra yüksek lisans (master) dersleri aldım. Biraz sonra size çok kısaca açıklayacağım “Okul Çapında Zenginleştirme Modeli” diye bir modelin savunucusu bu Renzulli ve ekibi. Onun uzmanlığını da kazandım buraya gittiğim süre boyunca. Bayağı anlatacağım şeyler var, başlayayım isterseniz.

BAŞKAN – Hadi buyurun bakalım, buyurun.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Aralarda, hani siz soru sormak isterseniz, lütfen bölün.

BAŞKAN – Tamam, sonra da sorarım, peki.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Nasıl isterseniz.

Bu arada ben kimim? Neredeyim? TED Üniversitesinde Yardımcı Doçentim. Biz bu sene başladık yeni öğrencilerimizle birlikte. Aslında psikolojik danışmanlık ve rehberlik mezunuyum lisansta, Ankara Üniversitesinde. Yüksek lisansımı ODTÜ PDR’de yaptım. Hacettepe Üniversitesinde, üstün yetenekli çocukların ailelerine yönelik olarak bir aile eğitimi programı geliştirdim, doktora tezimde de bunun üstüne çalıştım. Doktora tezim, kısacası, üstün yetenekli çocukların ailelerine yönelik geliştirilen aile rehberliği programlarının etkililiğinin incelenmesiydi.

Siz, biraz önce, ailelerin sıkıntılarından bahsettiniz. Aynı şeyi ben de kendim ve çevremdeki çocuklar ve ailelerinden yaşadığım için “Belki buna bir çare olurum.” diye bir aile eğitimi programı geliştirmek istedim fakat literatür ve alan yazınına araştırdığımda, hem ülkemizde hiç böyle bir programın yapılmadığını gördüm hem de yurt dışında otuz, otuz beş senedir uygulanan, çok da başarılı olduğu söylenen bazı programlar olduğunu gördüm. Hem “Yurt dışındaki programı ülkeme adapte edeyim.” dedim, “Bir onun sonuçlarını göreyim.” dedim hem bir de “Niye kendim bir Türk kültürüne, Türk ailemize, Türk üstün yetenekli çocukların ailelerine yönelik bir program geliştirmiyorum?” dedim. Dolayısıyla, iki tane programım oldu benim.

İlki, bu “SENG Modeli” dediğim model. Gördüğümüz gibi, 1981’de başlamışlar, Profesör Doktor James Webb’in bir çalışması, on haftalık bir aile eğitimi modeli. Otuz küsur senedir uygulanan bir model, gayet de güzel sonuçlar alınmış ama bu modelin yapısı biraz daha hani Batı’ya yönelik, daha böyle liderlik anlamında çok şey değil, daha serbest bırakıyor aileleri. Aileler isterlerse geliyorlar, istemezlerse gelmiyorlar, kendileri kaynaklar getiriyorlar, aralarında tartışarak, konuşarak geçiyor daha çok çalışmaları. Bizim Türk kültürümüzde şu anda ailelerin bilgiye çok ihtiyacı var. Dolayısıyla, mümkün olduğu kadar aile eğitimi modeli geliştiriyorsam ben, üstün yetenek ne demek, zekâ nasıl tanımlanır, sizin çocuğunuzun hangi yetenek alanları var, ne gibi danışmanlıklar alabilirsiniz, bu bilgileri bir iyice hazırlayayım, vereyim, o tarz bir model oluşturayım kendime dedim. Kendim de “Türk modeli” diyorum burada, böyle bir model oluşturdum, ikisinin sonuçlarını karşılaştırdım. Burada gördüğümüz gibi, ailelerimizden bir grup, 20 kişilik bir grupla başladık. CER Modern Sanatlar Merkezi bize yer verdi, sağ olsun. Daha hani böyle lider konumundayım ben, daha çok bilgi veren konumundayım.

Buradaysa Amerika’da geliştirilen SENG Modelinden, SENG Modelini uygularken bir fotoğraf. Daha böyle, hani terapi grupları tarzı şeyler oralarda çok daha meşhurdur, popülerdir ya, o tarz bir model. Sonuçta ne oldu? Her iki modeldeki aileler de çok mutlu oldu çünkü bu aldıkları ilk eğitimdi. Sonuçta, hani bizim Türk modelimiz daha başarılı çıktı ama ben bu fotoğrafı özellikle buraya koymak istedim. Hangi model olursa olsun, ister çok bilginin verildiği ister daha az bilginin verildiği ister tartışmanın, terapinin olduğu bir grup olsun aileler çok ihtiyaç duyuyor; aile eğitimi tarzında, üstün yeteneklilerin özellikleriyle ilgili bilgilere çok ihtiyaç duyuyorlar.

Sonrasında, ben, Sayın Profesör Joseph Renzulli ve eşi Sally Reis ile İstanbul’daki 1. Üstün Yetenekliler Eğitimi Sempozyumunda tanışma imkânı buldum. Onların “Okul Çapında Zenginleştirme Modeli” isimli modellerini orada dinledim ve çok etkilendim çünkü orada, her insanın içinde çok değerlendirilmesi gereken yetenekler olduğu, illa hani yüzde 1’lik, yüzde 2’lik ya da 3’lük bir grup değil, her çocuğun, her bireyin içindeki yeteneğin ortaya çıkarılması için bir model geliştirdiklerini anlattılar ve ben, orada “Bu modeli öğrenmem gerekiyor.” dedim, gittim, kendileriyle görüştim. Beni post-doktora davet ettiler. Bu davetten önce, otuz dört yıldır devam eden bir Üstün Yetenekliler Öğretmenleri Kongresi var Amerika’da. Gittim, orada kendileriyle tekrar tanıştım, görüştim, konuştum ve aklıma gerçekten yattı. TÜBİTAK’tan post-doktora bursumu aldım. Sayın Şemsettin Türköz’e teşekkür etmek istiyorum burada, üstün yeteneklilerle ilgili her türlü desteği vereceklerini söylemişlerdi. Ben de bu Okul Çapında Zenginleştirme Modelini öğrenip, bu konuda uzmanlaşıp ülkeme döndüğümde, hani bir model de bu var, faydalanılabileceği yerler neler, eksileri neler, tartışabilmek için bu konuyu öğreneyim istedim. Sekiz aylık bir burs aldım. Evet, araştırma çalışmalarının odağı Okul Çapında Zenginleştirme Modelinde uzmanlık kazanmaktı. Orada, Connecticut Üniversitesi Ulusal Üstün Yetenekliler Araştırma Merkezine gittim. Dediğim gibi biraz önce, 11-12 tane hocanın bulunduğu, üstün yeteneklilerle ilgili hangi konu aklınıza gelirse, mutlaka hocalardan bir tanesinin o konuda çalıştığı, uzmanlaştığı bir merkez. Parasını Amerikan devletinden alıyor, her sene bunlara milyonlarca dolar bütçe ayrılıyor. Ama tabii, bunlar için önerilerde bulunuyorlar, diyorlar ki: “Biz, bu sene, üstün yetenekli çocuklarımızın matematik müfredatlarını geliştirmek için bir proje başatacağız.” Bu, okul öncesinden başlıyor, liseye kadar o alandaki hocalar bir takım oluşturuyorlar ve harıl harıl “Bunu nasıl yapabiliriz?” diye bu paraları buralara aktarıyorlar, çalışmalar yürütüyorlar.

Şimdi, isterseniz, bu uzmanlaştığım modeli şimdi mi anlatayım, sonlara doğru mu anlatayım?

BAŞKAN – Hangisini?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Bu “Okul çapında zenginleştirme modeli” Hocam.

BAŞKAN – Ee, buyurun.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Üç, dört tane slayt koydum, hani eminim yazılarla dolu bir sürü slaytlar seyretmişsinizdir, çok da sıkılmak istemiyorum ama...

BAŞKAN – Uygulamayı merak ediyoruz, uygulama ve sonuçlarını.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tamam. Çok kısaca anlatayım.

Şimdi, bu model, Renzulli’nin üstün zekâ tanımına dayalı bir model. Üstün zekâyı herkes farklı şekilde tanımlamış ama buda eminim duyduğunuz tanımlardan bir tanesi.

BAŞKAN – Okula öğrenciyi IQ’la mı alıyorsunuz, IQ testiyle mi alıyorlar?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI - Anlatacağım hocam, hepsi var.

BAŞKAN – Peki, tamam.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Zekâyı şöyle tanımlıyor: “Çok üstün zekâlı olması gerekmiyor bir çocuğun üstün yetenekli yada üstün zekâlı olarak tanımlanması için. Ortalama üstünde yeteneğinin olması, motivasyonlu, görev bilincine sahip, gerçekten bir şeyleri başarmak isteyen bir çocuk olması ve yaratıcı olması üstün yetenekli tanımı için yeterlidir.” olarak tanımlıyor.

“Bu modelin seçiminde nasıl bir aşama gerçekleştiriliyor?” dersiniz, öncelikle okul okul olan bir şey bu. Yani, mesela normal bir devlet okulunu ele alalım. 100 kişilik bir öğrenci grubu var diyelim burada, bu 100 kişilik öğrenci grubunun içerisinde yüzde 15’lik bir oranda üstün yetenekli çocuk vardır, diyor. Yüzde 15 rakamı biraz kulağa farklı geliyor olabilir çünkü yüzde 2 ve 3’lüklerden hep bahsediliyor klasik tanımlarda. Fakat bizim bildiğimiz tarzdaki üstün yetenek seçimlerinde hep akademik başarı veya WISC-R testi önemli olduğu için, bu yüzde 15’in diğer yarısını yaratıcı, görev bilinci yüksek, motivasyonlu çocuklara ayırmayı düşünmüş. Çünkü normal sistemde akademik başarı ya da not dediğimiz şey gerçekten de -biraz önce burada da konuşuldu- gerçekten zekâyı tanımlayan, gösteren bir şey değil aslında. Bir çocuk çok yaratıcı olabilir ama ders çalışma alışkanlıkları düzgün oturtmadığı için, sınıfında öğretmenine çok soru sorduğu için, çok girişken, çok hocayı zorlayan bir öğrenci olduğu için not olarak çok başarılı olamayabilir. Dolayısıyla bu sistemde, bu yüzde 15’in yarısı WISC-R testi olabilir, işte gözlemler olabilir, akademik not ortalaması olabilir, bu gibi şeylerle gelen çocuklar; diğer yarısıysa aile önerileri, öğretmen önerileri, yaratıcılık testleri, liderlik testleri gibi testler sonucunda gelen çocuklardan oluşuyor. Yani biz daha çok kişiye şans tanımış oluyoruz. Bunu yaptığınızda işte o elitizm, küçük bir grup oluşturma, ondan sonra onları toplumdan ayırma gibi handikapları da aşmış oluyorsunuz. Burada gördüğümüz gibi, önce test skorları önemli fakat sonrasında öğretmen önerileri, alternatif öneriler, ailelerin önerileri gibi gözlemler, bunlar devreye girmeye başlıyor.

Sorularınız var mı buraya kadar?

KOMİSYON UZMANI KORKUT TÜRKİYARAR– En sonunda, Komisyon Başkanı bu şekilde söylemişti.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Öyle mi? Tamam.

Peki, üstün yetenekliler eğitiminde “zenginleştirme” dediğimiz şey mümkün olduğu kadar uygulanmaya çalışılan bir yöntem. Eskiden hızlandırma yöntemi daha fazla uygulanırken, artık daha modern zamanlara geldiğimizde derslerin zenginleştirilerek öğrencilerin, üstün yetenekli öğrencilerin doyum sağlanması, doyurulması yöntemi daha çok kullanılan bir şey. Renzulli’nin üç tip zenginleştirilmesi de bu alanda en popüler, en çok bilinen zenginleştirme yöntemlerinden bir tanesi. Biz üstün yetenekli olduğunu düşündüğümüz çocuklarımızın olduğu sınıfta ne yapıyoruz? Bu çocuklarımızın müfredatlarını ya tip 1 ya tip 2, ya da tip 3 tarzı zenginleştirme yöntemleriyle zenginleştiriyoruz.

TYPE de neler var: Bu çocukları müzelere götürüyoruz, doğaya çıkarıyoruz, önlerine her türlü malzemeyi, resim malzemesini, hamuru...

Zaten hani bu alanda çeşitli materyal kullanımı önemlidir ama bol bol uyarıcıyla karşı karşıya bırakıyoruz. Yani fakirleştirmenin tam tersi olan zenginleştirmeyi düşündüğünüzde, her türlü materyali, ortamı, insanı sunmaya çalışıyoruz. Çeşitli meslek insanlarını davet ediyoruz mesela sınıfa. Mesela bir çocuğumuzun elektrik elektroniğe ilgisi var. Bakıyorsunuz başka grup çocuklar da geliyorlar, küçük bir grup oluşturuyorlar. Onlara nasıl bunu sunabilirsiniz? O alanda uzman olan birisini getirirseniz, ağızları açık bir şekilde dinliyorlar ve o gelen kişi mentorlük yapmış oluyor aslında sınıfta. Bu tarz konuklar çağırarak, çeşitli müzelere, sergilere, parklara, hayvanat bahçelerine, bilim sergilerine, bu tarz şeylere götürmek, ayrıca sınıf içerisinde bir sürü materyali bulundurmamak tip 1 zenginleştirme olarak geçiyor.

Tip 2 zenginleştirmede grup eğitimi aktiviteleri var. Bu grup eğitimi aktiviteleri mesela, problem çözme eğitimi, karar verme becerileri eğitimi, kritik düşünme becerileri eğitimi, ondan sonra grup içerisinde takım çalışması olabilme eğitimi, yaratıcılık eğitimi gibi grup hâlinde bu çocuklara verilebilecek eğitimleri kapsıyor. Bu da bir zenginleştirme aslında.

Tip 3 zenginleştirmeye gelince de, burada artık çocukların ilgileri kristalleşmeye başlıyor. Hani çocuklar ne yapacaklarını bilir hâle geliyorlar. Mühendislik alanına yöneliyorsa burada bire bir fen bilimi öğretmeniyle birlikte projeler, çok bireyselleşmiş, çok daha daraltılmış ama çok daha derin, çok daha kritik düşünme, yaratıcılık, ondan sonra bir görevi alıp sonuna kadar nasıl götürürüm, bunların hepsini yani tip 1 ve tip 2 de öğrendiklerini artık tip 3 zenginleştirmede uygulamaya döküyor bu çocuk. Öğrenmiş mi öğrenmemiş mi, bu ortaya çıkmış oluyor.

Şimdi, burada çok kısaca böyle bir yöntem bu. Tabii ki çok daha ayrıntıları var ama ben hani şu anda onları anlatarak sıkılmak istemiyorum. Sayın Başkan bana Amerika’daki görüşmemizde de sormuştu: “Üstün yetenekli çocuklar için ne gibi çalışmalar yapılabilir?” Bütün yapılabilecek çalışmaları özetleyen bir çerçeve, bir resim sunmak istiyorum size. Kusura bakmayın, çok kısa bir zamanım olduğu için çeviremedim ama ilköğretimde, ortaöğretimde ve lisede uygulanabilecek bir sürü yöntem var ve ülkemiz için yeni

bir şey geliştirme düşüncesine yüzde yüz katılıyorum. Çünkü oradayken şunu fark ettim: Türkiye çok farklı bir ülke, her anlamda çok farklı bir ülke. Arap ülkesi zannediyorlar genelde benimle tanıştıklarında ama ben düşündüğümde biz ne bir Arap ülkesiyiz ne bir Avrupa ülkesiyiz, Amerika'nın yöntemi uyar uymaz, çok karışık bir ülkeyiz ve kendi ihtiyaçlarımıza göre mutlaka bir şey geliştirmemiz lazım. O yüzden belki bu çerçeveye bakıp hangisi olur, hangisi olmaz, bunun üzerine çok ciddi kafa yormak gerekiyor. Eminim siz de kaç aydır bunu yapıyorsunuz ama kısaca bir baktığımızda, mesela ilköğretimde biraz önce anlattığım tip 1 ve tip 2 tarzındaki zenginleştirme müfredatı çok rahat bir şekilde uygulanabilir aslında. Şu an var olan müfredatta bile öğretmenler gizli gözlemleri artırarak, sınıf içerisinde daha çok konuk çağırarak böyle bir sistem geliştirilebilir. Daha çok yerlere geziler düzenlenerek, uyarıları, materyalleri artırarak, tip 1 tarzında zenginleştirme yapılabilir ve şunu söyleyebilirsiniz: Üstün yetenekliler alanında bir zenginleştirme yapıyor bu sınıfta diyebilirsiniz.

Daha sonrasında yine ilkokulda, ortaokulda "Curriculum Compacting" denilen şey, müfredatın sıkıştırılması bu çocuklar için. Bazı çocuklar var ilkokul birinci sınıfa başladığında biliyorsunuz bir'inci, iki'nci, üç'üncü, dörd'üncü sınıftaki konuların çoğunu biliyor. Bu çocuklara önceden bir test uygulanıyor. Bir'inci, iki'nci, üç'üncü, dörd'üncü sınıfın konularıyla ilgili bir test konuluyor önüne. Bu çocuk eğer bu testlerin yüzde 85-90 gibi bir kısmını geçerse, bu çocuğu biz senelerce okutalım diyorlar, hızlandırma dediğimiz yöntemi kullanarak müfredatı sıkıştırıyorlar. Bilmediği o kısmı hocalarla özel tutoring'le mentorlukla kotarıyorlar ve bu çocuğu eğer sosyal ve duygusal gelişimi de uygunsa bir sene veya iki sene üste alıyorlar. Bu dediğimiz "müfredat daraltma" olarak geçiyor, bunu yapabiliriz. Farklılaştırma, modifiye etme yani var olan klasik programı, çocuğun eksiklerini, artılarını, bildiklerini dengeleyerek, tartarak değiştirebiliriz.

BAŞKAN – Ayrı bir sınıfa mı alıyorlar onları?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Eğer çok ileriye evet hocam. Yani burada üstün yetenekli dediğimiz çocuk ranji da çok geniş bir ranji.

BAŞKAN – Yani dikey geçiş mi yapıyor, yatay mı alıyor?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Nasıl?

BAŞKAN – O çocuğu, yani erken öğrenmiş çocuğu dikey geçişle bir üst sınıfa mı geçiriyor, ayrı bir sınıfa mı?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Hocam, eğer bu çocuk tek bir alanda çok üstünse, mesela matematik alanındaysa yeteneği -biliyorsunuz üstün yetenekli dediğimiz bütün alanlarda yetenekli olmak zorunda değil, öyle bir şey yok- matematik alanında çok üstünse yine arkadaşlarıyla birlikte aynı sınıfta kalıyor ama tahmin edeceğimiz gibi, matematikle ilgili özel mentorluk alıyor, özel -Ne derler ona? Hoca- hoca tutuyorlar veya hocala bire bir çalışmalar yapıyor. Bu kaynak sınıf da olabilir okul içerisinde veya hani eğer dediğiniz gibi devletimizin çeşitli destekleri olacaksa böyle bir yol açılabilir. Sonrasında bütün ilköğretim, ortaöğretim ve lisede "toplu yetenek portfolyosu" dediğimiz şey çok önemli. Yani bir çocuğun gelişiminin takip edilmesi zaten çok önemli bir şey, normal de olsa, engelli de olsa, her şekilde ama üstün yetenekli çocuklar için bu çok daha önemli. İlgileri nasıl gelişmiş? Çünkü bunlar bazen gerçekten çoklu yetenek sahibi olabiliyor ve ileride seçecekleri mesleklere karar verme aşamalarında bu yetenek dosyalarının çok önemi oluyor. İlgisi nasıl başlamış, nasıl gelişmiş, nasıl desteklenmiş, bunlar bütün sınıf seviyelerinde bu çocuklar için tutulabilecek, yapılabilecek şeyler. Sonrasında bireysel ve küçük grup danışmanlıkları yapılabilir bu çocuklara ve "tip 3 zenginleştirme" dediğimiz derinlemesine tek bir konu üzerinde yoğun çalışmalar. Zaman zaman -Nurettin "Şu anda üniversite hocalarıyla çalışıyorum." Diyor- belki de bir lise öğrencisi üniversite hocasıyla bu tip 3 dediğim zenginleştirme çalışması için üniversiteye gidecek gelecek. Belki bir ders olacak ama type 3 zenginleştirme dediğimizde bireysel, bire bir çok iyi, alanında uzman bir mentorü karşısına alıp bu tarz çalışmaları da yapabilecek. Bunun kapısını açarsak burada bir sürü lise öğrencisini çok güzel yönlendirmeye başlamış olabiliriz diye düşünüyorum. Yani ben bunları anlatırken Türkiye'ye de hangileri uyabilir, hangileri uymaz onları da tartmaya çalışıyorum.

Sonrasında, yine ilkokulda, ortaokulda ve lisede -yani kusura bakmayın, burası ilkokul, ortaokul, lise olarak olduğu için öyle tanımlıyorum- bu miknatis okullar ve devlet okulları ya da okul içinde okul tarzında sistemler var. Bu miknatis okulları, biliyorsunuzdur eminim, özellikle bu tarz üstün yetenekli çocukları çeken Renzulli Akademi gibi okullar kurulabilir. Özellikle ekonomik olarak eksiği olan illerde, bölgelerde öğretmen eğitimlerinin verilemeyeceği, öğretmen eğitimlerinin gerçekten çok zor olacağı yerlerde hem toplumu bilinçlendirerek hem de bu çocuklara destek olmak amacıyla özel okullar kurulabilir, yöntemlerden bir tanesi.

BAŞKAN – Orada bir bölge esas alınarak bir okul kurulur. Bu okul nedir? High school mudur, ilkokul mudur?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI - Hocam genelde yani high school'u daha çok tercih ediyorlar. Biraz daha bağımsızlaşsın, biraz daha hani ders çalışma...

BAŞKAN – Yatılı öğrencisi ve projeleri desteklenen bir okuldan bahsediyoruz.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI - Yatılı da olur hocam, Renzulli Akademi gibi de olur. O bölgedeki çocukların... Hani, servislerle taşınılan bir şeydi mesela Renzulli Akademi’de, o şekilde de olabilir.

BAŞKAN - Akademi lafı bizde hemen üniversite olarak algılanıyor da onun için kayıtlara net geçsin diye. Yani biz akademi dediğimiz de üniversite sınavıyla girilmiş, bir kampüs içindeki yer anlıyoruz. Yanlış mı söylüyorum?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - Biz öyle anlıyoruz ama İngilizcede lise karşılığı da oluyor.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI - Tamam o zaman ben Renzulli...

BAŞKAN – Çünkü Türkiye’de de akademi isim olarak kullanılan yerler var da o açıdan.

Buyurun.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Onun dışında, burada da zaten belirtmiş, özel okul tarzında -hani özel okul dediğim paralı okul değil, sadece üstün yetenekli çocukları alan okul tarzında daha çok hani lisede öneriliyor bu sistemde veya okul içinde okul.

BAŞKAN – Fen lisesi buna karşılık mıdır?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI - Hocam, çok ilginç, Amerika’da “STEM okulları” diye bir şey var. Science technology engineering gibi bir şey, bilim teknoloji mühendislik okulları. Aslında bizdeki sistemi onlar çok güzel bir şekilde uyguladıkları için “STEM okulları” diye bir şey başlattılar. Evet, fen liseleri, bildiğiniz gibi, buna çok yakın bir sistem.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - M de matematik herhâlde.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Evet.

Yani aslında bizde yapı var yani kurulmuş bir şey var, var olanı elinizde güçlendirmek, zenginleştirmek en kısa yol aslında ama onları da düşünmek lazım.

BAŞKAN – Tabii, tabii, doğru söylüyorsunuz.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Sonrasında şeyden bahsediyordum, okul içinde okul diye bir şey var. Bir genel okul içerisinde belli bir sınıfı bu çocuklardan oluşturmayı düşünüyorlar ama tabii bunun handikapları da var. Hani bunu çok çok iyi ayarlamak lazım. Diğer sınıf öğretmenleri, diğer çocuklar bu sınıftaki çocuklara nasıl yaklaşacaklar? Bunun pedagojisini oradaki öğretmene, öğretmenden de önce okul yöneticisine çok iyi oturtmak gerekiyor. Biraz zor ve şu anki sistemde biraz zor gibi geliyor bana açıkçası.

Sınıf içerisinde yetenek...

BAŞKAN – Ben, özür dilerim, açarak gitmek istiyorum, konuşmanızı bölmek istemiyorum ama demin Hocamın hatırlattığı gibi, yaşadığımız tecrübeler var, paylaşmak, konuyu oturtmak açısından önemli görüyorum çünkü mutlaka önümüzde üç beş yıl bir geçiş süreci yaşayacağız; kafası karışacak Millî Eğitimin, ne yapacağını bilemeyecek, bir sürü kurum devreye girecek, birbirleriyle falan böyle şey yapacaklar. Bu arada şey vermeye başladık biz alanlara üstün yetenekli çocukların eğitimiyle ilgili -biz derken, yani kamu- kaynak aktarmaya başladı. Diyelim ki Ankara’nın Çankaya ilçesinde bir okul. Okul içinde ben de sivil toplum örgütüyüm. Bir proje yaptım ve okula geldim, dedim ki: “Ben senin içinde, okul içinde okul olmak istiyorum. Bunu üstlenmek istiyorum.”

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI - Yani bütçe olarak mı üstlenmek istiyorum diyor bir sivil toplum kuruluşu?

BAŞKAN – Sivil toplum örgütü projesini Kalkınma Ajansıyla ya da TÜBİTAK’la bir yerle yapıyor. Onun parası var, pulu var, eğitimcisi var, o bu konuda organize ve elinde eğitilmiş öğretmenleri var ama okulda bir şey yok. Ama okulda da bir şey olması lazım. Bunu Millî Eğitimle yapmaya kalktığınızda kıyamet kopmaya başlar, rehber öğretmen mi gelecek, alana kim gelecek, hangi öğretmen derse gelecek, hangi sınıfı vereceğim falan diye. Okul içinde okul, doğru mu anlıyoruz? Yanılışa düzeltin. Bir sivil toplum örgütü okul içinde üstün yetenekli çocukların eğitimini üstlenerek bir iş birliği yapabilir mi? O mu anlayacağız?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Şimdi benim anlattığım farklı bir şeydi ama sizin anlattığınızı da anladım. Amerika’da çok yaygın olan bir şey bu. Okulların her zaman çevrelerindeki belediyelerle, özel sektörle, her türlü kurumla bağlantıları var ve bu tarz taleplerde okullar bulunuyorlar zaten. Kendi kaynaklarını kullanmaya çalışıyorlar yani en üst kuruma gidip en zor alınacak bütçeyi ya da parayı devletten, Millî Eğitimden çekmek yerine, okul bulunduğu yerdeki, etrafındaki belediyesi -işte, dediğim gibi, hangi kurumlar var, siz lütfen bana yardımcı olun-kimlerden yararlanabilirse. Halk eğitim merkezi, belki ilköğretim okulu yanındaki liseden faydalanıyor; orada üstün yetenekli bir lise öğrencisi var, bir TÜBİTAK projesinden bulunmuş, başarılı olmuş, o çocuğu çağırıyor sınıfında sunum yaptırıyor gibi. Yani faydalanabileceği herkesten, her yerden yararlanmaya çalışıyor ve bu karşılıklı toplumu geliştiren

bir şey olduğu için sonuçta herkes kalkınıyor ama Türkiye sosyal bir demokrasi olduğu için hani biz biraz daha temel kurumlardan bekliyoruz bunu. Bizim sistemimizde o anlayış çok fazla yok ama Amerika'da çok kolay işliyor bu sistem. Ama burada da yavaş yavaş herkes kapısının önünü süpürsün tarzında bir bakış açısıyla...

BAŞKAN – Öğretirsek yapacaklar herhâlde, ümitliyim ben.

YRD. DOÇ. DR. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Çok güzel olur. Yani en yakınınızdaki, yan binadaki kişiden ve kurumdan faydalanmamak çok büyük bir kayıp.

Lisede daha sonra “onur sınıfları” olarak adlandırılan bazı özel okullarda da öyle IB programlarında ve diğer programlarda gördüğümüz, o tarz şeyler yani gruplaşmalar, artık net, evet, bu çocuklar, üstün yetenekli, biz bunları yetiştiriyoruz tarzında sistemler oluşmaya başlıyor.

Yine lisede uluslararası bakalorya sistemi giriyor. Onun dışında, ilköğretimde zenginleştirme grupları diye gruplar oluşturuluyor. Hiçbir şey yapılmıyorsa, şu an Türkiye’de neye başlarız diye sordunuz ya çocuklar için, ilköğretimde, mesela bazı çocuklar robota ilgi duyarlar, şu an çok popüler bir konu robot yapmak. Bir sınıfta mesela 3 tane çocuk “Hocam, keşke robot kulübü olsa.” dedi. Öbür sınıflardan da “Evet, biz de robotla ilgileniyoruz.” diyen çocuklar oluşmaya başladı. O okulda bu alana az ya da çok ilgi duyan da bir öğretmen mutlaka vardır. Bu öğretmen bu zenginleştirme grubunun başına geçiyor. Bu çocuklarla haftada bir, haftada iki küçük küçük toplanmalara başlıyor. Buna “zenginleştirme grupları” deniliyor. Bu gruplarda düşünme becerileri verebilirsiniz...

BAŞKAN – Bunu yapması için bir zekâ testi yapıyor mu o sırada?

YRD. DOÇ. DR. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Gerek yok buna. İlgi duyması yeter. Size başlangıçta anlatmıştım ya, motivasyonunun olması, bir çocuğun ortalama üstü biraz zeki olması ve yaratıcı olması yani benim öğrendiğim sistemde üstün yetenekli olarak tanımlanması için bu üçü yeterli oluyor.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - Hayal gücü de çok önemli.

YRD. DOÇ. DR. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Evet. Yaratıcılık, hayal gücü, kesinlikle. Onun dışında mesela bütün sınıf seviyelerinde şunlar yapılabilir: Özel zenginleştirme programları. Mesela, genç yazarlar kulübü ya da ne bileyim, cumartesi programları, yaz programları, üç aylık kamplar. Mesela Amerika’da herkes gidiyor yani bir çocuğun birazcık olsun grubundan, kendi yaşından farkı varsa, görülüyorsa yani parlak bir çocuk olduğu o bile gidiyor ve yaşlılarından faydalanıyor.

BAŞKAN – Onun için bir para ödüyor mu çocuklar?

YRD. DOÇ. DR. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Ödüyor, ödeyen de var. Şimdi, şöyle: Benim mesela bulunduğum Connecticut Üniversitesinde, bu Amerika Birleşik Devletlerinden aldıkları, devletten aldıkları paranın burada kullanımını sağlıyorlardı, 80 tane lise öğrencisinin, üstün yetenekli lise öğrencisinin yüzde 80’inin parası buradan karşılanıyordu, yüzde 20’si kendi imkânlarıyla ödüyorlardı. Yani şey olan da var ama, tamamı paralı olan da var. Yani çok fazla çeşit var Hocam, hangisini isterseniz, hangisi Türkiye’ye uygun olursa kendi sistemimize göre ayarlayarak hazırlamamız lazım.

BAŞKAN – Yalnız, çok çeşitlilik de Türkiye’de çok çeşitliliği tayin edilen, beş yılda bir yeni değişen bir eğitim kadrosuyla hiçbir yeteneğe müracaat edilmemiş, edilmeden seçilen okul yöneticisiyle bunları nasıl yapacağız?

YRD. DOÇ. DR. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Bunlar çeşit bunların hepsi...

BAŞKAN – Hocam benden daha ümitkâr valla.

Peki, bu onur sınıfını dediniz, onur sınıfı, çocukların psikolojisi, diğerinden ayrışması hem diğer çocuk... Birine onur grubu derken diğerine de onursuz grubu diyorsunuz; bir tarafa iltifat ederken, diğeri iltifatlaştırıyorsunuz.

YRD. DOÇ. DR. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Doğru.

BAŞKAN – Bu çok doğru bulduğumuz bir şey değildir ve bunu biz hiç önermeyi düşünmüyoruz.

YRD. DOÇ. DR. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Şimdi, şöyle: Aslında kontekste göre konuşmak lazım. Şimdi, yurt dışında bu tarz gruplara girebilen çocuklar gerçekten yüzde 3 falan değil, yüzde 0,01 gibi, hani en üst seviyeli, bütün Amerika’yı veya bütün bir eyaleti taradığınızda ortaya çıkan belki 20 ya da 30 kişilik bir grup ve bu grup o kadar zor eğitilen bir grup ki bu çocukları siz normal sınıflara koysanız sonuçları daha kötü olabilir.

BAŞKAN – Emrehan Bey, bu sizin önerdiğiniz model; 0-10’daki gruplar sizin ilgi alanınıza giriyor ve ondan bahsediyor..

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) - Geri zekâlılar sınıfı var, geri zekâlılarla ilgili de sınıflar var. O dediğiniz şeyden kaçamazsınız ki yani üstün zekâlıların olduğu yerde geri zekâlı da olacak, sınıf ayrımı noktasında işin psikolojisi ve sosyolojisini de oturtmak lazım. Ondandır kaçamazsınız ki.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Ve çok fazla hani reklama bu tarz gruplar için “Biz bunu yapıyoruz, ediliyor.” Gibi değil, daha böyle pedagojik olarak sakin sakin giden gruplar bunlar.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bunların bazıları birbiriyle tamamen çelişen, zıt uygulamalar. Mesela yukarıda non graded plusdır dediğimiz şeyde hiçbir derecelendirme yok, yeteneklerine göre verilen bir şey.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – İlgilerine göre...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Onun karşısında underclasses dediğiniz zaman orada tam bir derecelendirme var. Yani bence tabii bunların hepsinin değişik seçenekler.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Aynen.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bu seçeneklerin birkaçı seçilerek ülke bazında uygulanabilir, uygulanmayacak diye bir şey yok.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Ne yapacağız, ne edeceğiz diye diye hani iyice geride kalacağız. Hocamın dediği gibi, bunlar seçenekler, bu seçeneklerden bizim kültürümüze, bizim eğitim sistemimize, bizim öğretmen sistemimize -Hazır mı yani şu an öğretmenler? Zannetmiyorum- hangisi en uygun olabileceksene, hangisi en kolay başlanabileceksene, hangisinin algılanması daha rahat bir geçişi sağlayacaksa ondan başlamak en güzel olabilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, söylediğiniz çok doğru da, çok soyut. Kim, ne zaman, nerede? Şimdi, isterseniz söyle. Biraz sonra bir gezi programı da arkadaşlarla istişare etmek istiyorum ama ben sizinle yine çalışmaya devam edeceğim. Şimdi, karşımızda bir okul var. Akademi değil ama bu okul, bir normal, ilkokul, ortaokul, lise, değil mi? Sizin araştırma yapmaya gittiğiniz yerden bahsediyoruz.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Benim araştırma yapmaya gittiğim yer tamamen üstün yetenekli çocukların olduğu bir devlet okuluydu.

BAŞKAN – Şimdi, bir devlet okulu bir semtte. O semtte 100 bin kişi yaşıyorsa, 100 bin kişiye hitap ediyor. Doğru mu?

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Yani siz daha iyi biliyorsunuz ben.

BAŞKAN – Hayır, hayır, sizin okuldan, sizin yaşadığınız yeri, gittiğiniz yeri anlatıyorum.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Ha, tamam, anladım, evet.

BAŞKAN – Arkadaş şimdi oradan geldi, çalışmayı yaptı. O oradan bahsediyor.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Mesela 100 bin kişi diyelim, evet.

BAŞKAN – 50 bin kişi olsun orada. Ne yapıyor, dönem başı geldiğinde kalkıp bir yetenek testi alıp eline çıkıyor, mahalle mahalle dolaşiyor, okula öğrenci mi kabul ediyor? Ya da okula müracaat edenleri mi bekliyor? Şimdi, devlet okulu olunca kamuya açık ve herkesi dert edinmesi lazım. Özel okul olsaydı talepleri beklesin derdim ama devlet okuluysa herkese hitap etmesi gerekiyor. Ne yapıyor iki aşamada?

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Her ikisini de yapıyor.

BAŞKAN – Ne yapıyor?

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Çünkü o çocukları toplamak o okulu doldurabilmek için hem mesela okul öncesini ilkokul diye düşünelim

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Okul öncesindeki bütün kurumlara, devlet olsun, diğer şeyler olsun e-mailler gönderiyor, broşürler gönderiyor, okulunu tanıtıyor, Amerikan Millî Eğitim Bakanlığını kullanarak, aracılar kullanarak “Böyle bir bursluluk sistemi var.” Diyor. Çünkü benim Renzulli’nin okulu tamamen... Bir de kötü bir alan, ekonomik olarak dezavantajlı bir alanda...

BAŞKAN – Tahmin ediyorum, evet.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – ... bu çocukları kurtarmak için kapı kapı dolaşanı da var, okul öncesi kurumlarına emailler gönderen, broşürler gönderen yöntemleri de var ya hepsini deniyorlar, çalışıyorlar yani.

BAŞKAN – Peki, bu çalışmayı kaç yaş grubuna kadar yapıyor? Yani 6-8 yaş arası mı alıyor, 8-10 yaş arası mı alıyor?

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Çok güzel bir soru.

BAŞKAN – Bunları net net soruyorum, kayıtlara geçiyor çünkü, bir akışı irdelememiz lazım.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tamam, tamam uygulama üstünden öğrenmek için. Bu sene okul öncesi almaya başladılar. Bunlar bu seneye kadar yavaş yavaş başlamışlardı.

BAŞKAN – Yaş kaç?

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – İşte altı yaş gidiyor bu sene.

BAŞKAN – Altı yaş aldı.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Altı yaşta 5 tane öğrencileri var, yavaş yavaş liseye doğru gidiyorlar ama.

BAŞKAN – Peki, bu sene sadece altı yaş mı aldı, sekiz de, on da aldı mı?

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Var, onlar var tabii ama onları eskiden başlattı. Şöyle yaptı. Birinci ve ikinci sınıflar açıyorum dedi ilk açıldığında...

BAŞKAN – Evet.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – ... yavaş, yavaş birleri, ikileri aldı, sonra onlar üç, dört, beş, altı yedi oldu.

BAŞKAN – Dışarıdan sadece altı yaşını mı alıyor?

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Evet.

BAŞKAN – Yani bende başlayacaksın, altı yaşında başlayacaksın gibi.

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Yani tercih ederse velisi tabii ki.

BAŞKAN – Tamam.

Peki, başka bir okulda okuyordu, yetenekleri başkaları tarafından tespit edildi, çocuk on yaşında geldi, Renzulli'ye müracaat etti. Kabul ediyor musunuz sınıfa?

YRD. DOÇ. DR ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Şimdi, şöyle: Yaş büyüdükçe kriterler farklılaşmaya başlıyor. Bu hani üstün zekâyı tanımladığım üç kriter vardı ya Hocam ortalama üstü yetenek, motivasyon ve görev bilinci ve yaratıcılık, bazı çocukta gerçekten çok yüksek zekâ özellikleri görülebiliyor ama aynı çocukta hiçbir motivasyon yok, dünyayla bir bağlantısı yok, davranış bozuklukları sergileniyor. Yani sonuçta bu okula alınacak belli sayıda çocuk var ve eğer onun başka rakibi motivasyonlu, görev bilincine sahip, adanmış, dersine çok güzel çalışan, dakik bir çocuksa öbür çocuk tercih ediliyor çünkü; bu hani böyle bir cennet vaat etmiyorlar ki her üstün yetenekli çocuk girecek, biz herkese eğiteceğiz diye.

BAŞKAN – Tamam, oraya bir nokta koyalım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, araya giriyorum. Medis Başkanıyla birkaç kere görüşmem oldu, dedik ki: Arkadaş, biz bir araştırma komisyonuyuz. Daha önce ben iki araştırma komisyonu da yönettim, bununla ilgili bir talepte bulunmadım çünkü araştırma alanım Türkiye'ydi ama üstün yeteneklilerle ilgili bir şey araştırıyorsam, Türkiye'de bir model olmadığına göre dünyada bir şey görmek ve insanlara göstermek zorundayız. Sadece dinlemekle olmuyor. Sizden önce gelen bir sürü akademisyen hocamız da yaşamış, sizi dinlemek bile birbirinden farklı, yerinde görmek, incelemek istiyoruz dedik. Medis bu konuda son derece temkinli ve katıyen izin vermiyor. Tek bir komisyona daha önce, madenle ilgili, verdi sanıyorum. Emsal olmasından da çok korkuyor. Şimdi, bu komisyonun yaptığı bu gezinin emsal olmasına imkân yok, gerçekten benim AR-GE yapacak başka bir alanım yok. Çünkü benim gidip bilim sanat merkezinde yaptığım gözlem bir tespittir, bir araştırma değildir, beni bir yere götürmüyor; benim bunu yapanların olduğu yerde görmem, yerinde görmem lazım. "Peki, bir yaz bakalım." Dedi. Biraz daha üstüne gittik, "Ya, yaz bakalım." falan dedi. Bu "Yaz bakalım." kısmından cesaretle süreç bitmeden gitmek zorundaymışız. Kasımda gidersek daha iyi olur diye düşündük yani ümitliyim, yarı yarıya şansımız var.

"Peki, nerelere gidelim?" dediğimizde Amerika, Rusya, Kore tercihlerimizden birisiydi başlarken fakat Rusya'da yani, askerî bir disiplin, başka türlü bir disiplin var, uymuyor. Çocuğu buldu mu yetenekli, alıyor, geliyor, eğitiyor, sokuyor laboratuvara, çalıştırıyor. Yani, benim öyle bir şansım yok burada. Amerika'yı hiç örnek alamıyorum, gereğinden fazla serbest, çok özerk, özel, başka bir alan. Getirdiğinde bir üniversite kendine bunu model alabilir ama yani bir kurumsal ve siyasetin alabileceği bir şey değil.

"Peki, nereler bize benziyor, ne işe yarar?" diye düşündüğümüzde bize bir Kore modeli çok uygun çıktı. Niye? Hem Yeni Zelanda hem Kore siyasi olarak bunu medislerine taşımış, bakanlıklarını kurmuş, bir eğitim politikası hâline getirmiş yani makro plandan aşağı doğru gitti. Diğer taraftan da Avrupa'da da bir örnek görmeden olmaz, bunun en iyisi de Almanya'da olduğunu söylediler. Ve önümüzde, şu anda, Yeni Zelanda, Almanya ve Güney Kore olmak üzere üç... "Nasıl bölüştüreceğiz arkadaşları?" dediğinizde, ya üç tane ekip başı yapıp üç ayrı yere gitmek, bu tarih içinde, her grup da kendi tarihini kendi belirlesin diye konuştuk. Ama yani şöyle bir tercihimiz olamayacak baştan söyleyeyim: "Ben falanca yere gitmek istiyorum." "Ben de falanca yere gitmek istiyorum." Ya kura çekeceğiz ya harf sırasına göre, her tarafta bir eğitimci bulunmasına dikkat edeceğiz ve böleceğiz. Bu konuda mutabık mıyız arkadaşlar? Kavga çıkmadan önce onu sorayım da.

HÜSAMETTİN ZENDERLİOĞLU (Bitlis) – Kura çekebilirsiniz.

BAŞKAN – Yani çünkü gerçekten başka türlü bir şansım yok. Hani, arzu ederim herkes istediği yere gitsin ama ekibi mutlaka bölmek zorundayım.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Üç ayrı ekip mi yapacaksınız?

BAŞKAN – Üç ayrı ekip, evet.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – O zaman kura çekin, becayişlere de izin verin.

BAŞKAN – Tabii. Arkadaşlar kendi aralarında onu yapabilirler karşılıklı olarak.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Peki, şey nasıl, iktidar muhalefet dağılımı?

BAŞKAN – Onu nasıl yapıyorsunuz?

KOMİSYON UZMANI KORKUT TÜRKİYARAR – Efendim, iktidar muhalefet oranına göre ben yazmıştım parti olarak, isim yazamamıştım. Onu partililer kendileri belirleyebilirler.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - Sorun sizde çünkü esas yani iktidar partisinin, siz kendi içinizde düşünün nasıl çözeceğinizi.

BAŞKAN – Neresi, şurası neresi?

KOMİSYON UZMANI KORKUT TÜRKİYARAR – Burası, efendim, Yeni Zelanda.

BAŞKAN – Yeni Zelanda demiş mesela, nasıl hesaplandığını ben bilmiyorum. Yüksel Bey Başkan Yardımcısı olarak başkanlık etsin. 4 AK PARTİ, 2 CHP.

Sonra gelmişiz şeye. Burası ne? Almanya. 3 AK PARTİ, 1 CHP, 1 MHP.

Güney Kore “Ben başında gideceğim.” demişim oraya. 3 AK PARTİ, 1 CHP, 1 MHP, 1 BDP. Böyle bölünmüş. Buradan kura çekilerek...

HÜSAMETTİN ZENDERLİOĞLU (Bitlis) - Ben memnunum, güzel olmuş.

BAŞKAN – Ya zaten olmasan da değişecek bir şey yok çünkü ben hiç müdahil olmadım, sizinle birlikte görüyorum, ona göre. Şunun onayını almak istiyorum: Tercihleri size sorarak yapmayacağım ama kendi içinizde becayiş yaparak yerlerinizi değiştirebilirsiniz.

Ben Yeni Zelanda'yı konuşabilir miyim biraz, anlatabilir miyim?

Vekilimin bir randevusu varmış.

Buyurun, Yeni Zelanda'yı anlatın. Yeni Zelanda'nın ekibi...

YÜKSEL ÖZDEN (Muğla) – Öncelikle, özür diliyorum, öbür bakanlarımızla görüşmelerimiz vardı, onun için böyle pek bir şeyini anlamadım. Biraz sonra da, saat altıda gene bir bakanımızla görüşmemiz var 2 vekille birlikte.

Yeni Zelanda şuradan çıktı: Daha önce de bahsettim, ben doktora çalışmam esnasında Yeni Zelanda örneğini okuduğumda çok hayran kalmıştım. Dünyadaki en güzel örneklerinden birisi ve bugün de baktığınızda, epey bir akademik çalışma var, epey bir okul var, epey bir sivil toplum kuruluşu var. Bundan dolayı Yeni Zelanda örneğini... Biraz önce arada, çıktığım ilk görüşmelerden birisinde büyükelçiyle görüştüm. “Tarihteki en iyi uygulamalardan birisi bizde, modern dönemlerdeki en iyi uygulamalardan biri de sizde. Birlikte bu konuda çalışmak istiyoruz.” dedik. O da çok memnun oldu. O da kendisi bizzat şu an yurt dışına çıkıyordu onun için acil görüştük ama arkasından bununla ilgili tüm kolaylıkları, görüşmeleri, hepsinde yardımcı olacağını... Vize gerekiyormuş, vizeye en kısa zamanda, anında hallederiz. Orada da bizim planladığımız, şu an iki şehirde, başkent Wellington ve Auckland'da üniversiteleri ziyaret etmek istiyoruz, bakanlığı ziyaret etmek istiyoruz. Okulları gezmek ve bununla ilgili kurulmuş bir iki tane yarı hükümet sivil toplum örgütleri var bu konuda çalışmalar yapan, sempozyumlar düzenleyen, onları düşünüyoruz. O doğrultuda kendi büyükelçimizle de, oradaki büyükelçimizle görüşüp bir sonraki pazartesi değil ondan sonraki pazartesi orada olacak şekilde bir şey planlıyoruz.

BAŞKAN – Yeni Zelanda ekibi bundan sonraki değil ondan sonraki pazartesi hareket etmektedir.

Şimdi, üç tane grup var. Ekip başları ekibiyle birlikte tespit ederler bugün, ekibiyle birlikte tarihine kendileri karar verir. Birimiz bir hafta önce gideriz, bir grup bir hafta sonra gidebilir yani uyum olabilir.

YÜKSEL ÖZDEN (Muğla) – Şimdi, Yeni Zelanda için özellikle konuşuyorum, çok uzun bir yolculuk yani Türkiye'den gidebileceğiniz daha uzak bir yer benim bildiğim yok. Yaklaşık yirmi üç-yirmi dört saatlik bir yolculuk. Yirmi bir-yirmi iki saatten az olması mümkün değil, tabii ki aktarmalı.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Kaç aktarma?

YÜKSEL ÖZDEN (Muğla) – En az iki. Üç aktarma gerekiyor, biz onu şöyle planlıyoruz: Dubai, Dubai-Honk Kong, Singapur veya Avustralya üzerinden var. İki şehirde yapacağız. Birinci aktarmadaki ziyaretimizi tamamlayıp diğerine geçtiğimizde aktarma sayısını da bire indirmiş olacağız.

BAŞKAN – Sen şimdi, Yeni Zelanda'yı mı pazarlıyorsun bize?

YÜKSEL ÖZDEN (Muğla) – Yeni Zelanda'yı uyarıyorum.

BAŞKAN – Cazip hâle mi getirmeye çalışıyorsun?

YÜKSEL ÖZDEN (Muğla) – Uyarıyorum. Çok uzun bir yolculuk ve özellikle de Asya tarafına gitmeyenler için söylüyorum, ertesi gün Türk lokantası arayacaksınız hiç gitmeyin. Özellikle söylüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz Sayın Başkana.

Herkes senin bir şey duymanı istiyor, bir dakika bekle.

Buyurun.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Ne kadar çok kişi duyarsa o kadar iyi.

Bizim on yedi yıldır yaptığımız zekâ oyunları yarışması var, Millî Eğitim Bakanlığı, ODTÜ, TOBB ve TÜBİTAK'la birlikte. Sınavları –dağıttık- 19 Ekime kadar müracaat edilebiliyor. Yani herkes ilgili olduğu kurum, il, ne kadar çok insan katılırsa o kadar iyi olur. O yüzden, bizim Komisyonla da ilişkili bir konu olduğu için, Sayın Başkanım sizin de ilginizi rica ediyoruz. Yani bunu, bilim, sanat merkezlerine falan... Yani sekreteryaya tarafından da... Gerçi, Millî Eğitim Bakanlığı, biz dağıtıyoruz ama bilim, sanat merkezlerine de yollanırsa çok çok iyi olur şu sınav. 19 Ekime...

KOMİSYON UZMANI KORKUT TÜRKİYARAR – Bilim merkezi derken Ankara dakiler mi, bütün hepsi mi?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Bütün hepsine, eğer Başkanımız uygun görürse.

KOMİSYON UZMANI KORKUT TÜRKİYARAR – Onu Millî Eğitime veririz, onlar...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Millî Eğitim zaten dağıtıyor da...

KOMİSYON UZMANI KORKUT TÜRKİYARAR – Öyle mi?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Ama yani...

BAŞKAN – İsimleri tespit edeceğiz ki hemen yazıyı yazıp yollayacağız.

Şimdi onlara biz teklif veriyoruz, onlar onaylayıp verecekler. Daha vereceğiz, yalvaracağız, yakaracağız.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Mail de atılabilir, faks da atılabilir yani ben size bunu mail ortamında bizim sekreterden isterseniz, PDF de var.

BAŞKAN – Evet arkadaşlar, gezi tamam, yetenek testi tamam.

Adile Hocam, devam edelim, tamamlayalım.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tamam.

BAŞKAN – Ne diyorduk? Çocukların kabullerini konuştuk. Kabul etti, girdi çocuk. Altı yaşında birinci sınıfta, girdi. Sınıfta kaç öğretmenle karşılaştı?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Amerika'daki sistemde, sınıfta bir tane temel sınıf öğretmeni var.

BAŞKAN – Sizin okulu konuşuyoruz.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tabii tabii, onu konuşuyorum ben de.

BAŞKAN – Girdi, kiminle karşılaştı çocuk?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Bir tane temel sınıf öğretmeni var, bir tane de yardımcı öğretmen var.

BAŞKAN – Normal ilkokul eğitimi alıyor bu çocuk değil mi?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Ama, zenginleştirilmiş, farklılaştırılmış, uzman konukların sürekli geldiği, gezilere gidilen, her çeşit materyalin bunlara sunulduğu, çok zengin, çok kaliteli bir ciddi yoğun eğitim yapılıyor.

BAŞKAN – Öğretmen, sınıfında üstün zekâlı çocukların olduğunu farkında.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tabii ki.

BAŞKAN – Böyle bir program yapacağının farkında.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tabii Hocam.

BAŞKAN – Sınıf öğretmenliği sıfatı dışında bir alan çalışması var mı bu öğretmenin? İlkokuldayız daha.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Şimdi, bu Renzulli okulundan bahsediyorsak, sadece üstün yetenekli çocukların olduğu bir okuldan bahsediyorsak, zaten oradaki öğretmen, üstün yetenekliler alanında mastır ya da doktora, her ikisi de olursa süper bir öğretmen ama temelini sınıf öğretmenliğinden çıkıyor yani lisansını sınıf öğretmenliğinden alıyor, onun üzerine mastır yapıyor üstün yetenekliler alanında, bir de doktora yaparsa çok daha tercih edilen, değer gören bir öğretmen oluyor.

BAŞKAN – Temel eğitimi sınıf öğretmenliği.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Evet çünkü orada öyle, ona inanıyorlar. Önce bir temelde, temeli öğrenmesi lazım.

BAŞKAN – Bizde, burada üstün yetenekli eğitimi alıp sınıf öğretmeni olarak atıyorlar. Bakar mısın garipliğe yani.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tam tersini yapıyorlar.

BAŞKAN – Tem tersini yapıyorlar. Sonra devam ettik, ikinci sınıftayız Hocam. Programları devam ediyor. Bu arada akademisyenleri çalışıyor, çocukların öğrenme kabiliyetleri ve daha kolay öğretme metotlarını çalışıyorlar. Çocukların konjektürel gelişmelerine göre onlar müfredatlarını değiştiriyorlar, çocuk da sınıfında ilerliyor ve üçüncü sınıfa geldi, şair olduğunu keşfettiler.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Şimdi, onlar bu şeyi koymuyorlar “Sen artık busun.” gibisinden bir isim vermiyorlar ama sürekli gelişim, insanın sürekli gelişimi felsefesini destekliyorlar.

BAŞKAN – Ne yaptı, bir şairle mi buluşturdu çocuğu şiir yazarken?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Evet, mesela, bir şair okula geldi, nasıl şiir yazılır, işte o kafiyeler nasıl yapılır, belki kendi hayatını anlattı önce “Ben buralara nasıl geldim.” dedi, ilgisini uyandırdı çocukta.

BAŞKAN – Bu arada matematikçi de matematikçiyle konuşuyor ve sınıf devam ediyor.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tabii.

BAŞKAN – Dördüncü sınıfa geldik, beşinci sınıfa geldik. Daha sonra ne yapıyoruz?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Yani mesela, biraz önce açmıştım, matematik alanında çok yetenekli olduğu keşfedilen çocuklar için hem sınıf içerisinde genel bir üstün matematik müfredatı uygulanıyor hem de gerçekten şu hani yüzde 0,01’ler var ya, en üst seviyedekiler, onlar mentorlük sistemine alınıyor, hocalarla, sadece matematik öğretmenleriyle bire bir çalışıyor. Hatta, yakınlarda üniversite varsa, iş birlikleri kurulabilirse, oradan hocalara da gönderiliyor, haftada bir gün, bir ders için oradan dersler alıyor yani çok esnek bir sistem var ama bütçesi çok iyi olduğu için bu okulun.

BAŞKAN – Adile Hanım, matematik yeteneği olan, şiir yeteneği olan, yazma yeteneği olan, fizik yeteneği olan çocuklar aynı sınıftayız.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – İlk başlangıçta karışık ama...

BAŞKAN – İlk başlangıç nereye kadar?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Beşe kadar falan birlikte gidiyorlar.

BAŞKAN – Mesela, on-on bir yaşına kadar aynı sınıflardayız, çok olağanüstü bir deha çıkarsa.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Altıncı sınıfa kadar evet.

BAŞKAN – Bu arada daha üst sınıfa aktarma yapmıyorlar burada, zaten hepsi üstün yetenekli diye. Üst sınıfa geçme var mı?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Hayır, yok.

BAŞKAN – Derinleştirilmiş dediğiniz eğitimle mentor seçimini yapıyorlar. Daha sonra sekize geldik.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – İşte, şurada bahsediyordum aslında yani sekizden sonra artık lise yaşları gelmeye başladıkça...

BAŞKAN – Ergenlik dönemleri de geldi.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Onlar da geldi, hocaların pedagojik olarak çok donanımlı, çok yaratıcı, esprili, bu tarz şeyler daha da önem kazanmaya başlıyor çünkü meslek seçimi aşamaları da yavaş yavaş gelmeye başlıyor. Çok iyi bir mesela, üstün yeteneklilerde mesleki rehberlik çalışmaları konuşulması gerekiyor çünkü genelde birden çok yetenekli oluyor üstün yetenekli çocuklar. Bazıları evet, belli özel konularda çok derin yeteneği oluyor ama hangi mesleği seçeceğini bilemediği için, seneler boyunca farklı farklı mastır programlarına gidip gidip, bitirip bitirip sonunda hiçbir yere varamayan üstün yetenekli çocuklar da çıkabiliyor. Dolayısıyla, bu lisede mesleki rehberlik, mentorlük, üniversitelerle iş birlikleri, daha da özelleşmiş küçük grup sınıfları daha da önem kazanmaya başlıyor yani kristalleşmeye başlıyor artık, çocuğun yaşamda neden para kazanacağı, ne yaparak mutlu olacağı, tatmin olacağı, mesleğinin ne olacağı kristalleşmeye başlıyor lise itibarıyla.

BAŞKAN – Tamam, lisedeyiz. Lisedeki çocuk üniversite eğitimiyle buluşturuluyor mu?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – E tabii.

BAŞKAN – Ne yapıyorlar?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Mesela, yakında hangi üniversiteler varsa o üniversitelerle iş birlikleri yapılıyor, anlaşmalar yapılıyor, yaz okulları düzenleniyor. Mesela, burada size ondan bahsedecektim, mentorlük programları var. Mesela, bu Connecticut Üniversitesinde üç haftalık yaz aylarında gerçekleştirilen bir mentorlük programı var. Üstün yetenekli lise öğrencileri bir mektup yazıyorlar, bu programa neden girmek istediklerini kendi ağızlarından anlatıyorlar. Buna, akademik not ortalamalarını, o zamana kadar aldıkları yaratıcılık testlerini, liderlik testlerini, başardıkları projeleri, bütün ürünlerini koyuyorlar, bir dosya oluşturup gönderiyorlar. 80 tane öğrenci seçiliyor her yaz. Bu 80 öğrencinin masrafı ciddi bir masraf aslında, yüzde 80'ini devlet ödüyor. Amerika Birleşik Devletleri, Connecticut Üniversitesine verdiği o bütçenin yüzde 80'ini bu çocukların parasını karşılamak için veriyor. Onun dışında, hafta sonlarında da zaman zaman bu çocuklar üniversiteye geliyor sömestr sırasında. Hocalar, istekli hocalar, ek ücret karşılığında bu öğrencilerle bire bir çalışmalar, projeler yapıyorlar ve mentorlük sistemi Amerika'da özellikle üstün yetenekli çocuklar için çok desteklenen ve çok başarılı bir sistem olarak görülüyor.

BAŞKAN – Mentorü kim atıyor? Okul mu?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Şimdi, mesela bir teklifte bulunuyorlar üniversiteye “İşte, bizim şöyle şöyle alanlarda hocalara ihtiyacımız var, akademisyenlere ihtiyacımız var.” Dileyen hocalar “Evet, ben buna gönüllüyüm, istiyorum.” Gönüllüyüm değil de karşılıklı bir anlaşma bu “Ben bu programda yer almak istiyorum.” diyor. Genelde hocalar artı onların...

BAŞKAN – Kişiye değil, programa mentorlük ediyor.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Kişiye mentorlük ediyor. Mesela, mühendislik alanında, robotik alanında uzmanlaşmış bir profesör, bire bir, o çocukla ya da o grupta...

BAŞKAN – Ama 40 çocuk var.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – 3-5 kişilik grupla çalışıyor. Başka bir alanda, coğrafya alanındaki bir hoca, coğrafyayla ilgilenen, o konuda uzmanlaşmak isteyen gruba mentorlük ediyor. Şöyle bir şey var, genelde bu hocalar da doktora öğrencilerini ya da mastır öğrencilerini de çalıştırıyorlar bu tarz şeylerde. Yani bir grup düşünün, robotik alanında 3-4 kişiden oluşan ama başlarında bir profesör, bir akademisyenin olduğu bir grup, lise öğrencileriyle bire bir çalışma yapıyor.

BAŞKAN – Aslında demin çocuğun bize anlattığı şeyin bir başka türüsü değil mi? Onlar kendi kendilerine yapmışlar onu.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tabii, bu sistematiğe oturmuş.

BAŞKAN – Yani birisi mentorlük yapıyor, yardımcı doçent var orada, değil mi yani çağrışım yaptı mı sende?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Aynen ama bu sistematiğe oturmuş. Bunlar her şeylerini o kadar düzgün bir sistematiğe oturmuş ki...

BAŞKAN – Onlar kendileri, hatta usulsüz şu anda yani yaptıkları.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Yani girişkenliğini ben çok beğendim aslında, motivasyonunu da çok beğendim ama sosyal, duygusal desteklenmesi gereken bir çocuğumuz.

BAŞKAN – Hayır hayır, konu zaten o değil ama anlattığınla onun yaşadığı bu.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Ama onun yaptığı, yaşadığı bunun informal şekli.

BAŞKAN – Eğer bir formüle oturtsaydı hepimizin doğal karşılayacağı bir şeydi ama formül dışı bir şey olduğu için hepimizi tereddüde düşürdü, hem çocuğun duygusalı için hem üniversite açısından.

Yine devam ediyoruz, üniversitelerle de yaptılar, çocuklar gelişiyorlar, mutlular, bahtiyarlar, lise bitti. Üniversitede meslek sahibi olmak isteyecekler, ne yapıyorlar?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Şimdi, bizim sistemimizde tabii sınav var ama orada daha çok bu, şu zamana kadar biriktirdiği o dosya var ya Hocam, toplu yetenek dosyası, onun içinde her şeyi var, notları, başarıları, bütün bu yaz kamplarına katılmaları, aldığı mentorlükler, dosyasını kabarttı. O dosyaya, Amerika'daki üniversiteye girme sınavlarının notlarını da ekledi, burs için başvuruyor üniversitelere ve bu IMVIC dediğimiz en üstteki 5-6 üniversite, bu çocukları aralarında paylaşıyor, paylaşıyorlar.

BAŞKAN – Burs için ama parası olsaydı?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Burs veriyor, üniversite burs veriyor, parası olsa da gider aynı şekilde.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hepsi alıyor, burs için hepsi başvuruyor, çok pahalı üniversiteler.

BAŞKAN – Ha, yoksa parasını verecek. Yani sizin okulu bitiren çocukla cebinde yıllık ödeyeceği 50 bin doları olan çocuk aynı mı o üniversite için?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Şimdi, bizim okulu bitiren çocuğa nasıl üniversiteye başvuracağını, bunun yöntemini, sistemini, kendine orada -bir de mülakatlar oluyor, biliyorsunuz bu tarz üniversiteye girmek için...-

BAŞKAN – Ama niçin yapıyorsunuz bunu? Çocuk burs alsın diye yapıyorsunuz.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Mesleki rehberlik de veriyor çünkü bizim okulda bunun yöntemini, sistemini de öğretiyor; çok daha kolay bir şekilde nasıl bu işi başaracağını, üniversiteye gireceğini de öğrenmiş oluyor.

BAŞKAN – Bu çocuk, bunca yeteneği, bunca eğitimi, bunca zorlanmayı yıllık o üniversiteye, Yale Üniversitesine 50 bin dolar, 75 bin dolar ödememek için mi yapıyor?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Nasıl?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yani “Sırf bütün bu çabayı üniversiteye para ödemesin, burs alsın, bedava okusun diye mi yapıyor?” diye soruyor.

BAŞKAN – Şimdi bitti ya lise, sizinki de bitti, bizim buradaki Çankaya Lisesinde bir çocuk da bitti. Bizim Çankaya Lisesindeki koydu 75 bin doları cebine, gitti Yale'nin kapısına kayıt yaptıracak, sizinki de çıktı dosya kabarık, gittiler, ikisi de kayıt olabiliyor mu?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Yani üniversiteler onu kendi politikalarına göre belirliyorlar, her üniversitenin içerisinde, gerçekten bir “top” dediğimiz gruba sahip olması lazım ki...

BAŞKAN – Hayır, bu tamam. Bak, üniversite kısmını konuşmuyoruz.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Ben tam anlamadım sorunuz.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Belirli başarı yüzdesiyle alıyor yani her parasını cebine koyan gidip Yale'de okuyamaz.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tabii, onu mu soruyordunuz? Ben anlayamadım sorunuz.

BAŞKAN – Hayır, üniversite kabul kısmını da konuşmamız lazım. Bu çocuk bitirdi, bitirdi, bitirdi, bitirdi. Ne? Her parayı verebilen üniversiteye girebiliyorsa eğer, bu çocuk niye okudu sizde, niye bu kadar yordu kendini?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Anladım. Tabii, tabii. Hocam da söyledi, zaten bu IW'lik denilen 5-6 tane en önemli üniversite var ya, işte Boston'du, Yale'di, Berkeley'di biliyorsunuz, bunlar zaten Amerika'dan eğer geliyorsa veya bütün dünyadan öğrenci çeken üniversiteler. Zaten burada okuyan çocuklar bizim bu top 3 en üstteki yüzde 3'lük, hatta belki de 2'lik çocuklar. Yani her parası olan gidemiyor, gerçekten bir test yapılsa, orada okuyan öğrencilerin çoğunluğu üstün yetenekli, üstün zekâlı çıkacaktır zaten, çıkmaması imkânsız.

BAŞKAN – Bizim buradan gidenler de okuyorlar orada.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ama çok zor şartlarda, çok başarılı olurlarsa...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – İyi olanlar orada okuyor.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – ...kabul ediliyorlar oraya, yani çok yüksek not ortalamasıyla, çok özel koşullarda, işte referans mektupları alıyor. Sportif etkinliklerini hatta sosyal etkinliklerini belgeliyor o dosyanın içinde. Yani insan olarak komple bir tablo çiziyor, ona göre kabul ediyor.

BAŞKAN – Bizde olur mu bu? Herkes eşini dostunu, hemşerisini doldurur, olmaz herhâlde bizde değil mi?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Bizde yani sınav varken...

BAŞKAN – Hayır sınavsız olur...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bizde önce bir Harvard olsun, ondan sonrasını düşünürüz.

BAŞKAN – ...yarın sabah kaldırdık sınavları Türkiye'de, ne olur?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Hocam, bu dosya sistemi eğer iyi bir şekilde yapılabilirse, dediğiniz gibi hani tanıdık öğretmen, evet “Bu çocuk çok iyidir.” yazmazsa, gerçekten hakkaniyetli bir şekilde yazarsa, bütün testleri düzgün sonuçlarla çıkarırsa...

BAŞKAN – Böyle bir şeyin olabileceğine inanıyor musunuz?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Katiyen inanmıyorum, katiyen inanmıyorum.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Milletvekillerinin işi artar.

BAŞKAN – Evet, evet.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hiç tanımadığımız insana referans yazdığımız bir ülkede yaşıyoruz, gerçekçi olmak lazım.

BAŞKAN – Demek ki orada -bizim kendi çocuklarımız için konuşuyoruz- geldik işte Amerika' da orada koştuk. Bize geldik, biz çocukları bu eğitimden geçirdik, bizim bu çocukları üniversitelere dikey-yatay bir yoldan, istisnai şartlarla sokmayı formüle etmemiz gerekiyor. Çünkü bizim üniversiteleri kendi kabul edebilir hâle getirme şansımız yok önümüzdeki 50 sene içinde. Olmadığına göre, bu çocuklar da elimizde bir vaka olduğuna göre, demek ki ben herkesten rica ediyorum: Yeni yapılan YÖK yasasında bu işi kolaylaştıracak ne yapılacaksa yasa çıkarken içine sokup çıkaralım, bir daha bir daha “cak cuk” demeyelim diye şey yapıyorum.

Peki, sizin liseden, okuldan -senin lise oldu orası işte- kaç Nobelli var?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Daha yeni mezunlarını verdi, yani 3 senedir mezun veriyor. Ama Hocam, Nobel bir kriter ise Nobel alabilme... Yani onunla da ilgili bir sürü dedikodular var, bir insanın çok yetenekli ya da çok zeki olması her zaman Nobel alabileceği anlamına gelmiyor, orada kurduğunuz ilişkiler, kimi tanıdığınız gibi şeyler de etkili olabiliyor.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Siyaset, evvela siyaset.

BAŞKAN – Yani, zaten bunlar da geçsin istiyorum, çünkü dünyanın da başarı kriterleri var. Yani en iyi romancı olduğunuzu belirleyen, en iyi bilmem... Özellikle soruyorum, soruları tesadüfi sormuyorum, yani oraya bir değer yüklediğim için sormuyorum, dünya kriterleri böyle olduğu için soruyorum. Nasıl bizde, başarı kriteri üniversite sıralaması.

Peki, NASA öğrencilerini sizden alıyor mu? Böyle bir siparişi var mı?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – NASA mı? Şu an bilmiyorum, öyle bir şey olduğunu zannetmiyorum.

BAŞKAN – O nereden alıyor talebelerini Hocam?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Türkiye' den çok giden oldu.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Cern'e giden bir grup olmuştu sanırım, bizden değil mi, bilim sanat merkezlerinden?

BAŞKAN – Nereden?

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Her yerden.

BAŞKAN – Hayır, şimdi, bir okuldan bahsediyoruz, üstün zekâlılarla çalışıyor, matematiği iyi öğretiyor, fiziği iyi öğretiyor, kimyayı iyi öğretiyor, şair yapıyor değil mi? Harikulade bir yaratık üretiyor orada, yani ben...

HÜSAMETTİN ZENDERLİOĞLU (Bitlis) – Yok o kadar değil.

BAŞKAN – Değil, değil mi? Değil.

Aslında net bir şey belki herkes katılacak mı bilmiyorum? “Abartmayalım bu kadar.” durumuna geliyoruz değil mi? Abartmayalım bu kadar, yani öyle mi?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Bu da bir insan bu da bir her şeyden önce çocuk, her şeyden önce çocuk.

Yani şöyle de bakabiliriz: Hepimizin içinde aslında keşfetmediğimiz o kadar çok yeteneğimiz var ki, bizler de bu odada ki insanlar olarak üstün yetenekli taraflarımız var, ama belki uyarar bulamadık, belki bizi bu yola sokan bir öğretmen olmadı, bir model olmadı, anne babamız ilgilendi ama zamanında pedagojiyi bilmiyordu, nereye yönlendireceğini bilmiyordu, her insanın içinde yetenek olduğunu, uygun ortamda geliştirilebileceğini düşünmek yani en sağlıklı gibi görüyorum ben. Üstün yetenekli çocuklar dediği miz...

BAŞKAN – Sen de okudun, okudun geldiğin sonuç bu mu? Bunu benim annem de biliyor.

Peki, hayır şeyden bahsediyoruz: Hanımefendinin çalıştığı okul lalettayn bir şey değil, dünyaya zekâ teorileri yazmış, üstün zekâlı çocukların eğitimi teorileri yazan değil mi? Bize geldi, geldi hocalar, hepsinin yarısı kimi anlattı? Renzulli'yi anlattı. Çok ciddi bir şey.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Çok, çok.

BAŞKAN – Yani, dünyada zekâ kavramının çoklusunu, azısını, osunu busunu değil mi? Herkes geldi bize ha bire Renzulli... Ben ezberledim, uyularıma girdi Renzulli. Sonra baktık ki Renzulli'nin okulundan ne Nobelli çıkıyor ne NASA alıyor ne de Amerikan siyasetçisi çıkıyor. Sonra dedi ki Renzulli' de çalışan arkadaşımız “Yani, o kadar da abartmayalım, bunlar da insan.” dedi. Çalıştık, çalıştık bu sonuca ulaşacağız yani.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Hocam, Renzulli'nin okulundan yeni mezun oluyor çocuklar, yani bu akademi dediğim okul...

BAŞKAN – Canım, başka Renzulliler vardı, yani Renzulli'nin başka türevleri vardı, başka enstitüler vardı oradaki.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tabii, tabii, adı Renzulli Modeli olabilir ama onu nasıl uyguladığınız önemli olan, yani gerçekten anlayıp, uzmanlaşıp, düzgün bir sisteme oturttuğunuz zaman her türlü model güzel çalışabilir aslında ama bizim sistemimize, bizim kültürümüze hangisi uygun olur ve nasıl ayarlamak, nasıl adapte etmek lazım onun üzerine belki çalışmak gerekiyor.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Buyurun, sorularınızı almak istiyorum, ben biraz deşelemek ve irite etmek istiyorum konuyu.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ben, bir şey sorabilir miyim? İrite etmek değil de biraz yorumla karışık, yani şöyle bir saptama yapabilir miyiz: Bütün üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocukların dünyayı yerinden oynatacak sonuçlar yaratması gibi bir kural yoktur, tek başına. İsteddiği kadar iyi eğitilmiş olsun yani “100 tane üstün zekâlı çocuğu en iyi okula soktuk, bunun çıktısı, 100 tane dünyayı yerinden oynatacak insan olacaktır.” gibi bir sonuç yoktur. Belki, şu anda bizi yanılgıya düşüren ve bu okulların performansını biraz da küçümsememize yol açan beklentimizin bu kadar yüksek olması. Böyle bir şey yok, insan...

BAŞKAN – Bizi bu beklentiyi sokan ne? Ailelerin beklentisi.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ailelerin beklentisi, yani bu şeye katılıyor musunuz?

BAŞKAN – Evet, çok güzel bir soru, yani belki de bütün özet, ana fikir.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – “Üstün yetenek” kelimesi, kavramı o kadar ağır bir kavram ki hem çocukların omuzlarına yüklenen çok büyük bir kavram, aileleri korkudan geceleri uyutmayan bir kavram ama öğretmenleri “Ben bu çocuğa yarın ne sunacağım ne vereceğim, gene bana bir sürü sorular soracak... Bizi burada düşündüren, konuşuran bir kavram.

BAŞKAN – En iyisi bizim MEB'in yaptığı, “normalleştir gitsin.” Hepsi bir yere gidince normalle... “Normalleştir gitsin.” Ya bir yerde normalleşiyorsa bunlar yani ha erken normalleşmiş...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bir şey daha sormak istiyorum. Şimdi, böyle bir okulda okuyan çocuğu motive eden, sıçratan esas unsur sadece zeka katsayısının yüksek olması mıdır, yoksa örneğin hayal gücü müdür, o hayal gücünün o çocuğun bazı şeylere kapılarını açması mıdır ve bu bağlamda okulların, bu okulların eğitiminde fütüroloji anlamında bir eğitim alanı var mıdır yani çocuğun zekasını geriye değil ileriye götürecek bir öğretim metodu var mıdır? Bizim eğitim sistemimiz, bizde çocukların aklını hep geriye götürür, geçmişte olanları öğretir. Geleceğe taşıyan hemen hemen hiçbir şey yoktur eğitim alanında. Bu okulların eğitiminde böyle bir özellik var mı? Zekayı, akli ileriye götürecek, fütürolojiyi de kapsayan.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Kesinlikle. Mesela “future problem solving” diye sistemleri, programları var, gelecek problemleri çözmeye. Bugünde var olmayan ama beş-on sene sonrasında bizim yüz yüze kalacağımız problemleri düşünüp bir de problemi bulmakta en önemli şeylerden bir tanesi. Çözüm bulmaktan önce gelecekte ortaya çıkabilecek problemleri tahmin edebilecek zekayı biz yaratmaya çalışmalıyız. Onlar yapıyorlar bunu. Onun dışında, o çocukları nasıl, hani zeka mı sadece dediniz ya, ilgilerini bulup her çocuğun içinde onu böyle kıpır kıpır eden midesinde hani kelebekler uçuşturan derler ya, o konu neyse onu bulup en akademik başarısızlık gösteren üstün yetenekli çocuğu bile ilgi duyduğu konu vasıtasıyla kancayı atıp, model olup, bir öğretmen olarak model olup o çocuğu başarıya ulaştırabilirsiniz. Mesela üstün yeteneklilerde akademik başarısızlık çok büyük bir problem. Belki de başa çıkamadığı için, çok baskılara maruz kaldığı için notları o yüzden düştü Nurettin'in. Belki o yüzden 500 değil 250 aldı üniversite sınavında, anlatabiliyor muyum? Bu tarz bir çocuğun ne dedi: “Ağaçlardan elektrik.” Mesela bir profesör, ODTÜ' den bir profesör gelse, Nurettin'le otursa, karşısına alsa, aynı sizin burada yaptığınız gibi değer verse. Ben seni tanıyorum, ben seni düşüncelerine önem veriyorum, seni dinlemek istiyorum. Neye ilgi duyuyorsun, bana biraz anlatır mısın?

BAŞKAN – Bu fizik profesörü mü olmalı psikolog mu?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Her alanın, her uzmanlığın bir şeyi var. Hangisi önce dersiniz önce bir bu çocuğun “beni tanıyın” a ihtiyacı var.

BAŞKAN – Yani mesela o çocuğa ben yarın yaptırırsam, arkadaşların haklı bir tedirginlikleri var.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ferhunde Hoca'ya müracaat edin önce, Ferhunde Hoca'ya.

BAŞKAN – Ona mı göndereyim?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Tabii, faydalı olur yani. Çocuk açısından da çok faydalı olur.

BAŞKAN – Peki.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Yani kabul edilme ihtiyacı var, ben onu hissediyorum Nurettin’de. Şuradaki beş dakika içerisinde o kadar çok konudan bahsetti ki “beni görün” çığılığıydı aslında, görülmemiş çünkü.

BAŞKAN – Ama herkes sinir oldu, hepimiz sinir olduk.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Nasıl?

BAŞKAN – Hepimiz sinir olduk. Hayır hayır, bunu arkadaşlar şey için...

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Bir yerde abartıya kaçtı, bir yerde bilgileri hafif saptırdı. Bir yerde eleştirilerin dozunu biraz kaçırıldı.

BAŞKAN – Ya bunu ciddiye alarak söylemiyorum. Bunu çok...

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Hoş gelmedi bize, çok etik gelmedi. Çünkü o sistemi bilmiyor. Nurettin bir bilim adamının elinde yetiştirilmemiş. Halk diliyle kendini anlatmaya çalışıyor. Arada abartıya kaçıyor, espri yaptığını zannediyor.

BAŞKAN – Sizce ilgilenelim mi Nurettin’le?

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Ben o konuda bir şey söyleyebilir miyim?

Şimdi, bu gelen belgelerine baktık. Gelen belgeleri incelediğimizde aslında çok kısır üniversitede kalmış. Ben o hocaların yerinde olsam bu kadar yetenekli bir öğrenciyse bir Ortadoğu’dan hocayla görüşür, onunla ortak çalışmaları, bu çalışmaları hatta yürütmeyi düşünürdüm.

BAŞKAN – Ama Hocam ODTÜ’ye noktaya gelecek nerede kalacak? Hayır, bu akşam nerede kalacak? Dışarıda bekliyor. Bu akşam nerede kalacak?

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Gelmesi şart değil artık mail ortamında bunlar, bu projeler yürütülebilir, yapılabilir.

BAŞKAN – Ama bir keşif yapılacaksa niye şimdi Fırat Üniversitesi bırakır mı bunu?

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yapmamışlar, işte yapmamışlar. Yani hocaların bir eksiği var.

BAŞKAN – Ben de olsam yapmam Hocam orada.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Neden?

BAŞKAN – Bir adam varsa elimde, işe yarayacaksa niye yollayayım oraya?

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Ama ortak yürütülmesi gerekir ve oradan da fikirlerin alınması gerekir.

BAŞKAN – Ama bir hoca buradan bulursak, değer bulursa alır yanına belki, çalışır.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Alıp yanına çalışma değil.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Efendim, bence bizim Komisyonumuz zaman zaman sizde söylüyorsunuz, arkadaşlarımız da söylüyor yani Komisyonun adı “üstün yetenekliler” olduğuna göre bizim iki tane temel hedefimiz var veya görevimiz var; daha doğrusu görev değil de çalışmalarımızın neticesinde çıkacak iki tane alan var: Bir: Üstün yeteneklileri nasıl tespit edeceğiz veya Türkiye nasıl tespit edecek? Tespit ettiğimiz bu kişilere ne yapacağız? Yani eğitim olanağı ne olacak, onlara destek mi vereceğiz, burs mu vereceğiz? Yani iki temel konu.

Şimdi, Nurettin örneği, Nurettin geldi. Nurettin’e insan olarak baktığımızda bir kere ben yanlış anlaşılmaktan da korkarım. Çok sempati duydum. Meraklı olması, ilgili olması, biraz da böyle esprili yaklaşması, girişken olması...

O açılardan, çok, hepimizin sevmesi gereken, belki sempati duymamız gereken başka özellikleri de var ama eğer Komisyon üstün yetenekli ise ben gelen arkadaşımızın bir kere “üstün yetenekli” kapsamına girip girmediğini anlamamız gerekir. Bu hepimizin bir kanısı olabilir yani benziyor, benzemiyor ama bu ne oylamayla yapılabilir.

BAŞKAN – Nasıl yaparız?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yani bu Komisyon buna karar veremez.

BAŞKAN – Hayır hayır, biz vermeyelim. Şimdi raporu yazacağız ya buna nasıl karar vereceğiz? Necati Beyler mi karar verecek?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Sevgili Başkanım okullarda nasıl oluyor?

Rehberler var, psikolojik danışma merkezleri var. Sağlık kurumları...

BAŞKAN – Ama bak Necati hiç ilgilenmedi bile koskoca Millî Eğitim. Bizim ilgilendiğimiz kadar ilgilenmedi, heyecanlanmadı, dışarıya çıkıp çocuğun telefonunu almadı, ben bu çocuğu ne yaparım demedi mesela. Orası Millî Eğitim, işte oturuyor.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Başkanım yani eğer ilgilenmiyorsa da onu tespit etmek şu an bizim açımızdan başarılı bir deneyim oluyor.

BAŞKAN – Tespitlere girsin.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ -Benim alacağım diye bir şey yapmayın.

BAŞKAN – Al, bu akşam çocuk bir yerde kalacak. Sen Rehberlik Araştırma Merkezi'nin burasıdır. Bu çocuk bu gece barınacak, yarın yemek yiyecek.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - Tamam.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Sayın Başkanım, yani bu Komisyon üstün yetenekli komisyonu olduğuna göre biz her önümüze geleni yanlış değerlendirme veya objektif olmayan bir şekilde değerlendirme yapma durumunda olmamalıyız. Aksi takdirde üstün yeteneklilere de haksızlık yapmış oluruz.

BAŞKAN – Sayın Vekilim net bir şey söylüyor, çok haklı. Diyor ki: “Bu çocuk elimize düştüğünde bunu ölçecek, biçecek psikolojik destek alacak.” Şimdi, tam da üstünde koskoca Rehberlik Araştırma Merkezi değil mi, siz sorumlu değil misiniz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - Evet.

BAŞKAN – Bu işleri yapmakla mükellef bir yer. Ne yapacaksınız?

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile birlikte çalışması gerekiyor.

BAŞKAN – Hayır hayır, bir dakika, ne yapacak şimdi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ -Yani spesifik vaka üzerinden gidersek, hani hep başından beri söylediğimiz bir şey var. Az öncede “tanılama ve bu çocuklara uygulanacak eğitim modelleri” yani “tanılama ve sonrasında uygulanacak eğitim modelleri.” Hani her defasında kararlar alınıyor tekrar üzerinden... Şimdi, tanılamayı niye biz bu kadar katılaştırıyoruz ki?

BAŞKAN – Peki ne yapalım, sen ne öneriyorsun? Şimdi haklı bir şey söylüyor ama diyor ki: Ben bu çocuğun bir şizofren mi, bir manyak mı, bir yetenek mi olduğunu göreceğiz ya, yani görmek istiyoruz. Ne yapacağız?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - Burada ki çocuk zaten kendini gösteriyor, gösteriyordu da. İlla bunu ölçme aracıyla veya şeyle değerlendirmeye gerek yok.

BAŞKAN – Millî Eğitim diyor ki: “Benim bir test yapmama gerek yok, çocuğun verileri benim için onun bir yetenek olduğunu gösteriyor.” Gösterdi, peki, ne yapıyoruz?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – O göstermez, yanlış yani bir kişinin tek başına iddia etmesi... Aile gelir, komşusu gelir, hatta siyasetçi bile gelir -on tane- “bu çocuk müthiş, dünyayı devirecek, Einstein'den beter” diyebilir ve konuşması ile bizi ikna da edebilir ama bizim ikna olmamız yetmez. Bunun muhakkak tespit edilmesi ile ilgili bilimsel bir kriter olması lazım. Bu bir kurumdur, sağlık kurumudur, eğitim kurumudur ama birisinin yetenekli olduğuna bilimsel karar verilmesi gerekir, o şart.

BAŞKAN – Bunu niçin yapıyoruz. Bu detay niye önemli? Bu çocuk kendi kendine bir yetenek olabilir, babası çok zengin olabilir, en iyi okullara gönderebilir, ayda 30-40 milyar para verir. O, bizim o zaman bir şeyini tespit etmemizi falan gerektirmiyor ama biz devlet olarak bu çocuğun elinden tutacaksam, burs vereceksem, ikametini karşılayacaksam, yol parasını vereceksem senin bununla ilgili bir bütçen olması gerekiyor, bu çocuğun desteklenmesi ile ilgili yani tespitten maksat bu. Sokakta herhangi birinin tespiti dediğim gibi, senin iddia ettiğin gibi, gördü, “bu çocuk deha” dedi, kolejin sahibi dedi ki: “Bu çocuk benim okuluma gelirse harikalar yaratır.” Bu bizi ilgilendirmiyor, diyor sayın vekilim. Ama ben elinden tutacaksam, masrafını karşılayacaksam, eğitimine katkıda bulunacaksam kusura bakmayın. Sen beğendin, ben beğendim, sana göre, bana göreyle bu iş olmaz; bunun bir tespitini yapmamız gerekiyor diyorum.

Buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ – Yani, bunun...

BAŞKAN - Hayır sende kendini zorda hissetme. Vakayı konuşuyoruz. Çünkü, yarın bir toplantı yapacağım Millî Eğitime gelip, yürümek istiyorum bir yerinden.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ – Ben tekrar aynı şeyi söyleyeceğim. Yani, tanılamayla ilgili Gülşah Hanım da bahsetti işte bir takım VTR'ler, gözlemler. Son yıllardaki literatüre baktığınızda artık hani dünya, bir anlamda literatüre baktığınızda bu geçerlik, güvenlik bir takım standardizasyon çalışmalarından vazgeçiyor.

BAŞKAN – Ya bırak bunları gözünü seveyim. Necati, bu çocuğu, biz komisyon olarak topladık. Ben deha olduğuna karar verdim, Korkut şizofren olduğuna karar verdi. Şimdi, sayın vekilim soruyor: “Halide hanımın bu çocuğun deha olduğuna karar vermesi,

senin kabulün için yeter mi?" Ben eğer görmeyen birisi olsaydım, fiziksel eksikliğim olsaydı net görüp tespit edecektin. Yürüyemiyorsam araba verecektin, görmüyorsam yanıma bir adam verecektin, beni götürsün diye.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bu kriterler yok.

BAŞKAN - Çok net bir şey söylüyor. Evet yok. Bu çocuk ne olacak?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ – Başkanım, ben Nurettin'e bir şans verilmesini, ne kayıp...

BAŞKAN – Kim verecek?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ – Biz verelim. Yani, zaten üniversiteyle...

BAŞKAN – Kim kim kim...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ – Yani, üniversitede şu an çalışmalarını yapıyor zaten.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Necati'yi niye bu kadar zorluyorsunuz, bu hepimizin bulunması gereken bir soruya cevap değil mi?

BAŞKAN – Hayır hayır bir dakika, bak şimdi.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Brainstorming yapıyorsunuz galiba ama...

BAŞKAN – Şöyle, ben kime telefon açsam bana cevapları: "Bunların hepsinin zaten formülü var, yapıyoruz." Ben hareket etmek istiyorum bu çocuğun üzerinden, somut yürümek istiyorum ya. Somut yürüdüğüm zaman hiç bir şeyin olmadığı, olmadığını göreceksiniz. Bu çocuk da Elazığ'da dolanırken valinin kapısında kaldı, RAM'in kapısında kaldı ben söyleyeyim. Her kapıdan da kovuldu. Buna benzer yüzlerce çocuk.

Şimdi Millî Eğitim diyor ki: "Üstün yeteneklilerin eğitiminin sorumluluğunu bana ver." Ben vermek istemiyorum Millî Eğitime. Ben, TÜBİTAK merkezli ve çocuğun tarafında menfaatini koruyan kısım ve fason hizmet alan bir yer olsun istiyorum Millî Eğitimin. Çünkü, bu organla yapması mümkün değil bu işi. Yani, fason eğitimi alsın, üstün yeteneklisini yapmak için. Bana fizik ver, kimya ver, yurt kur bilmem ne yap. "Hayır" diyor Millî Eğitim. Diyor ki: "Bu çocuğun sorumluluğu bende." Ben de diyorum ki şimdi: "Al."

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Sorumluluk onda olabilir, tespiti kim yapacak? Tespiti bir bulsak. Tespiti yapacak yer sağlık kurumu olabilir, hastaneler olabilir, Türkiye Psikoloji Derneği olabilir, bu konuda kurulan sivil toplum kuruluşları olabilir...

BAŞKAN – Şimdi, bugün sabah konuştuğumda Rehberlik Araştırma merkezlerine şu anda bir şey sunuyorlarmış, yarın bakana... Ben akşam çalışacağım onun üzerinde. Rehberlik Araştırma Merkezlerinde üstün yetenekli çocukların tespitiyle ilgili, üstün yetenekli eğitimi almış uzmanlar koyacaklarmış, doğru mu Necati Bey? Senin haberin yok mu? Ben biliyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ – Henüz paylaşmadık diye düşünüyorum, haberim yok yani.

BAŞKAN – Peki.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ya bu öneriyi biz çıkartacağız buradan konuşarak, şöyle olması lazım... Bu tespiti nasıl yapacağız, kim yapacak? Tespit edildikten sonra nasıl olacak? Yani, iki tane temel şeyimiz var. Ama ilk aşama bence tespit. Yani, tespit olmadan öbürünü yapmak. O zaman çünkü herkes, ya burada bir avantaj sağlanacaksa belli insanlara, o zaman herkes o tespit konusunda bizi yanılabilir.

BAŞKAN – Ne öneriyorsunuz orada? Ben TÜBİTAK öneriyorum. Siz ne öneriyorsunuz?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Bence, burada muhakkak psikologlar, Psikoloji Derneği, yani hastanelerdeki bölümlerin devrede olması gerekir.

BAŞKAN – Psikoloji Derneği yeter mi ya?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - Hastanedeki bölümler niye?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Özellikle ben hani yetenek değil de, zekâyla ilgili kısımda o tespitin yapılmasında yarar var

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Zekâ testi...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Zekâ testi değil.

BAŞKAN – Emrehan Bey zekâyı çok önemsiyor, yani, IQ ölçülmesini çok önemsiyor.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hayır, IQ ölçülmesini çok önemsiyor da IQ'yu ölçen Türkiye'de bir tek yer var zaten, hastanelerdeki psikoloji birimleri ölçebiliyor mu?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Hastanelerde ölçülebiliyor ama rastgele değil yani, ihtiyaç olursa.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Öyle mi?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yani, rastgele ben gidip de ben IQ' mu merak ediyorum dersiniz olmuyor.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bir tek o Psikologlar Derneği, “Biz yapıyoruz bu testleri.” dedi buraya geldiklerinde.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ferhunde Hanımın söylediği, yani onun, gene onların belki bilimsel şemsiyesi altında rehberlik merkezlerinde bu müracaatları değerlendirmesi lazım. Yoksa herkes kendi yakınına üstün zekâlı olarak nitelendirecek.

BAŞKAN – Aynen.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Böyle olunca üstün zekâlı olan ve yetenekli olanlara destek de sağlanmamış oluyor. Bu problem çözülmeden kalıyor.

BAŞKAN – Çok önemsiyorum. Yani, bura şey, bir şey söylüyor Gönül, Dilek Hanım. Ben şöyle karşılıklı...

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Hocam, Ankara ekinde Hürriyet gazetesinin, Hacettepe Üniversitesinin bir beyanatı oldu: “Enderun modelini başlatıyoruz, tüm Türkiye'yi gezeceğiz, üstün yetenekli öğrencileri tespit edeceğiz ve üniversite bünyesinde bunlara bir eğitim vereceğiz.” de ben baştan onu...

BAŞKAN – Şimdi, Hacettepe Üniversitesi bunu üniversite olarak yapıyor. Yani, bizim Komisyonumuzun, biz bunu temenni ediyoruz.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yok, on gün önce açıklamaları oldu.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Yani, ben...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – On gün önce açıklamaları oldu.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Siz, burada yoktunuz. Tatil döneminde böyle bir beyanatları oldu, paylaştılar. Bunu paylaşmak istiyorum. Bir de biraz önceki...

BAŞKAN – Hayır, hayır çok doğru. Buna benzer bir sürü yer yapıyor. İstanbul'da enderun mektebi adı altında 3,5 – 4 milyar para aldılar. Çocuklara birer, iki aylık korkunç bir suiistimal dönemi başladı. Ben onun için çok önemsiyorum. Ha adamın 4 milyarı var, falancıya vermek ister, enderun menderun ne... Efendim Türkiye'nin siyasetçilerini yetiştiriyorlarmış bir buçuk ayda, bakar mısınız? Yani, ha o onların problemi.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – O ayrı bir konu ben onu bilgi olarak verdim. Diğer konuyla alakalı da bir şey söylemek istiyorum. Bizim tabii alışkın olduğumuz üstün yetenekli çocuk tipi anne babaların çok bilinçli olduğu, okumuş olduğu, önlerine düşüp çocuklarını kapı kapı gezdiren bir profildi. Bugünkü gördüğümüz çok farklı bir profil. Yani, bu aslında bizim hedef kitlemiz profil, bu profil. Bunun üzerinde durmak lazım diye düşünüyorum.

Bir de biz çocukları tacizden korumaya yönelik çalışmalar yapıyoruz. Her türlü önlemi alıyoruz ama bu çocukların yaptığı projeler üzerindeki istismar nasıl önlenir; bunun içinde bir an önce bu çalışmanın yapılması gerekiyor. Kim bilir kaç akademisyen, bu çocukların düşüncelerini, fikirlerini kendi akademik kariyerlerinde kullanıyor. Bu anlamda bu çocukların kayıt altında olmasının da, hem beyin göçü vesaire diyoruz, hem de istismar açısından da ayrı bir önemi var.

BAŞKAN – Ya özür dilerim.

Yalnız arkadaşların hassasiyetlerini lütfen göz ardı etmeyin. Hem çocuğu bırakmak istemiyorum hem de şımartmak istemiyorum. Hem üç gün sonra ortada bırakılmış olsun hissi vermek istemiyorum ama bu süreci de onunla yürümeğe istiyorum. Siz, bu işin en üstünde olan insansınız. Nasıl davranılacağını iyi bildiğiniz için lütfen bu sorumluluğu siz alın. Hiçbir ümit vermeyin ama ümitsizlik de vermeyin. Yani, onu siz ayarlayın nasıl ayarlanacak dersiniz, bilmiyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ – Bir süre burada kalacak mı?

BAŞKAN – Bir süre kalsın istiyorum. Onu nasıl anlatırsınız ama dediğim gibi yani bir süre sonra gideceğini, hani çok değerli olup olmama konusunda kendine bir zan yüklemesin.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ – Anlaşıldı.

BAŞKAN – Onu nasıl yaparsınız bilmiyorum.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Çok güzel ve zor bir şey istediniz. Hem ümit ver, hem ümitsizlik ver. İki beraber müthiş.

BAŞKAN – Ama bak şimdi, karşımdaki kişi Rehberlik Araştırma Merkezinin başındaki insanlar. Bunlar daha buraya gelen çocuğu nasıl davranacağını bilmezlerse, dışarıda ki nasıl bilecek. Onun için yani çok önemli gerçekten, çocuk deney gibi. Yani, karşılaşıyoruz bakın, ne yapacağımızı bilmiyoruz. Öyle örnekler vakalar var ki hiç buralara intikal ettirmedik. Çocuklar, Rehberlik Araştırma Merkezlerinin dibinde saatlerce bekliyorlar gözünüzü seveyim. İçerdeki ya onun için izin almış gitmiş, ya bu... Çok zordalar.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Evet toparlayalım. Evet toparlayıp kapatacağız.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Tanılamayla ilgili hani, şimdi biz en baştan başlamaya çalışıyoruz ya. Neyle tanılayacağız, nasıl yapacağız, kim tanılayacak? Aslında biz, ikinci basamaktan başlamalıyız. Çünkü, ne için tanılama yapacağız. Matematik alanında eğer elimizde bir program varsa ve biz diyorsak “Türk çocuklarını biz matematik, bilim ve mühendislik alanında geliştirmek, yetiştirmek istiyoruz.” Bu kararı aldıysak hocam, ona göre tanılama kriterleri, mesela kendimize örnek alabiliriz, o zaman WISC-R zekâ testine çok da bağlı kalmamız gerekemeyebilir. Biz diyorsak ki: “Biz Türkiye olarak resim, sanat ve müzik alanında önder olmak istiyoruz.” diyorsak, buna göre bir program geliştireceğiz önce, öğretmenlerimizi eğiteceğiz, onu hazır edeceğiz ondan sonra o programa göre bir çocuk seçeceğiz. Çünkü, seçtik çocukları Psikoloji Derneği, hastaneler seçtik bunları WISC-R göre. Sonra?

BAŞKAN – Sonra?

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Nerede okuyacaklar, hangi programı okuyacaklar.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Siz onu yapmayacaksınız.

BAŞKAN – Hayır, hayır konuşuyoruz hocam. Çok hoşuma gidiyor, korkunç keyif alıyorum.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yetki bende olsa, ben Başbakan olsam veya Millî Eğitim Bakanı olsam bütün bu çalışmayı... Demin sizin verdiğiniz örneklerde aslında dört tane çok önemli alan var: Problem çözme, karar verme, yaratıcılık ve kritik düşünme. Diğerleri de var işte: Kendini ifade etme, iletişim kurma.. Ama bu dördü çok önemli. Bence, bu dördünün bütün eğitim sistemine konulması, yerleştirilmesi lazım ve sadece çocuklarımıza, gençlerimize, öğrencilerimize değil; toplumun tamamına yani ileri yaşta insanın, şu an karar verme aşamasında olan insanların da daha iyi düşünmesini isteme hakkımız yok mu? Ülkeyi yönetenler, bürokratlar, apartman... Herkesin daha iyi düşünebilmesiyle ilgili iklim yaratılması için bu bir fırsat. Bunu okullara yaydığımız zaman ama bunlar içerisinde tespit yapıp, orada ben daraltmayı öneriyorum. Yani, bunu çok genişletirsek netice alınmaz. Orada iyi olan, üstün olanlara, hatta çok üstün olanlara muhakkak devlet desteğiyle elimizden gelen hangi olanaklar varsa; maddi olanaklar onların daha iyi eğitim olanaklarına kavuşması teknoloji olanaklarına kavuşması gerekirse yurt dışı temaslarında bulunması yani ama 100 kişi ama 1.000 kişi bunları seçip bunlarla da ilgili eğer geriye dönüş başarı öyküleri alırsak ille Nobel, Oscar beklememiz gerekmiyor, onlar çünkü çok az sayıda yani Harvard mezunu, MIT mezunları da baktığımız zaman ille hepsi Oscar veya Nobel almıyorlar ama alabilme olanağının olması güzel bir şey. O yüzden yani bana sorarsanız biz bunu bütün eğitim sistemine yayabilecek bir öneride bulunmamız lazım. Zekânın veya yeteneğin çok önemli bir değer olduğunu herkes biliyor ama yani bunun bir hedef sözcüğü hâline gelmesi, bir misyon hâline gelmesini sağlamamız ve de okullarda, öğrenim kurumlarında daraltılmış, az sayıda ama çok üstün yetenekli veya üstün zekâyâ sahip olanlara da ekstra verebileceğimizden daha fazla...

BAŞKAN – Her okul için mi?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Her okul değil.

BAŞKAN – 46 bin okul için.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yani her okulda bir tane en üstünü bulmaya çalışırsak o zaman bu dejenerasyon olur. Her okulun muhakkak bir birincisi var ama bizim aradığımız düzeyde olmayabilir. Benim görüşüm bu.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) - Ben bir şey söylemek istiyorum. Özellikle Tip 1, Tip 2 uygulamaları normalde sistemi belirliyor. Tip 1 ve Tip 2’deki uygulamalar yani entelektüel ya da bireyin yeni fark edeceği konuların tespiti, ondan sonra Tip 2 çok özel bence grup çalışması. Biraz önce söylendi ya. Çok zeki, deha ama tek başına hiçbir şey yani sistem onu getiriyor.

BAŞKAN – Ki me deha diyorsun orada sen?

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Diyelim ki 100 kişiden 2 kişi deha çıktı.

BAŞKAN – Nerede ölçüldü?

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Diyelim ki...

BAŞKAN – Çok önemsiyorum yani açmak için. Soru sorunca böyle şey yapıyormuşum gibi geliyor. Tespit diyor ya Hocam...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Tespit şuradan çıkar: Bizim bir şansımız var eğer Millî Eğitimin müfredat ve sistemi düzenlemesi, tekrar yeni sisteme, yeni bir düzene girmek. Şimdi burada bizim ilk dört ve ikinci dördte bu Tip 1 ve Tip 2 dediğimiz uygulamaları zenginleştirmeyi yapmamız lisede Tip 3'e yani artık kristalleşmiş bilgiye geçmemiz gerekiyor. Peki bu süreci yaptık yani Tip 1'in ortaokul ve ilkokul dediğimiz bölümde birinci dört ve ikinci dördte bütün okullarda mevcut eğitim sistemini buna getirdik, grup çalışması, entelektüel her konuda farkındalık yaratacak problem çözme becerisi, hayal kurma becerilerini geliştirdik, böyle bir şey yaptık. Bu sekiz yılın sonunda her yıl bunun mevcut öğretmenler ve çevresiyle ilgili tespitleri yapılacak bir şey oluşturulabilir yani her yıl için puanlama sistemi getirilebilir. Bunun sonucunda çevresi ve öğretmenleriyle diyelim ki üçüncü döneme geçen, lise dönemine geçen sürede kristalleşmiş bilgileri vermeye başlırsınız. Bu grubun da yarısı torpille gelmiştir, elenir yani bir şekilde puanlama sisteminde onlar zaten düşer. Şimdi sistem böyle yapılırsa belki yakalarız ama tüm Türkiye'de en azından grup çalışması yapacak, birlikte çalışmayı becerecek tüm insanlara bir şekilde öğretilmiş olur. En büyük sorunumuz Türkiye'de bu.

BAŞKAN – Şimdi bir netleştirilim mi?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ben size tahmini bir soru sorabilir miyim? Mesela hayalinizden geçen diyelim biz gelecek seneden itibaren üstün yeteneklileri ve zeki gençleri destekleme kararı alsak ve de olanaklarımız çok geniş olsa. O sene içerisinde, bir sene içerisinde toplam kaç genci veya öğrenciyi seçmeyi hayal ediyoruz?

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – En şeyi yüzde 2'dir yani yüzde 15'e çıkamaz ilk başlangıç.

BAŞKAN - Hedef kitlemiz... Bu yüzde 2'ye gidersek...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Mesela 2013'te kaç kişiyi seçeceğiz?

BAŞKAN – 300 bin, 500 bin kişi, böyle bir şansımız hiç olmaz, gerek de yok zaten.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – O zaman şehirsiz 81 kişi denebilir, ya da 2'şer kişi olsun.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Kaç kişi olabilir?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - Bu bütün Türkiye'de olmaz. Belli bölgeler pilot bölge seçilir. Pilot uygulama başlatılır.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yani kaç kişi hayalinizdeki Hocam?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - Onu onlar söyleyecek.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Sizde olsa yetki yani.

BAŞKAN – Sen başbakan oldun. 5 bin, 10 bin, 20 bin...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - Ancak, en fazla 10 bin yani 10 bini bile bulamaz.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – 10 bin bence çok yüksek bir rakam.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - 10 bin çok yüksek rakam.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – En fazla 500 ile 1.000 arasında bir şey olursa bu proje tutabilir. 500 ile 1.000 kişiyi takip etmek de kolay, onlara ne yapabildik, ne verebildik.

BAŞKAN – Şey çok değerli: Bu raporda arkadaşlar alınmalı. Biz eğer bir geçiş süreci yaşayacaksak gerçekten hedefimizden ya bir tez puanı olmalı, biz şunu hedefliyoruz demeli ya da sayısal olmalı ki...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - Bölgesel de olabilir. Bölgesel olursa sayı hedefi olmaz. Türkiye'nin bütün bölgelerinden seçilecek pilot il ve ilçelerden uygulama başlatılır yani bir tane batı, bir tane orta Anadolu, Karadeniz, güney, doğu, güney doğu. Yedi bölgede başlatıp değişik kültürlerden gelmiş olan çocukların seçmedeki kriterlerini de saptamak açısından önemli.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Bence tabii bütün bölgelerden gelmeli ama bölge için bir kontenjan gibi bir şey olamaz, olmamalı.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Olmamalı.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yani her bölgede elenip gelecek ve hani 500 veya 1.000 kişi dediğim zaman bunun bir başka gerekçesi de var. Üstün yetenekliyi veya üstün zekiyi tespit etmek böyle sadece yazılı sınavla falan olabilecek bir şey değil yani muhakkak sözlü bir uzmanın yani iki saat, bir buçuk saat, hatta iki buçuk, üç saat bile olabilir ve en son o aşamaya gelinceye kadar başka şeyleri ölçebiliriz işte, okuldaki başarı durumu, öğretmenin tavsiyesi ama sonuçta elenip elenip en son bir uzmanın önüne gelecek.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bence bölgesel olmanın yanı sıra tespit edilmesi gereken bir başka konu hangi yaş grupları arasında bunun olacağı yani ilkokul, beş yaştan başlayıp herhâlde on beş yaşa kadar gitmeyecek bu. Hangi yaş grupları arasında olacak? Hangi bölgelerde? Ben bölgesel farklılıkları çok önemsiyorum. Bölgesel farklılıklar tanılama için uygulanacak metodolojinin çeşitliliğini de beraberinde getirecektir. Her bölgede aynı kalıpla bu tanılamayı yapamazsınız. Çocuğun farklı sosyokültürel ortamdan geldiği bölgelerde farklı metodolojiler uygulanması gerekir. O nedenle bölge, yaş...

BAŞKAN – İstanbul’da yaptığımızı gidip de Kars’ta...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yapamazsınız. İstanbul’un Erenköy’ünde, Kadıköy’ünde yaptığınız testle ne bileyim işte başka bir ilçesinde yaptığınız test bile farklılık gösterecektir. O nedenle bence bu pilot uygulamayı başlatırken bölgesel farklılıkları dikkate alan bir yaş grubu sınırlamasını da getirmek durumundayız.

BAŞKAN - Şimdi bu şey kısmı önemli. Bir sürü insan gözünü açmış Başbakan onlara ne zaman sorsa “Komisyon raporlarını bekliyoruz.” diyorlar, bu da bizi ağır bir sorumluluk altına sokuyor.

Yarın ben gidecektim ama Emrehan Bey sizden ricam arkadaş hazırladı o şey grubunu, siz de katılırsanız tecrübelerinizi o sırada paylaşmak adına. Sonra TÜBİTAK’tan bir kişi alacağız. Hakan Sarı’yı alacağız bir araya. Neyi yaparız, nasıl yaparız konuşup rapora öyle geçeceğiz ki onların taahhüdü olmuş olsun, aksi takdirde bir şeyin üzerinden takip edemeyiz biz konuyu.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Bu yalnız siyasi de bir karar, o yüzden hep beraber tartışalım diye. Mesela bana kalsa ben daraltılmış 500 veya 1.000 diyorum ama burada başka arkadaşlarımız, sizler hani değişik görüşler olabilir.

BAŞKAN – Şu önemli: Türkiye bir geçiş süreci yaşıyor. 250 bin tane çocuk bulduk diyelim. Öbürkü dedi ki geldi bize “Niye benim çocuğumu alıp da eğitmiyorsun.” Ama şimdi sırf IQ’yu almıyoruz, üç tane kriteri alıyoruz. Hangi çocuk için arıyoruz bunu? İsim vermek istemiyorum, bilmem ne kolajına giden çocuk için aramıyoruz, onun imkânları var. “Ben çaresizim, elimi bir yere uzatamıyorum, bana destek ol.” Dediğinde bu devletin, milletin vergisinden vergi verebilmesi için benim bir kriterimin olması lazım. Bu kriterde de komisyon şunda mutabıktır ki: Sadece IQ testiyle değil, üç farklı alanda, işte dediğim yaratıcılık, motivasyon dediğimiz bir sürü yerde bir yapmış olacak. 10 bin kişi... Ha, siyasi kararda derse ki hükümet “Ben hem kadro olarak çok yeterliyim hem param pulum da var, 10 bin kişi.” Helal olsun.” deriz biz de.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – O zaman olmaz o, o zaman doğru sonuca ulaşılmaz. Bu konuda kararlı olmak lazım. Bu konuda net bir şey ortaya koymak lazım yani bütün Türkiye’de... O popülist bir yaklaşımdır, ondan sağlıklı sonuç çıkmaz. Sağlıklı sonuç, adım adım çıkar.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI - Toplarsınız ama zaten onunla ilgili eğiticiler noktasında...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yok zaten.

BAŞKAN - Doğru söylüyor Hocam. 10 bin dedik, tamam. Kalktı dedi ki, costular 20 bin dediler...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – İşte denmesin diyorum ben, o yüzden...

BAŞKAN – Beş yüz kişi. Bizim mazeretimiz ne olacak? Kimi, nerede, kiminle nasıl eğiteceksiniz?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Nasıl tespit edeceksiniz bu kadar sayıdaki insanı tespiti de zor.

BAŞKAN – Tespit etti dedi, olur mu yani ettim.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Nerede ettin onları?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Haksız tespit oluruz, büyük bir olasılıkla haksızlık yapılmış olur, o kadar sayıda tespit edilebilecek kurum oturmuş değil, bakın yani kendi içimizde baktığımızda yok. Ne kurum var ne de o kurumun uzmanları var, daha az sayıda başlarsa hem tespit edilebilecekler için, hem tespit edecekler için, bir deneyim süreci yaşanmış olur bu en az üç dört sene falan...

BAŞKAN – Ha, iyi bir test alanı oluşturmak, eğitici grubun iyi yetişmesini sağlamak, kaynakların test edilmesi, üniversitelerin test edilmesi, müfredatın testi – eksik varsa tamamlayalım- neyse bunu yapabilmek için bizim ilk 5 bin kişiden bahsediyoruz.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bence rakam koymayalım.

BAŞKAN – Peki, rakam koymuyoruz yani işte şu kadar siz üç, dört, beş gibi...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yani benim tahminim her sene 500 ila 1000 kişi olur ise yani...

BAŞKAN – Her sene diyorsun sen.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Her sene beş yüz, her sene tespit edilmesi lazım çünkü.

BAŞKAN – Böyle bir süreci yaşamak lazım son derece mantıklı.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yani ben şuna karşıyım: Beş yüze ulaştık...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yok, yok değil ben haddini söylüyorum sana Nur Hanım.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ben biliyorum sizin öyle söylediğinizi, siz tahminen bu kadar çıkar diyorsunuz. Ben de diyorum bu rakamı hiçbir şekilde raporda telaffuz etmeyelim, şu, şu bölgelerde şu yaş grupları içerisinde, şu yöntemle tanımlama yapılması diye getirelim kaç çıkacak bir de bir görelim.

BAŞKAN – Gördük diyelim Hocam. Sonra?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Gördük tamam onlarla ilgili eğitime başlatacağız.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – O zaman diyecekler ki...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Belli bir pilot uygulamayı söylüyorum yani beş yüz , altı yüz gibi bir rakam söylemeyelim.

BAŞKAN – Bunu nasıl tespit ettiniz? Bak konuşma ne kadar güzel yere gidiyor, iyi bir test sunduğunuz zaman 10 bin, 20 bin çıkmayacak zaten.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Çıkmaz zaten canım.

BAŞKAN – İyi bir test, seviyeli bir test sunduğunuz zaman o çıkmayacak zaten...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yedi ilde uygulama başlatacaksınız. Nereye çıkacak bu kadar?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yanlış bir yaklaşım, hayır müracaat edenlerin sayısı ile orantılı, eğer 100 bin kişi müracaat ederse sonuçta 100 bin kişiyi orada sıralayacaksınız.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bir de bu sadece devlet okullarında olacak değil mi? Biz yapacağız, okullarda yapılacak bu.

BAŞKAN – Tabii devletin yapacağı maliyetine katlanacak, çocuğa yurt açacak, belki okul açacak, belki kampüs açacak, belki üniversitenin içinde yapacak...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Robert Koleji gidip bu testi kimseye yapmayacak.

BAŞKAN – Hayır, hayır.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yani bu devlet okullarında yapılacak.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Biz böyle program duyurduk, bir şekil de müracaat edenler olacak değil mi?

BAŞKAN – Tamam.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yani ben üstün yeteneğe sahibim diye veya çocuğum üstün yeteneğe sahip, sonuçta eğer bu 100 bin kişiyse bizim de çok test mekanizmamız varsa ne yapacağız, biz bu 100 bin kişiyi sıralayacağız 1' den 100 bine kadar değil mi yani bu işin yolun bu sıraladıktan sonra, üstten kaç kişiyi alacağımıza karar vermemiz gerekir.

BAŞKAN – Alıtta gelen ne yapar biliyor musun? Seni parçalar, parçalar. 129' u, 130' u, 135' i gören aynen...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Hayır.

BAŞKAN – ... çünkü dünyanın bir üstün yetenekli kavramında bir ölçütün var ya parçalar bizi.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Zaten 100 bin kişinin girdiği tek bir sınav olamayacağından hareket ederek bunun böyle olmayacağını söylüyorum.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hayır tek bir sınav yapmayacağız ki zaten, yani bu ne ÖSYM bir de üstün yetenekli çocuklara sınav mı yapıp, bunu da neyse yüzüne ağzına buluşturacak...

BAŞKAN – Ne yapacağız?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – ...yani böyle bir şey yok.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Eskiden TÜBİTAK' ta, yani benim de bursiyer olduğum, TÜBİTAK bursları var...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Okul taraması olacak bu ya, okul taraması.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Efendim, TÜBİTAK bursları vardı, TÜBİTAK burslarına müracaat ettiğinizde, tabii okuldaki ders durumunuza göre veya oradaki sınav oluyor, başarılıysanız burs veriyor. Her ay size karşılıksız verilen bir burs. Bunu almak iyi bir şeydi, hem öğrencileri motive eden hem de parasal destek veren bir şeydi ama buraya anormal derecede müracaat olmuyordu yani o sınavın veya oranın kabul etme kriterleri belli olduğu için az sayıda insan ama her müracaat eden de o sınavdan

geçemiyor idi. TÜBİTAK bursiyeri olamıyor idi yani şimdi burada üstün zekâlılar, üstün yeteneklilere dönük eğer bir olanak sağlanacaksa maddi ve diğer teknik olanaklar buna müracaat edecek kişilerin, Türkiye'nin her bir yerinden olması muhakkak gerekiyor yani yedi bölgeden muhakkak olacak, ama ilk başta yani bunları sıralama yapmamıza gerek kalmadan... Yoksa herkes ilk başta ilk yüz de dersin, ilk beş de dersin.

BAŞKAN – Hayır, hayır tamam yani şöyle söyleyeyim Hocam, yaptık şeyleri, o sınavlardan da ha belki bizi tek kurtaran şey olur, farklı farklı seçme aletlerin olması yani bir şey yapmayacağız tutup sınav yapmayacağız onları. Yetenek testlerinden mi geçecek?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ben okul taraması, okul bazında tarama yapılması gerektiğini düşünüyorum, yani bir sınavı ilan edip üstün yetenekli çocuklara sınav açtı diye bir şey olamaz, alamaz...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yapılmaz öyle diyorum zaten.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – ...bu hem sınava sokulan çocuğun psikolojisi açısından, hem ailenin....

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Aynı şeyi söylüyoruz sonuçta sınav bile değil ...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – ... aynı şeyi söylüyoruz okul bazında tarama gibi olmalı mı?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – ... taramalardan yapıldı yapıldı, çeşitli aşamalardan geçti bir merkeze gelecek o Ankara'dır, İstanbul'dur...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Sonuçları geldi.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – ... ondan sonra o çocuklar muhakkak bire bir. yetenekse yetenekle ilgili tespit yapacak, zekaysa zekayla ilgili tespit yapacak kişi, bire bir o çocuklarla konuşacak onun neticesinde bu sene diyelim ki 500 kişi veya 700 kişi destekten yararlanma hakkı kazanacak o 700 kişi gene hangi kurum olursa TÜBİTAK'la TÜBİTAK, o takip edecek bu çocukları hem psikolojik açıdan, hem sosyolojik açıdan, hem ders durumu eğer o öğrencilerse takip edecek, gelecek sene için de bir gösterge olmuş olacak her sene bu tekrar edecek ama eğer başarılı elde ediliyorsa buraya hükümetler de gerekli kaynağı ayırıyorsa diyelim ki ilk sene beş yüzde başladıysak diğer sene altı yüz veya yedi yüz olacak.

Buyurun.

BAŞKAN – Hocam ben somutlaştıracam yine A okulu diyorum ben şimdi MEB, Millî Eğitim Bakanlığı A okulu. Bakanlık her okula ölçütler mi gönderecek?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Okul da olur, kültür sanat merkezleri de olur, üstün yeteneğe sahip olduğunu düşünülen çocukları ...

BAŞKAN – Tamam rehberlik araştırma merkezine yollayarak tespit etmişler onlar şimdi.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Evet 10 kişi gitti rehberlik araştırma merkezi baktı ki bunların 5'i doğru değil yani uygun bulmadı onları da...

BAŞKAN – Bir eleme mi yaptı?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – ... tabii bir eleme yapması lazım...

BAŞKAN – Neye göre yaptı?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – ... mülakatla olabilir o.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ben bundan doğru saptama çıkacağını düşünmüyorum.

BAŞKAN – Şimdi bir devam edelim.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Okul tespiti yaptıysa bitti zaten.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Hayır, hayır on kişi tespit etti okul.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – 10 kişi tespit etmesin.

BAŞKAN – Hocam, Hocam sonra sizinkiyle gidelim.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – O okuldaki 10 öğrenci müracaat etti, rehberlik merkezine, rehberlik merkezi de 10 kişiyi 5'e indirdi, 5'ini, doğru bulmadı kendisine göre.

BAŞKAN – Neye göre? Sadece karşılıklı konuştu.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Evet çünkü rehberlik merkezinde görevli bir...

BAŞKAN – Tamam açarak gidiyorum burayı kayıtlara girsin diye bunu Kars'ta yapıyoruz bunu Mardin'de yapıyoruz ben falanca aşiretin çocuğunu sevmiyorum kızını da istemiştin vermedi, geldi "uuu" dedim yolladım gittim.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – İnsandan kaynaklanan problemleri hepsini birden çözme şansımız bir anlık yok.

BAŞKAN – Çözmek zorundayız, aksi takdirde var ya burada bir avuç İstanbul üstün zekalı kalır yahut bir avuç öğretmen ya da işte farklı meslek gruplarının çocukları kalır.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Seçimlerde de demokrasi diyoruz yani aşiret gidip de herkese buna oy vereceksin der yani bazı kötü örnekler bizim genel yaklaşımımızı etkilememeli, ha biz ...

BAŞKAN – Peki, peki tamam.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – ... oradaki rehberlik araştırma merkezinin uzmanlarını da iyi varsayalım.

BAŞKAN – Tamam, olduğunu düşünüyoruz tamam peki.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – O 10' u 5' e indirdik.

BAŞKAN – Genelde 5' e indirdi.

Evet.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Bütün okullar o bölgedeki veya o ildeki bütün okullardan tespit edilip önerilen diyelim ki, 5 bin kişi var, 5 bin kişiyi azaltmak için bir sınav uygulanabilir o beş bin kişiyi azaltmak için.

BAŞKAN – Şimdi de onu yapıyor.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Efendim...

BAŞKAN – Şimdi de onu yapıyor.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – ... ama bu sınavın...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Farklı bölgelerin ekiplerini oraya göndermek lazım diyelim ki, Kars'a gönderiyorsanız, Eskişehir ekibini Kars, Kars ekibi İzmir'e, İzmir ekibi şeye yani bu seçici ikinci eleme ekibinin bütün özel grubunun çok ani ve kimse bilmeden bir gün içinde, bir gün önceden getirilip bir gün içinde halledilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Grup testlerinin geçerliliği az dediler Hocam, ne testi yapıyoruz burada 5' e inen çocuğu?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Oradaki sayıya göre, bu yani tek aşamada mı olacak iki aşamada mı olacak ona karar vermek lazım, de ki oturumda bunu saptamak kolay olmayabilir ama... O bir veya iki aşama dediğimiz sınav, onu sonraya bırakalım o sınavdan diyelim ki geçtiler, o sınavdan kaç kişi, her bölgeden kaç kişinin geçmiş ise sonradan muhakkak bir merkezde bu Ankara veya işte bir merkezde o bire bir görüşülerek sonra karar verilmesi lazım, ama bu neye bağlı eğer hedefimiz 500 veya 1000 kişi olacaksa yani piramidi aşağıya doğru ona göre açmamız gerekir. Ama yok 5 bin kişi, 10 bin kişi tespit edecek denilirse o zaman sınavın şekli farklı olur, eğer 500' den veya 100' den hareket edeceksek 500 kişiyi seçmek için kaç kişiden 500 kişinin seçilmesi daha doğru olabilir diye yine matematiksel bir tahminde veyahut önerilerde bulunulması gerekir. Ben her 10 kişiden birinin seçilebilmesini uygun görürüm mesela bana sorulsa eğer 5 kişi seçeceksem ben..

BAŞKAN - Ama sizin metodunuz Hocam, çok kişisel duyarlılıklara bağlı çünkü motivasyonu ölçmüyoruz bu sınavlarda, yaratıcılık ölçmüyoruz, davranış ölçmüyoruz.

Bakın, bir Kars'ı alalım, bir de İstanbul'u alalım. Şimdi, Kars'ta farklı, ilk 10' dan 5' e indirirken Kars'taki hocanın tavrı ile İstanbul'daki hocanın tavrının birbirini tutmasını arzu ediyoruz, olduğunu kabul ediyoruz, öneriyoruz. Oldu, iki taraf da 5' e indirdi, ondan sonra tuttuk, bunları sınav yaptık.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Hayır. 5' e indirmedim. Yani, o, kendisi bizim illa kaç varsa yarıya indir demiyoruz. Yani bütün müracaatlar, eğer okulda, diyelim, 100 kişi varsa 100' ü müracaat etti, 5' ini elediler, 95 kişiyi sıralayabilir.

BAŞKAN - Şu anda yaptıkları o sistemi öneriyorsunuz.

Şu anda, sınıf öğretmeni tavsiye ediyor, okul tavsiye ediyor, veli müracaat ediyor, geliyorlar, rehberlik araştırma merkezine gidiyorlar, araştırma merkezinde bir grup testi yapılıyor -şu andaki uygulama- arkadan da BİLSEM'ler için bir bireysel test yapıyorlar. Bu yapılıyordu zaten.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Buradaki tespit edilenlere biz ayrıyeten muhakkak başka bir sınav uygulayalım, Ankara'ya getirmeden önce, diyorum.

BAŞKAN - Peki bunları ne yapacağız, bu kadar yorduk?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Nasıl yorduk ya?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - Sayın Vekilim çok küçük bir gruptan bahsediyor yani BİLSEM'lerin dışında binde 1, belki, on binde 1, yüz binde 1'lik çok küçük bir kesimden bahsediyor.

BAŞKAN - Niye?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ – IB okul değil mi? Yanılmıyorsam.

BAŞKAN – Yok yok.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ – Öyle mi?

BAŞKAN - Bu arada gitti, müracaat etti.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI - Nereyi seçiyoruz, hangi programı seçiyoruz? Ben gerçekten kafa... Yani, şimdi, ben anlıyorum sizi sayı çok önemli çünkü bütçe buna uygulanacak, yönlendirilecek, öğretmen sayısı, idareci... Hani, en önemli, birinci basamak sayı ya da tanılama gibi geliyor ama neye göre seçtiğimizi bilmezsek Hocam, bu çocukları, onları koyacağımız bir program yoksa, bir okul yoksa yani, Türkiye, kendine özel okul olarak bu çocukları toplayacak, grup grup okul mu yapacak? Hayır, her devlet okulunda, yüzde 15'lik, anlattığım tarzda bir, 100 çocuktan 15, yüzde 15'i seçip bütün okula tip 1 ve tip 2 zenginleştirme yapıp üst seviyedeki çocukları tip 3 zenginleştirmeye daha mı kristalleştirecek? Önce bir yapıya karar vermemiz lazım ki... Nasıl seçeceğiz? Neyle seçeceğiz? Kaç kişi seçeceğiz? O zaman işimiz çok kolaylaşacak ama "On." diyoruz "Yüz." diyoruz "Beş yüz." diyoruz. "Neyle seçeceğiz?" diyoruz.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) - Bir de yaş grubu sıkıntısı var yani. Nereden alacak? Eğer şeyse fen lisesinden sonra mesela, onun içerisinde bir eleme yapılabilir. Ama o...

BAŞKAN – Şimdi, Hocam, sizin dedikleriniz şu anda yapılan bir şey. Bir yenilik önermiyor bize, farklı değil. Elemanlarımız daha iyi değil yani, yeniden bir şey, kampanya yaptığımızda şartlarımız yine daha iyi değil. Rehberlik araştırma merkezleri o daire, bu daire içinde falan kurulmuş.

İsrarlı mısınız bu sisteminizde siz?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – İsrarlı? Hiçbir şeyde ısrarlı olmayız, hep beraber tartışıyoruz ama ben eğer bin kişiye para verecek olsam veya bin kişiye destek...

BAŞKAN – Bunun devlet yatılı burslu sınavdan farkı ne? Devlet yapıyor ya, parasız yatılı okul sınavlarından farkı ne olacak sizce?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Benimki, son aşamada kâğıdın kullanılmadığı, bire bir uzmanların görüştüğü, konuştuğu ve ondan sonra karar verdiği kişileri alacağım. Benim son sınavım uzmanların yüz yüze görüşme yaparak...

BAŞKAN - Ankara'ya mı getiririz onları?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Merkez neresiyse oralar. Birkaç yerde de olunabilir o görüşmeler. Tek bir yerde...

BAŞKAN - Çocukların masraflarını karşılayacak mıyız? Geldiler.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Onlar teknik konular, öyle olsa çok daha iyi olur yani, o çocuklar, sonuçta 500 kişi...

BAŞKAN – 2 bin, 3 bin kişi kapıya yığıldı "Benim çocuğumu test edin." dedi.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - 3 bin kişi yığılmayacak. O elemelerden sonra şimdi 500'den geriye doğru gidiyorum. 500 benim için altın değerinde ama 500'ü tespit edeceğim, eğer 5 bin kişi geldiyse o 5 bin de yani altına yakın gümüş değerinde. Ben o çocukların eğer seyahat masraflarını karşıladıysam, onlara belki bir seminer verdimsem, onlar da çok faydalı bir şey yani, ille sırf 500'ü hedeflemeyelim. 500'ün altına doğru gittiğinde 5 binin olması için eğer... Türkiye'de 50 bin kişi, okullarda da 50 bin kişi müracaat ettiyse onlar da yine benzer disiplini alma konusunda bir tecrübe kazanmış olacak.

BAŞKAN – Senin bu şey bizim kafamızı karıştırdı. Sen kâğıt üzerinde netleştir, ver bunu bize. Ne diyorsan?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Zaten şimdi, zekâlarımız da yoruldu, epey vakit de geçti.

BAŞKAN - Hayır. "Şimdi hemen ver." demiyorum zaten.

Şimdi, test kısmını yazan arkadaş, ne olur, bunu, en geç iki gün içinde bana ver ki...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Sayın Başkanım, benim bu düşüncemin, şu an çok kristalize olmuş düşünce... Beraber yaparak...

BAŞKAN - Kristalize et, git, yatarken.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Sizden gelen önerilere göre beraber oluşturabileceğimiz bir şey çünkü model... Bir kere, eğer 500 veya bin kişi kabul edilecekse...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Dayanamıyorum, haykıracağım şimdi. Söz verin bana.

BAŞKAN - Hocam, seninle başlayalım.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Şimdi, bana, açıkçası, bunu dinlediğim zaman, bu, bana çok itici geliyor, bir tür ari ırk yaratma projesi gibi geliyor yani eleye eleye... Peki, o edediklerimiz kim? O edediklerimizin potansiyelini biz ne kadar biliyoruz da eliyoruz? Neye göre eliyoruz? Yani, salt IQ testlerine göre küçücük çocukları alıp 5 binlerden 500'lere elerken biz neyi de beraberinde eliyoruz? Yani gerçekten çok.. Hani, biz bu yöntemle üstün zekâlıları tespit edeceksak ben, bir tür ari ırk yaratma projesi gibi görüyorum bunu ve çok rahatsız ediyor bu beni.

BAŞKAN – Ne yapalım?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Şimdi, bir kere,

Bir: daha önce de söyledim, okul bazında yapılacak taramalarda başvuru esasına göre bu tarama yapılmamalı. Okul oradaki çocukların, eğitimin doğal bir seyri gibi yine uzmanlar aracılığıyla, onların zekâsını ve yeteneğini test edecek -ki zannediyorum da yapılıyor- sınavlar yapılmalı.

İki: Birinci aşamada bu çocuklar ait olduğu kurumdan koparılmamalı, o kurumun içinde isterseniz zenginleştirilmiş yöntemle, isterseniz ayrı derecesiz sınıflara, gruplara toplanarak bu ikinci aşamayı böyle geçirmeli. Çocuk elendiğini, itildiğini fark etmemeli bu süreç içinde. Bunların içinden daha parlak olanları üçüncü bir kademeye taşımamızın yolunu ve yöntemini araştırmalıyız. Ama yani, ben 10 bin ya da 100 binden 500'e, 400'e, bine indirgeyen bu elemeci sistemi yani içim kabul etmiyor.

BAŞKAN - Ne öneriyorsunuz Hocam?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bunu öneriyorum işte. Bir, bütün okullara tarama.

BAŞKAN - Şimdi Kars'tayız.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Kars'ta. Yedi bölgeyi ayırdık, yedi il –açık söylüyorum bak- seçtik ilçeleriyle birlikte, okul olan her yer. Bu okullarda Bakanlık kendi uzmanlarının denetiminde talebe bağlı olmaksızın bütün öğrenciler üzerinde bir tarama yapacak.

BAŞKAN - Tarama için soru lazım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - Birinci dörtte, ilkokulda.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – İlkokulda.

BAŞKAN - Soru hazırlayacaksınız bunun için.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - Gelişim ölçekleri, gözlemler, formlar, şeyler yani...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bu taramadan çıkan çocuklar eğer mümkünse kendi buldukları okullarda, eğer okul, örneğin, diyelim birleştirilmiş sınıflarda ders yapılıyor, bu mümkün değil. Yakın bir okula nakledilerek ya zenginleştirilmiş program yani deneme okulları yani pilot bölge, pilot bölge içindeki deneme okullarında en az ayırt edilecek şekilde diğerlerinden, yine kendilerini zenginleştirecek, geliştirecek eğitim programlarına tabi tutulmaları, bunun elemeyi, tanılamadan sonraki ilk aşama olarak sonuçlarının izlenmesi. Bunun, bu grupların içinden çıkacak çok parlak öğrencileri üçüncü bir aşamaya taşıyacak yöntemi de birlikte... Yani, tanılama kendi okullarında, ayrı sınıf veya zenginleştirilmiş ders. Bunun içinden de hani deha düzeyinde olduğunu tespit ettiğimiz öğrencileri ayrı bir eğitim sistemine bir süreçten sonra yönlendiririz.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Bu da aynı yöntem.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hayır. İlk eleme çok vahşi eleme geliyor bana yani böyle takır takır ,100 binden yüze, 100 binden 50'ye...

BAŞKAN - Hocam, zaten şu anda, öğretmen eğer çocuğu başarılı görüyorsa, mesela, geldi, okuma yazma biliyor, geldi bir sürü kültür... Onu bir sınıf üste göndererek hızlandırıyor zaten. Başka ne yapsın burada?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hayır. Var ya ayrı sınıf oluşturma, bize önerdiler burada. Okulun içinde ayrı bir sınıf, okul içinde okul.

BAŞKAN - Sınav dediğimiz kısım bizi, hepimizi tedirgin eden.

Bakın, Kars'tayız, İstanbul'dayız. Açık açık konuşmak zorundayız. İstanbul'da bir okulda 3 bin öğrenci var, en az 60 tane öğretmen var. Öğretmenlerin çoğunluğunun çocukları da o okulda okurlar, eşlerinin dostlarının da vardır. Bu test de okul müdürünün cebinde. Bu sınıflara sadece eş dost çocukları gider, ben size söyleyeyim. Soru güvenliği, test güvenliği dediğimiz şey...

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI - Ahlak orada, ahlaklılık, idarecilik ve etik...

BAŞKAN – Ha, olmayacağını ben size söylüyorum. Hepimiz çocuğumuzu deha görüyoruz -ben de dâhil- ve mutlaka bu eğitimleri almasını istiyoruz.

Şimdi, soru güvenliği olmadığı zaman seçme güvenliği kalmıyor ortada.

Şimdi, Türkiye, neredeyse bütün modelleri uygulamış. Süper lise bunlardan birisidir yani çocukların yüksek puanlı olanları, ayrı bir okula, süper lise. Kim gitti süper liselere? Sadece öğretmen çocukları gitti.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ya parası olanlar ekstra şeyle, destekle, kursla bilmem neyle gidiyor.

BAŞKAN – Soru güvenliğini nasıl orada Hocam, şeyde yapıyorsunuz?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – E soru güvenliği nerede var? ÖSYM’de mi var? Nerede var? Yani soru güvenliği Türkiye’de hiçbir yerde yok. Şimdi, buna göre yani soru güvenliğinin sınırlarını delecek olanların da, sistemin ondan sonraki aşamalarında eleneceği bir yöntem bulmak lazım. Diyelim ki, bilmem ne ağanın çocuğuyla falanca öğretmenin çocuğu bu özel sınıfa alındı, okul içinde bir özel sınıfa alındı. E bu çocuk birinci sınıf. İkinci sınıfta çıkarırsınız. Bakarsınız ki kapasitesi yetersiz, uyum sağlayamadı, çıkarırsınız.

BAŞKAN – Hayır, o zaman oradaki şeyi, böyle ulusal bir seçicilik yerine, Emrehan Bey, ulusal bir seçicilik yerine, okul içinde farklı sınıf, deneme sınıfı mı diyorsunuz, ne diyorsunuz ona?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – İşte, zenginleştirilmiş eğitim ve...

BAŞKAN – Yok yok, bir şeydi...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Kaynaşmalı destek eğitim.

BAŞKAN – Destek eğitim sınıfı.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Destek eğitim sınıfı, adı da iyi bence.

BAŞKAN – Desteği sınıfa ayırma.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - Ve Sayın Vekilim, burada ölçmede planlanmış yani belki terminolojik bir şey olabilir ama bağlı bir değerlendirmeden bahsediyor. Yani okulun kendi içinde 3 bin kişi öğrencisi varsa bunun gelin yüzde 5’ini alalım. Bir okulda 500 öğrenci varsa haydi gelin bunun yüzde 5’ini alalım. Hepsinin yüzde 5’ini alıyor ama kendi okulu içinde.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Buradan bir şey çıkmaz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - Hem de bir okulu kıyaslamıyor.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hayır, ben yüzde 5 gibi bir rakam telaffuz etmedim.

BAŞKAN – Yok, yok, bir dakika. O okul yaptı bunu.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - Yani 2 diyelim, 1 diyelim.

BAŞKAN – Okul yaptı bunu.

Şimdi, bak, ilk elemeyi yaptı okul. İstanbul’daki 3.500 kişilik okul yaptı, karşıdaki 300 kişilik okul yaptı. Kendinin bir destekleme sınıfları var. Bu çocuklar artık farklılaştırılmış, derinleştirilmiş, zenginleştirilmiş...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - Yüzde 2’ydi, aldı.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ama kaliteli eğitim alıyor, daha yüksek potansiyel...

BAŞKAN - ...daha kaliteli eğitim almaya başladı. Biz bu arada rehberlik araştırmada sizin formüle geçiyoruz. “Ben, destek eğitim almış, destek sınıflarında olan çocuklardan bir eleme yapmak istiyorum.” dediğimizde...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Zaman var önünüzde çünkü.

BAŞKAN – ...hem okulun kendi başarılı, yetenekli çocuklarını kendi içinde daha nitelikli bir eğitimle buluşturuyoruz, aynı zamanda, sizin önerdiğiniz kısma geldiğimizde zaten 3.500’den 50’ye ya da 100’e düşmüş bir grupla muhatap oluyoruz. Bu, şu avantajı sağlar: Sizin yapılacak test sınavlarını, hazır destekleme programlarından gelmiş çocuklara göre bir seviye oluşacağı için ve özel eğitim almış bir grup olacağı için bunlar, matematikte, coğrafyada, edebiyatta, sınav yapmakta artık o tedirginliğiniz kalmayacak. Demeyeceksiniz ki farklı yerlerdeki çocuklar farklı eğitim alarak eşitsiz duruma gelmiş olmayacak.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – O giderilmiş oluyor işte.

BAŞKAN – Çünkü dil birliği, kültür birliği, bilgi birliği sağlanmış olacak aşağı yukarı. Siz daha nezih ve seçilmiş bir grupla otomatik olarak karşılaşacaksınız. Demek ki iki formülün birlikte yürütülmesi bize daha uygun olarak geliyor.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yani bölgeler arası farklılıkların yarattığı dezavantaj da bir miktar hiç olmazsa seçilmiş öğrencilere verilecek okul içindeki nitelikli eğitimle, ondan sonraki seçme aşaması için minimize edilmiş, daha aza indirilmiş olabilir. Olacaktır diyemiyorum ama en azından hani böyle bir niyet konulabilir ortaya diyorum.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yeteneği de zekâyı da eğitimden tamamen soyutlayarak seçebilmemiz lazım yani doğuda olan insan eğer zekâsı varsa onu ben tespit edebilirim ve yüzdeyle tespit ediliyor. Şu ana kadar birçok başarılı insan var.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ama “Edemiyoruz.” dediler burada gelip konuşanlar. “Bölgeler arası ve kültürel farkları, ailenin etkisini tam olarak aynı tip teste tespit edemiyoruz.” dediler.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Şu anki testlerin eksikliğini söylüyorlar, testlerin eksikliği var.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Evet, evet, yani onun için de diyorum ben.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ama biz daha ideali konuşmaya çalışmıyor muyuz? Yani “İdeali budur ama buraya nasıl ulaşılabilir” e ayrıyeten bakmak lazım.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yok, “Nasıl ulaşılabilir” i konuşuyoruz.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) - Yani matematik zekâsında ideali konuşuyoruz. Şimdi, bizim ülkemizin mesela, önümüze diyelim 2020’ de olimpiyat yapılacak mı bilmiyorum ama 2020 Olimpiyatları için kaç yıl var önümüzde? Yedi yıl var. Yedi yaşındaki bir çocukla ya da on yaşındaki bir çocukla başlarsak olimpiyatlara bir ekip hazırlayacağız demektir on yedi yaşında.

Şimdi, bizim ülkemizin hedefi var mı? Şu olimpiyatta, şu spor dallarındaki ekipleri yakalayıp yetiştireceğiz. Bakın, bir hedefimizin olması gerekiyor. Yani yüzmede şu kadar hedef, işte madalya ya da derece alma, o da şampiyon olma, atletizm de bu. Ama bir şekilde bu hedefi belirleyip o ekipleri de çekmek yine bu sistemin içerisinde ve bu aşında en rahat yapabileceğimiz pilot çalışma, spor alanındaki çalışma olacaktır. Bunu da içine dâhil edersek sevinirim.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Buradaki risk şudur efendim: Yani yeteneğin her alanı önemli. Bunun içerisine spor, diğer dallar, hepsi girdiğinde zekâyı ilgili kısmın azalması, bu işin önündeki risktir yani zekâyı belki ayrı tutmakta da yarar var.

BAŞKAN – Hayır, şeye katılıyorum, orada zaten rehberlik araştırma merkezi çocuk seçecek. Şimdi, onlar somut şeyler. Adamın ne kadar yüksek atladığını görüyorsun hemen. Yani burada bizim bir orada hani bu adam şeyin önünde kalır mı, hakem buna şey yapar mı? Orada kaymakamın da çocuğu olsa, valinin de çocuğu olsa, milletvekilinin de çocuğu olsa kaç metre atladığını görüyorsun, vallahi bu adam atlıyor diyorsun, veriyorsun. Ama biz burada...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Sanatta da öyle, iyi müzikse, iyi resimse belli. Mesela “Nurettin” konusunda bile hani bizler uzman olmadığımız için anlamıyoruz.

BAŞKAN – Tabii, bravo. Yani bu bizim şeyimiz, bu. Fakat iki, yani şu aşamayı yürütebilecek, zaten mevcut olan ama daha nitelikli bir zemine oturtacağımız, bir devlet politikası olacağımız “Ne için, kimi, nerede?”

Şimdi, yalnız şunu atlamamak lazım: “Üstün zekâlı çocukların eğitimi” adı altında kurulmasıyla bir kere başlangıçta sanki hata yapmışız. Çünkü IQ’yu ölçtürüp, her 130 üzerinde duran 500 bin kişi var kapıda. “Benim çocuğumu nasıl eğiteceksiniz?” diyor.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – 130’ un üzerinde varsa biz de 140’ ı şey yapacağız, 145’ i alacağız. Yani bu bir gösterge ama bölgesel farklılıklara göre o testlerin uygunluğu yoksa norm çalışmaları muhakkak yapılınsın, adaptasyonu yapılınsın. Yapılmamışsa onun yapılmasını önerelim. Yani bu üç sene alacaksa üç sene sürsün ama sonuçta...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Doğru bir tespit.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Evet, tespit yapmak çok önemli.

BAŞKAN – Zaten bir yerde elenecektir şey değilse, çocuk bir yerde değilse. Peki. Şu başlıklarla...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Bir şey size söylüyorum, ama bu eleme sırasında yani Hocama cevap vermek de istiyorum yani sonuçta en tepeye çıkıp bir 500 kişi veya bin kişi belirlenecekse bu piramit denen aradaki şeyler, onlar, yamaçlardan düşüp ölmeyecekler yani oraya çıkarken onlar da bundan yararlanacak ama en tepede ben 500 kişiyi veya 5 bin kişiyi neyse -o Hükümete de bağlı bir şey- o 500 kişiyi bulup altın değerindeyse o insanlar, öyle olduklarına inanıyorum, onları ortaya çıkarmak, onları desteklemek ve onlardan geri dönüşü takip etmek, programı buna göre tüne etmek, ayar, akort yapmak çok önemli ama giremeyenler üzülmez mi? Üzülürler. O üzüntüyü azaltmak için tek bir sınav yapmak değil, bir aşamayla yukarıya çıkartmak muhakkaktır.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - Veya esnek de bir yapı, esnek bir yapı yani girenin de çıktığı bir sistem, giremeyenin de tekrar girdiği bir sistem.

BAŞKAN - Yani biri girdiğinde sabit kalmasın.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yani her basamakta birilerinin yararlanabileceği bir model olmalı yoksa bin kişiyi sok, 1 kişi kazansın dersiniz geri kalanlar telef olur. Onu söylemek istedim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GRUP BAŞKANI NECATİ BİLGİÇ - O yüzden sürekli motivasyonu artırmak için...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Onun için yani bu ülkeye tek katkı sağlayacak olanlar üstün zekâlı insanlar değil. Onu, o aşamaya giderken başka çocukların da değerlerini zenginleştirmeye gayret edecek bir yöntem olmalı.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yani hepimizin görevi ülkeyi topyekûn kalkındırmak ama ben orada şöyle düşünüyorum.

BAŞKAN – Ama demin geldik ya, artık matah da bir şey değil, kalkındırmıyorlar falan yani bunlar.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ama efendim, değil. Yani eğer üstün zekâlıları, üstün zekâyâ sahip olanları bulmak, bunları desteklemek ve sonucunu görmek bence Türkiye'nin önünde önemli bir proje.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bence de doğru söylüyor, tabii...

BAŞKAN – Bak, bak bu ekip yapıyor.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) –Yöntemi konuşuyoruz yani siz...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) - Yani siz “Bunlara mı?” diyorsunuz ya Sevgili Hocam, ben de hani şu anki komisyonun veya şu an bulunmamızın görevi sırf bunlara dönük bir şey hedefledim. Diğer kimliklerimizle Türkiye'nin tamamı için marjinal düşünüyorum olabilirim.

BAŞKAN – “Eğitimin kalitesini yükseltmek bizim işimiz değil.” diyor Hocam. Eğitimin kalitesini yükseltmekle ilgili...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Doğru tespit yapabilmek için aşamalı gitmenin daha doğru olduğunu ben düşünüyorum, sonuç aynı noktaya varıyor.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Bunu da hissettirmeyelim.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ama, bunu da, evet... Yani, biz Türkiye'nin en zeki 500 insanını bulacağız diye 10 bin insanın, çocuğun da yaşamında dalgalanmalar yaratmadan bunu yapalım diyorum. Böyle hakkımızın olmadığını düşünüyorum. 10 bin çocuğun kendi özgüvenini kaybedeceği bir yöntemle 500 çocuğa ulaşıyorsam bu bana fayda değil zarar getiriyor yani benim önerdiğim sistemdeki yumuşaklığın sebebi o.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Bizim zamanımızda bir şey vardı -çok özür diliyorum- fen lisesi, parasız yatılılık sınavları bizim zamanımızda çok ciddi sınavlardı ve öğrenciler de oraya girmek isterlerdi.

BAŞKAN – Her mahallede var.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Fen lisesine giremeyen öğrencilerde bir bunalım olmazdı Hocam.

BAŞKAN – Evet, doğru.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Fen lisesine girenler hem saygı görürlerdi, çok da başarılı olurlardı. Benim getirmeye çalıştığım sistem öyle yani 500 kişi veya bin kişi tespit edildiği zaman bu 500, bin kişi mutlu olacak ama oraya girmeyenler mutlu olmayacak.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Olacak, eğer zekâ kriterini koyarsanız olacak...

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Zekâdan konuşuyorsak...

BAŞKAN – O zaman şöyle yapalım, bak, bak, şöyle yapalım...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yılda 500 kişiye, bin kişiye yazık ediyorsunuz.

BAŞKAN – ...şöyle yapalım o zaman.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Biz onlara da yazık etmeyelim...

BAŞKAN – Arkadaşların bir teklifi var: Yetenek dosyası dediğimiz bir dosyada çocuğun farklı vasıflarını farklı alanlarda ölçülmüş bir dosyası yani o eleme sizin 500'e girebilmek için o dosyasında on tane işte bunun gibi, buna benzer almış gelmiş olacak. O zaman, dediği gibi bir tek kişinin göz önüne...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) –Zamana yayılmış.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Evet, süreç odaklı.

BAŞKAN – ...Evet. Yani, olacak, onun üzerinde düşünceleri şey yapalım.

Nurettin'le ilgili bir şey söyleyebilir miyim? Şimdi size soruyorum ben...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ben çok konuştum...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Konuşun zaten konuşmak için buradasınız.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – ...konuşmalarımızda ben şey öneriyorum belki kabul etmeyeceksiniz de...

BAŞKAN – Niye? Kabul ederiz belki...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yetenek ve zekâ diyelim. Yani zekâyı ayırın diye öneriyorum.

BAŞKAN – Ama katiyen, külliye karşı çıkıyorlar Hocam buna. Zekâyla... Yani külliye burada bir tek hoca yok ki bize 23 kişide bir tek kişi zekâyı tek başına vurgu yapsın. Bütün bunlara rağmen biz nasıl bir şey çıkarabiliriz? Bir tek kişi yok. Zekâ -hatta hiçbir şeydir, zekâyı tek başına ölçmenin hiçbir anlamı yoktur diye bütün yani 23 kişinin de söylediği.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Siz burada zekâdan akademik başarıyı mı kastediyorsunuz? Matematik, bilim işte tanımları düzgün, doğru yapmak falan.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Sayısal, şekilsel bu yeteneklerin tamamını IQ testleri en çok kullanılıyor, onları kastediyor.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – İşte, öyle konuşursak belki daha net olabilir.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yetenek yerleri çok önemli.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Sanat, müzik gibileri yetenek olarak algılıyorsunuz.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ama zekâ dediğimiz kısmın ayrı... Yani şu an ben projenin buraya doğru, burada olması gerektiğine inanıyorum.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Önceliğin, akademik başarı, bilim, matematik gibi konulara mı belirleyeceğiz?

BAŞKAN – Ama zekâ çeşit çeşit diyorsunuz ya.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ya onun arasına "ve" koyuyorum, zekâ ve yetenek diyorum ya zaten.

BAŞKAN – Hayır hayır. Ama Hocam, bak, dediğimiz, bizim vizyonu, misyonu açısından şeyi çok önemli. Buraya 23 kişi çağırdık, 23 kişi IQ ya da işte bilmem ne Q dediğimiz şeyi reddettiler. Şimdi, biz bir eğitim modeli önerensek siyaseten ve hatta burada ciddi tartışmalar oldu, bunu, yetenekler dediler çünkü zekâ dediğimiz yerde sporu, kültürü, sanatı her şeyi yok ediyoruz. Zekâ dediğimiz başka bir alana ve zekâyı ölçecek kişilerin daha zeki olması gerekiyor yani çok dar bir alanda kalıyor.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Sevgili Başkanım, rica ederim, siz şimdi yetenekli insanlar olsun istiyorsunuz değil mi ülkemizde, yetenekli insanlar olsun istiyor musunuz siz ülkemizde? Yani yetenek dediğimize göre. Peki, zeki insanları istemiyor musunuz?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Elbette istiyoruz.

BAŞKAN – Ama yetenek zaten zekâyla beslenir...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Hayır efendim, zekâyla yetenek ayrı. Zekâ olursa yeteneğe destek...

BAŞKAN – Siz IQ'cusunuz.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ben, efendim, yeteneği de önemsiyorum, hiç önemsemeyen bir değilim.

BAŞKAN – Hayır, bu ayıp bir şey değil ki olabilirsiniz de yani.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Hayır, o yüzden... Ama öyle dedi ya olmadı. Ben zekânın yetenek...

BAŞKAN – Ben IQ'yu önemsiyorum ama burada konuşan 23 kişi IQ'yu önemsemememiz gerektiğini, IQ üzerinden ne test yapabileceğimizi ne sonuca ulaşabileceğimizi ne de sonuç alabileceğimizi söyledi.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Tam da öyle demediler.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Bu ideal. İdeal olanı bilim insanları olarak bizim size söylememiz gerekiyor ama gerçekliği düşündüğümüzde, en ileri dediğimiz Amerika, Avrupa sonuçta dönüyor, dolanıyor zekâ testini uyguluyor. Zekâ testinde ya ölçüyor, okulda onlara verilen eğitim programını ne kadar iyi öğrenebildiğini ölçüyor. Bilgiyi ölçüyor.

BAŞKAN – Öğrenebilme hızını ölçüyor.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Öğrenebilme hızını ölçüyor.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Öyle ölçmüyor.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Yani biz idealden bahsediyoruz size ki kriterlerimiz yüksek olsun.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Daha önce karşılaşmadığı problemleri çözebilme yeteneğini ölçer IQ. Yani okulda verilen, o yüzden eğitimden tamamen bağımsız olması lazım IQ testinin.

BAŞKAN – Ama, öyle değil.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Testler öyle.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) –Ama uygulamada değil, çünkü, hiç eğitim almamış bir ortamdaki çocukla eğitim almış bir ailenin çocuğu, zekâ düzeyleri yüksek olsa da, eğitim almış ailede veya ortamda veya yüksek disiplinli ortamda yetişen çocuk, IQ testlerinden aldığı sonuçların daha yüksek olduğu söylenebilir.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Yani, IQ testleri ve eğer kurslarda IQ testlerindeki...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) –O kurs değil...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ama zengin çocukları...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) –Zengin demedim ben eğitilmiş aile, yani ne bileyim işte “Toprak evde yaşayan, hayatında 5 tane koyundan başka bir şey görmemiş, evinde televizyonu olmayan bir aileden yetişmiş bir çocuğun IQ testindeki başarısıyla aynı zekâ düzeyinde olduğu hâlde daha entelektüel bir ortamda yetişmiş çocuğun öğrenmeden kaynaklanan başarısı daha yüksek yani zekâ testi öğrenmeyi dışlayamıyor. Öğrenmeyle elde edilen kazanım, IQ testlerinde dışlanmadığı için böyle oluyor.” dediler buraya gelen uzmanlar, ben de öyle düşünüyorum.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Ben, şeyi merak ediyorum. Şimdi, bu sene Türkiye 17'nci zekâ oyunu yarışmasını düzenliyor, yani, bundan üç sene önce de bayağı ortaklaşa sizinle çalışmıştık. İşte o dönemdeki, hani, yarı finale kalan, finale kalan öğrencilerle ilgili, şimdi, zekâ tanımı olarak değerlendirdiğinizde siz, bu zekâ oyunları yarışmasında yarı finale -çeyrek final var mıydı, hatırlamıyorum da- çeyrek final, yarı final veya finale giden öğrencilerin izleme çalışması yapıldığında yetenek olarak hangi düzeyde, hangi üniversitelere ve izleme çalışması yaptığınızda 10 sene sonraki durumları ne? Çünkü bu 17'nci; daha önceki yıllarda siz yetişkinleri yapıyordunuz bunu -şu anda emekli olanlar bile var içlerinde- hani, bununla ilgili bir çalışmanız oldu mu? Bir de, gerçekten hani, Türkiye 17'nci zekâ oyununda işte buradaki sorular sonrasındaki benzer sorular sözlü mülakat yapıyorsunuz, üstün zekâlı olarak mı değerlendiriyorsunuz, üstün yetenekli mi? Bu benim çok merak ettiğim bir konudur aynı zamanda.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Adı üzerinde “Zekâ Oyunu” diyoruz yani buradan...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Zekâyı ölçüyoruz demiyoruz.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Kesinlikle demiyoruz, ödümüz patlıyor, zekâ oyunu, burada da zekâ oyunu olduğu için daha önce benzer oyunları oynayan insanların oynamamış olanlara göre büyük avantajı var.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Bir de, birinci olanlara üstün zekâlı diyebiliriz musunuz?

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Demiyoruz

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Onu merak ediyordum.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ama demiyoruz ama çok üstün zekâlılar da çok başarı oluyor, onu görüyoruz yani.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Bakın, bir ilişki var.

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ben olduğuna inanıyorum zaten de

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Daha çok sayıda bu...

MEHMET EMREHAN HALICI (Ankara) – Ama mesela bu soruların çoğu eğitimle alakalı olmayan sorular.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ama bu soruları çocuklara kolejlere girdikleri zaman benzeri testleri yaptırıyorlar, çocuk 5 tane test yaptıktan sonra arkasından şakır şakır çözüyor, yani bunun içini neden çözüyor biliyor musunuz? Neyle ne arasında ilişki kurulabileceğini algıladığı için hızlı çözüyor, yani bu birbirinin ardı sıra gelen rakamların bir öncekiyle bir sonraki arasındaki ilişkinin ötesinde, atlayarak da ilişki kurulacağını, işte toplayarak, çıkararak... Yani bu bir öğrenme süreci, sıfır değil bu, yani öğrenmeyle elde edilen...

BAŞKAN – Söz istiyorum, şimdi demin çocuk bize dedi ki “Fakir öğrenci, fakir olanların çocukları çok daha zeki oluyor; zenginlerin olmuyor.” derken bu sosyolojik bir tespit, doğru. Peki, niçin fakir ailenin çocuğu şey oluyor, çünkü her şeyin doğasına, kendisine çok yakın. Bulaşık yıkıyor, deterjan kullanıyor, kapısının önünü süpürüyor. Zenginin çocuğu suyu ondan istiyor, bulaşık makinesi yıkıyor yani hayatın realiyi iç içe değil. Ben kendi çocuklarımdan pay biçiyorum, biri dört ay doğada kaldı, deli gibi, böcek möcek. İkisi hukuk okudu, ikisinin de konuya bakışları o kadar farklı ki.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Ama biri kayağa gidiyor, öbürü karda yürüyor.

BAŞKAN – Şimdi, zekânın dürtüleri var Hocam, dürtüleri ve uyarıcıları var. Uyarıcılarınız ne kadar kuvvetliyse sizin problem çözme kabiliyetiniz oluyor. Mesela rakamlara aşinalık, şekillere aşinalık çok televizyon izleyen bir çocukla çok insan içinde olan bir çocuk için çok doğalken, siz bunu eğer, böcek resimleri üzerinden yaparsanız bütün şehirli çocuklar kalır, bütün köylü çocuklar süper zekâ çıkar. Şimdi zekâ soyut olarak doğru bir kavram. Aynı sizin gibi yanlış olduğunu söylüyorlar. Ben zekâyı önemsiyorum fakat “zekâyı ölçme ve hangi alanda kullanma” dediğin zaman mesela kurtla mücadele etme, dağda bir hafta kendine saldırtmadan yaşamayı bir zekâ ölçütü olarak koysak ve bizim şehirli çocuğu götürsek, bir de köylü çocuğu götürsek yine bizim köylü çocuk...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Kurtlar yer!

BAŞKAN – Ha, kurtlar yer bir de!

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Çok güzel bir nokta. Sparta’da, milattan önce kaç senesinde erkek çocukların kaslı doğması zekâ belirtisiymiş mesela. O zamanda güçlü savaşçı gerekiyormuş ülkeyi korumak için.

BAŞKAN – Hocam duyuyor musun bunu? Bak, tam zamanında kaçtı. Kaslılar zeki sayılıyormuş.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Sparta’da, Sparta’da. Ondan sonra zamanla, zaman değiştiğiçe zekâ tanımı da değişiyor. Ben mesela biraz önce şeyi açmışım ben, Renzulli’nin bir “üçlü halka” tanımını açabilir miyiz?

Amerika’da yaşayan bir profesör Renzulli. İtalyan kökenli ama Amerika’nın ihtiyacına göre bir zekâ tanımı yapmış o. Ne diyor onun tanımında? Ben geçeyim. Motivasyon diyor, motivasyon, üretkenlik, yaratıcılık, ortalama üstü zekâ. Bu neye yönelik? Amerika ürün ortaya koymaya, yaratıcılığa değer veren bir yapıda. Kültürü de ona göre. Biz de eğer bundan sonrasında yeni şeyler ortaya koyan, projeler üreten, fikir yaratan, kopyalamayan, yeni şeyler, orijinal şeyler ortaya koyan bir ülke olalım diyorsak yani hedef oysa biz bu tanımı alabiliriz kendimize ama biz gücümüzle, kas gücümüzle diğer ülkelerin sınırlarını geçip onları elde edelim diyorsak Sparta zamanında yapılan zekâ tanımını alalım.

BAŞKAN – Çok önemli bir tespit. Bunu başlık olarak taramamız lazım yani şu konuştuklarımız çok...Senin bütün rapor kısmın burada çıktı aşağı yukarı. O yazdıkların oradan buradan almalar değil. Esas buradaki tartışma...

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Yani Hocam, bu tanımı yapanlar insanlar, kültürler sonuçta. Hiç öyle çok üst seviyedeki bir cennetten gelmiyor ki bu tanımlar. İnsan yapıyor sonuçta, insan da yaşadığı kültürden çıkardığı şeylerle yapıyor bu tanımı. Amerikan kültürü yaratıcılığa önem veren, üretkenliğe önem veren bir kültür. Tanımını da buna göre yapıyor.

BAŞKAN – ... “geleceğin komisyonu” diye bir komisyon kurmuş. O komisyon hiç bugünü tartışmıyor, hep geleceği tartışıyor.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yıllardır ya, ben on beş sene oldu fütürolojinin eğitimdeki yerini...

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Fütürizm, evet.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – ... On-on beş sene oluyor.

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Bizim yapımız ona çok müsait değil ama. Yani yaratıcılığın... Maalesef keşke onlara biraz yedirsek programlarımızdan.

BAŞKAN – Yediririz.

Evet, sizi onlar ararken... Bitti mi sizin sözünüz?

Son sözü Tülay Hanıma verip kapatıyorum.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Başkanım, şimdi Nurettin gibi vakalar...

BAŞKAN – İsim kullanmayalım.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Yok şey için, böyle bir kardeşimiz için, diyelim ki belli bir yaşa kadar geldi. Şimdi ya da çıkardığımız sonuca göre yetiştirilecek çocuklar ama aradan çok zeki, çok özel bir çocuk mevcut eğitim yakalayamadan belli bir yaşa kadar geldi. Şimdi bunu mevcut ortalama içerisinde işte sınavlara sokmak başarısız olacağını bilerek ve bu çocuğu yok etmek gibi bir sorunuz var. Ya da şimdiye kadar tespitler yapılmadığı için böyle vakalar var yani zekâ dediğimizde de bazılarının matematiğe anlamaz, edebiyattan anlamaz, sosyolojiden anlamaz ama fizikçidir ya da diğer branşlardadır. Bu tür yetenekleri olan çok özel tespitler yaparsak, bunu, mesela bunu liseyi bitirmiş bir çocuk için söyleyelim, üniversitelerde bu çocukları çekmek gerekiyor özellikle fikir ve proje noktasında yetenekli...

BAŞKAN – O artık eğitimin içindeki...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Bunu YÖK’e verebileceğimiz...

BAŞKAN – Şimdi biz bugün seçme... Çünkü o dediklerinizin her birisi farklı üniversitelerde, farklı bölgelerde isteyen istediği gibi yapabilir, geliştirebilir ama seçmede de şu: Devlet bir maliyete katlanacak, bir yatırım yapacaksa bunu nasıl yapmalı? Yoksa şimdi isme geçmek istemiyorum, İstanbul'da her okulun sınıfları yıkıldı, en az ikişer sınıf üstün yetenekliler sınıfı olarak açıldı. Dünya gibi para alıyorlar annelerden babalardan. Birden yaz kursları başladı. 3'er-5'er milyar para aldılar, annelere babalara üstün yetenekli çocuğunuz dediler, programların adına üstün yetenekli eğitim dediler ve paraları kırdı insanlar yani bunları yaşadık, yaşıyoruz biz. Ha biz burada onları ilgilendirmiyoruz, bana ne verecekse yani çocuğunu üstün yetenekli densin diye 5 milyar verme... O, onun problemi ama...

YRD. DOÇ. DR. ADİLE GÜLŞAH SARANLI – Ama alan kirleniyor. Bu konuya bakış açısı kötüleşiyor.

BAŞKAN – Peki, Ben bugünkü toplantıyı kapatıyorum, herkese çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 19.07